

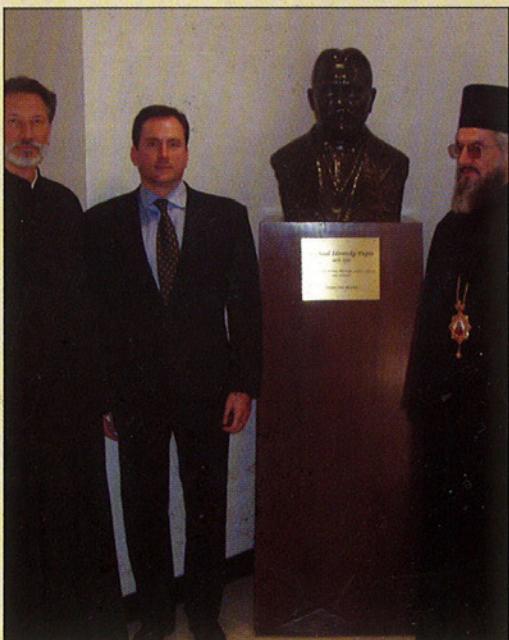
Календник

ИЗДАЊЕ
ШУМАДИЈСКЕ
ЕПАРХИЈЕ

2006
2

ДЕЛЕГАЦИЈА СПЦ У АМЕРИЦИ

САДРЖАЈ

Свети Атанасије Велики,	
<i>Хриштово ђело на крсту - храм живоћа</i>	2
Георгије Флоровски,	
<i>Мора се умрећи за себе да би се живело у Хришту</i>	3
Свети Григорије Палама, <i>Дух који разбија окове траха</i>	4
Христо Јанарас, <i>Нова јавар благодати</i>	4
Епископ Калистос Вер,	
<i>Дар харизме, јединства и јединствености</i>	5
Делегација СПЦ у Америци, <i>Јасна љубавика црквеним начелима</i>	6
<i>Тумачење Молитве Господње по светом Макарију Коринтском</i>	11
Џон Мајендорф,	
<i>Савремени проблеми православног канонског права</i>	13
Виктор Бичков, <i>Проблем човека у паѓајућкој философији</i>	16
Митрополит Антоније Блум, <i>О исховестима деце</i>	20
Миодраг Лома, <i>Тијолошка љовезаност библијских Потпона</i>	
<i>и Вакрсења мисијском љошком Хриштоваје Беседе на гори</i>	21
Из летописа Шумадијске епархије	23
Мироточење иконе у манастиру Светог Луке	26
Духовна баштина Вранића	27
Томислав Пауновић, <i>Евхаристија као вакрсно славље</i>	31
Молитва за Деспотовину	35
<i>Дечија страна</i>	
<i>Нове књиће</i>	
<i>Промене; служења, љијеми и љосеће епископа Г. Јована</i>	
Насловна страна: <i>Мироносице на Хриштovom тробу</i> , икона Дејана Мандеша	
Трећа страна корица: <i>Ликовни радови деце из Рудоваца</i>	
Последња страна: <i>Томино неверовање</i> , икона, Охрид, XIII - XIV век	

Каленић

Излази с благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXVII
број 2, (164), 2006.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, јереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
др Зоран Крстић,
protoјереј-ставрофор
Рајко Стефановић,
протонамесник
Милић Марковић, јереј
Марко Митић, јереј
Драган Икић, јереј
Небојша Младеновић, јереј
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
“Каленић”,
Владимира Роловића бб,
34000 Крагујевац
телефон: 034 371-192
e-mail: kalenic@kg.sbb.co.yu

Тираж
3000 примерака
Пријема и штампа

БЕО
ШТАМПА

Београд

Васкрсење

ХРИСТОВО ТЕЛО НА КРСТУ ХРАМ ЖИВОТА

Велику осуду против себе изазивају они који не верују у Васкрсење, јер Христа, Кога они називају мртвим, не могу изгнati ни сви демони нити богови којима се ови неверници клањају; него, на-против, Христос показује да су сви они мртви. Истина је, наиме, да мртвац ништа не може чинити; са друге стране, опет, Спаситељ свакодневно чини толика дела: позива на побожност, уверава у врлински живот, учи о бесмртности, подстиче жељу за небеским стварима, открива знање о Своме Оцу, надахњује человека силом против смрти, показује свакоме Себе Самога, укида безбожност идолопо-клонства. Ништа од свега овога не могу учинити богови и демони којима се неверници клањају; шта-више, због присуства Христовог постају мртви, јер је њихово појављивање неделатно и представља испразну маштарију. Но, са зна-ком крста престаје свака магија и укида се свака опсена, а сви идоли бивају разрушени и напуштени; престаје свако бесловесно уживање, и свако свој поглед подиже са земље ка небу. Па за кога се онда може рећи да је мртвав? За Христа ли, Који је све ово остварио? Али, ономе ко је мртав, није својствено да ишта чини. Или, можда, за онога ко ништа не чини, него као бе-животан мирује; а то је својствено демонима и идоловима будући да су мртви. Јер, с једне стране, Син Божији је жив и делатан, и свакодневно дејствује и остварује спасење свих; а са друге стране, свакодневно се показује да је смрт оне-моћала и да су идоли и демони чак постали мртви; због тога нико више и не сумња у Васкрсење тела Христовог. Чини се да онај ко не верује у Васкрсење тела Господњег, не зна колика је сила Логоса и Премудрости Божије. Наиме, пошто је узео на Себе тело и пошто га је, следствено томе, потпуно усвојио, као што су то речи Јеван-

ђеља и показале, шта је Господ требало да учини у вези с тим? Или на који је начин тело требало да сконча, кад је у њему Логос пребивао? Дакле, није било могуће да не умре, пошто је било смртно, и због тога је предато смрти за све људе; јер, зато га, коначно, Спаситељ и беше саздао. А да тело остане мртво, то није било могуће јер је и само постало храм Живота. Због тога је, дакле, умрло као смртно, али је васкрсло због Живота кога је носило у себи. Према томе, дела Господња доказују Васкрсење Његово.

(...)

Јер, очито, да је Христос био мртвав, не би изгонио демоне и не би сатирао идоле; јер, не би се демони покорили мртвом Христу. Пошто је, међутим, очигледно да демони бивају изгнани Његовим именом, јасно је да Он није мртав. Демони су, дакле, у стању да виде и оно што људи не могу видети;

према томе, да је Христос мртвав, они би то знали и не би Му се уопште покоравали.

А овако, демони виде оно у шта непобожни не верују, односно виде да је Христос Бог; и због тога хитају и прибегавају Му, говорећи оно

што су узвишивали још док је Он у телу био: *Знам ће ко си; ћи си Светац Божији* (Лк, 4, 34); и: *Шта хоћеш од мене, Исусе, Сине Бога Вишиња? Заклињем ће Богом, не мучи ме* (Мк 5, 7). Дакле, пошто демони овако исповедају и пошто Господња дела из дана у дан о томе сведоче, јасно је (и нека се нико према истини не односи са презиром) да је Спаситељ васкрсао Своје тело, да је Христос уистину Син Божији, и да Онај Који је од Оца, јесте Сам Логос и Премудрост и Сила Његова; јасно је, дакле, и то да је Он после много времена, а због спасења свих, узео на Себе тело; да је васељени проповедао о Оцу, да је уништио смрт и да је свима подарио нетрулежност кроз обећање васкрсења, које је започео тиме што је властито тело подигао из мртвих; а трофеј победе над смрћу и над пропадњивошћу, коју она доноси, био је знак крста.

Свети Атанасије Велики

ЧУДО МОГ СПАСЕЊА

Бог је распет, сунце је потамнело и поново се појавило. Јер је доликовало да са Творцем састрадава и творевина. Завеса се поцепала надвоје. Крв и вода потекоше из Његовог ребра, крв због тога што је био човек, а вода јер је био и више од човека. Земља се затресе, камење се распукну због Стене. Мртви устадоше као јемство коначног и општег васкрсења. Чуда пре гроба и у гробу - ко ће то достојно опевати? Али ни једно од ових чуда није попут чуда мог спасења.

Свети Григорије Назијанзин

МОРА СЕ УМРЕТИ ЗА СЕБЕ ДА БИ СЕ ЖИВЕЛО У ХРИСТУ

Христов силазак у ад јесте појава живота усред безнађа смрти, то је победа над смрћу. То ни на који начин није Христово "преузимање на себе" "паклених мука оних који су од Бога остављени". Господ је сишао у ад као Победник, *Christus Victor*, као Владика живота. Он је сишао у Своју славу, не у понижење. Али чак је и смрт Он прихватио добровољно и као Онај који има власт. "То није било ради било какве природне слабости Речи што је тело Његово имало да умре, већ ради тога да би у њему смрт могла бити одагнана силом Спаситеља" каже свети Атанасије. Господ је сишао у ад да објави добру вест и да проповеда душама које су тамо држане и биле затворене (1 Пт 3, 19), како би их силом свога присуства и своје проповеди ослободио, и да би им показао њихово ослобођење. Другим речима, силазак у ад представља васкрсење "читавог Адама", пошто "пакао стење" и "уцвљен је" јер силаском Својим Христос "разори древне окове" и подиже читаву људску расу. Он је разорио смрт саму. "Држава смрти је разорена и сила сатанина је уништена." Ово је победа васкрсења. "Гвоздена врата си разорио и извео си нас из tame и сенке смрти, и окове наше Ти си разбио." "Ушао си у пребивалиште смрти смрћу Својом данас, и просветлио си све светлошћу васкрсења." Сама смрт је тако преображенја у васкрсење. *Ја сам њави посљедњи. И Живи; и бијах мршав и ево жив сам у вијекове вијекова, и имам кључеве од смрти и од па-кла* (Отк 1, 17-18).

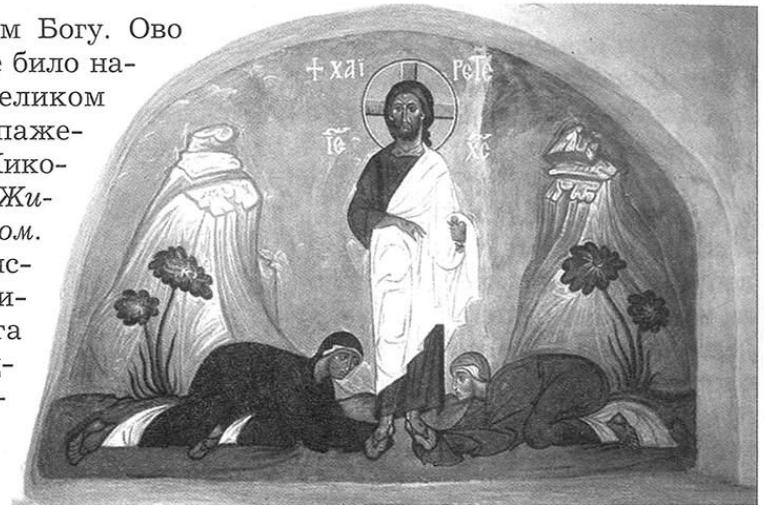
(...)

Слобода човекова може бити исцељена само у слободи, у "тајни слободе". Само оваквим спонтаним и слободним напором човек улази у нови и вечни живот који је откривен у Исусу Христу. Духовно обновљење може бити постигнуто само у савршеној слободи, у послушности љубави, самопосвећивањем и

самопредавањем Богу. Ово разликовање је било на-глашено са великим пажњом у запаже-ним беседама Николе Кавасиле у Живошту Христовом.

Васкрсење је "ис-прављање при-роде" и Бог га дарује слободно. Али Царство Божије и блажено виђе-ње, и једин-ство у Христу,

претпоставља жељу, и стога је доступно само онима који трагају за њима, љубе их и желе. Бе-смртност ће бити дата свима, као што сви могу да уживају у Божанској промислу. Од наше воље не зависи да ли ћемо или нећемо васкрснути након смрти, као што није питање наше воље да ли ћемо се родити. Христова смрт и васкрсење доносе бе-смртност и непропадљивост свима на исти начин, због тога што сви имамо исту природу са човеком Исусом Христом. Али нико не може бити приморан да жели. Тако је васкрсење дар који је свима заједнички, али ће блаженство бити дато само некима. И опет, животни пут је пут одрицања, умртвљења, саможртво-вања, самоприношења. Мора се умрети за себе да би се живело у Христу. Свако мора себе лично и слободно поистоветити са Христом, Господом, Спаситељем и Испкупитељем, у исповедању вере, у избору љубави, у тајинском завету верности. Свако треба да принесе себе на жртву, да "изгуби душу" Христа ради, да узме крст свој, и пође за Њим. Хришћански напор јесте "следовање" Христу, следовање путу Његових страдања и крста, све до смрти, али пре свега, следовање љубави. Овим разумемо љубав Божију, јер је Он њави да живот за нас. Тако смо и ми дужни да живот наш положимо за браћу... У штоме је љубав, не да смо ми заволели Бога, него да је

Он заволео нас, и послао Сина своја да буде ојрошијај за наше ћрехове (уп. 1 Јн 3, 16; 4, 10). Онај ко не умре са Христом не може ни живети са Њим. "Уколико слободном вољом не прихватимо да умремо Његовим страдањем, живот Његов није у нама", каже свети Игнатије. Ово више није аскетско или морално правило, нити је то питање дисциплине. Ово је онтолошки закон духовног постојања, сам закон живота. ■

Георгије Флоровски

Јефрем Сирјанин

ХИМНЕ ЗА ПАСХУ

VI

Између јањешија једној и другој
стаяјали су ученици
јели су пасхално јање
а ово је било ћраво

Апостоли су стаяјали на
средини
између симбола и стварносћи
видели су како се симбол
прекинуо
а стварносћ се надовезала

блажени они ћред којима
исујење се дојодило
симбола, и почетак
стварносћи се збио

Превео Миодраг Павловић

Педесетница

ДУХ КОЈИ РАЗБИЈА ОКОВЕ ГРЕХА

А када се навршило педесет дана по Вакрсењу, чега се данас опомињемо, и када су сви ученици били сабрани заједно, једнодушно боравећи у одаји оног светог места, а такође и у одаји своје душе, сваки усредсређен духом, јер сви су се у тиховању посветили молитви и појању свештених песама Богу, настаде - вели еванђелист Лука - "шум са неба, као хујање силнога ветра, и напуни се сав дом где они сеђају" (Дап 2, 2)

У последњи дан великог празника, то јест на Педесетницу, стаде Исус, како проповеда богослов и еванђелист Јован, и повика: *Ко је жедан нека дође Мени и тије! А ово рече о Духу која ти требаше да примије они који верују у Име Његово* (Јн 7, 37-39). И после Вакрсења, Он је дунуо на ученике Своје и рекао: *Примиште Дух Светији!* (Јн 20, 22).

Тако је овај глас (Исусов) предзнатаменовао овај шум, а то што је дунуо на ученике предзначило је овај дах, који се сада бурно разделио са висине и пустио са неба велики и моћни шум, који позива сву земљу под небесима, а свима који са вером приступају дарује благодат и усељава се у њих. Јавља се са силом, све побеђује, гази зидове лукавога, уништава градове и сва утврђења непријатељска, смирује онога ко се преузноси, узноси онога ко је смирен у срцу, утврђује оно што је било рђаво постављено, разбија окове греха и одрешује окове ропства. Испунио је дом у коме су се они налазили, чинећи га духовном կупељи, и тако се остварило оно обећање Спаситељево, које је дао када се узносио: *Јован је крстио водом, а ви ћеће се крстити Духом Светијим, не дуго после ових дана* (Дап 1, 6). Он је такође показао оправданост назива који им је дао, јер су силом овога шума са небеса апостоли заиста постали "синови грома". *И показаше им се раздељени језици као отињени, и сиђе ђој један на свакоја од њих. И иситунише се сви Духа Светија и снагоше ћовориши другим језицима, као што им Дух даваше да казују* (Дап 2, 3-4).

Окончана су та чудесна дела која је Владика свршио у телу, показујући да је Он, по својој ипостаси, Син Јединородни Који се на kraју времена сјединио са нама. Сада почиње да се свр-

шава оно што пројављује Духа Светога у Његовој сопственој ипостаси, да бисмо познали, а такође и усвојили, велику и поклоњења достојну тајну Пресвете Тројице. Дух Свети је заиста деловао и раније - тако што је говорио кроз пророке и најављивао будуће, а деловао је и

кроз ученике када су изгонили демоне и исцељивали болесне. Сада се кроз огњене језике показао свима у својој ипостаси и као Господар на престолу, отпочинуо је на ученицима Христовим, учинио их оруђима Своје силе. ■

Свети Григорије Палама

НОВА ТВАР БЛАГОДАТИ

Педесетница - силазак Светога Духа - јесте догађај који представља оснивање и устројавање Цркве. Не оснива се нека институција него са рађа "нова твар Благодати", односно, могућност бесмртног живота који је човеку дарован од стране Бога. Због тога Педесетница - силазак Светога Духа - и није догађај који се одиграо "изједна" него је то чињеница која трајно сачињава и устројава Цркву.

Црква је Вечера, чин једења и пијења. Међутим, да би подарило живот (а не да служи привременом преживљавању), то једење и пијење претпоставља животворно деловање Светога Духа, односно, претварање пропадљиве хране у храну непропадљивости, у могућност вечног живота, у "лек бесмртности". На сваком евхаристијском сабрању Црква призива Светога Духа Божијег да изврши то егзистенцијално претварање: "Ниспошљи Духа Твога Светога на нас и на ове предложене Дарове. И учини овај Хлеб часним Телом Христа Твога, а то што је у Чаши овој часном Крвљу Христа Твога, претворивши их Духом Твојим Светим." А заједница сабрана око часне Трпезе потврђује овај призив узвишкањем сагласности "амин". Ова мала реч, ово "да" којим човекова слобода узвраћа на љубав Божију, као литургиј-

ски израз представља колективно обавезивање на Завет, потпуно присаједињавање, али, истовремено, и благослов од стране Онога Кому се Човек потчињава. Сагласност евхаристијске заједнице са призивом Светога Духа бива "у Христу" који је "Амин, Сведок верни и истинити" (Отк 3, 14); "јер колико је обећања Божијих, у Њему су да, и у Њему су амин, Богу на славу кроз нас" (2 Кор 1, 20). Од Оца иштемо Духа приносећи амин које је Сам Христос, односно, савршено послушање живота Божанској вољи.

Егзистенцијално претварање, које се у Евхаристији одиграва силаском Светог Духа, не односи се само на предмете приношења по себи, него на однос индивидуа према тим предметима, на однос узношења и приношења твари Богу од стране човека - однос који преображава начин живота, претварајући постојање личности и предмета у евхаристијску заједницу са Богом и учествовање у тројичној пуној живота. Призовамо Светога Духа "на нас и на (ове) предложене Дарове", тражећи управо преобразај живота и стицање непропадљивости: да се претворе Дарови, а они који се њима причешћују да се претворе у нову твар, ослобођену од смрти - у Тело Христово. ■

Христо Јанарас

ДАР ХАРИЗМЕ, ЈЕДИНСТВА И ЈЕДИНСТВЕНОСТИ

Уиблији се Дух Свети посличује огњу. На дан Педесетнице Утешитељ наилази на прве хришћане у виду језика раздељених, као отињених (Дап 2, 3). Попут ветра, и огањ је неухватљив: жив, слободан, непрестано у покрету, не може се измерити, извагати или омеђити у уске границе. Ми осећамо врелину пламенова, али их не можемо затворити и задржати у нашим рукама.

Појам који се користи да би се означио вечан однос Духа према Оцу, наиме, „произлажење”, „исходење”, не преноси нам никакву

СВЕ ЈЕ ПРИЗВАО ЈЕДИНСТВУ

*Када је Највиши сишао и
йомешао језике,
поделио је народе;
Али када је разделио отињене
језике,
Он је све призвао јединству.
Сиоћа једнојасно ћрослављамо
Свесвештог Духа.*

јасну и разговетну замисао. Он је попут светог јероглифа који указује на мистерију која није недвосмислено откривена. Овај израз указује на то да однос између Духа и Оца није истоветан са односом између Сина и Оца. Па ипак, нама се не саопштава каква је тачна природа те разлике. То је неминовно, пошто дејство Духа Светога не може да се одреди вербално. Оно мора да се живи и опитује непосредно.

Па опет, упркос овом тајанственом квалитету Духа Светог, православно предање чврсто исповеда две ствари у вези са Њим. Прво, Дух Свети јесте Личност. Он није само „божански прасак“ (divine blast, како сам једном чуо да га неко описује), не пука бездушка сила, већ једна од Три вечно Личности Пресвете Тројице. Упркос своју Његовој наводној неухватљивости, ми ипак можемо и заиста и ступамо у личнос(т)ни „ја - Ти“ однос са Њим. Друго, Дух Свети, као трећи члан Свете

Тријаде, јесте једносуш(т)ан и савечан са другом Двојицом. Он није пука функција која од њих зависи, нити, пак, посредник којег они користе.

(...)

Три ствари су нарочито упечатљиве у вези са даром Утешитеља у дан Педесетнице:

Прво, то је дар свим Божијим људима: *И искунише се сви Духа Светога* (Дап 2, 4). Дар харизме не даје се само епископима и клиру, већ свакоме од крштених. Сви су духоносци, сви су - у правом смислу речи „харизматици“.

Друго, то је дар јединства: *Беху сви апостоли једнодушно на окућу* (Дап 2, 1). Дух Свети чини да многи буду једно тело у Христу. Наилазак Духа Светога о Педесетници преокреће ефекат Вавилонске куле (Пост 11, 7). Као што тврдимо у једној од химни на празник Педесетнице:

*Када је највиши сишао и йомешао језике, поделио је народе;
Али када је разделио отињене јези-*

ке, Он је све призвао јединству. Сиоћа једнојасно ћрослављамо Свесвештог Духа.

Дух Свети доноси јединство и међусобно разумевање, омогућује нам да говоримо „једним гласом“. Он индивидуе претвара у личности. За прву хришћанску заједницу у Јерусалиму, у периоду који је непосредно следио за Педесетницом, каже се да имаху све заједничко и да код њих беше једна душа и једно срце (Дап 2, 44; 4, 32). А то треба да је знамен педесетничке заједнице Цркве у свако доба.

Треће, дар Духа Светога јесте дар различитости: огњени језици су „расечени“ или „раздељени“ (Дап 2, 3), и свакоме се дају непосредно. Не само да све нас Дух Свети чини једним, већ нас чини и различитим. На Педесетници мноштвеност језика није укинута, него је престала да буде узорак раздавања. Свако је говорио као и пре тога, својим властитим језиком, али силом Духа свако је могао да разуме свакога. По мени, бити духоносац значи остварити све посебне одлике своје личности. То значи постати истински слободан, значи да ја истински постанем ја сам у својој јединствености. Живот у Духу разнчи једну неисцрпну разноликост. Криводелаше, а не светост, јесте оно што је досадно и понављајуће. Један мој пријатељ је имао обичај да суморно примети: „Каква штета што нема нових врста грехова“. Али, увек постоје нови видови светости. ■

Епископ Калистос Вер

Резултати посете делегације СПЦ Сједињеним Америчким Државама

ЈАСНА ПОДРШКА ЦРКВЕНИМ НАЧЕЛИМА

Светом архијерејском синоду СПЦ, епископ шумадијски Г. Јован, као вођа делегације која је посетила САД од 13. до 26. марта 2006. ради упознавања Администрације ове светске силе и других институција међународне заједнице о "Основним начелима" наше Цркве поводом преговора о будућем статусу Косова и Метохије, доставио је прелиминарни извештај о резултатима који "Каленић" преноси. У делегације Светог арх. синода, поред епископа Јована, били су и епископ захумско-херцеговачки Г. Григорије, викарни епископ липљански Г. Теодосије, јеромонах Иринеј (Добријевић), шеф Одбора за КиМ Светог арх. синода, проф. др Боголјуб Шијаковић, продекан Православног богословског факултета у Београду, Андреј Верит, директор канцеларије Конгреса српског уједињења у Вашингтону и Мирослав Старовлах, секретар делегације

Делегација је имала састанке на високом нивоу у Белој кући, Стејт Департменту, Сенату, Конгресу, Уједињеним нацијама, са сестринским православним Црквама у Америци и другим верским организацијама, у научним установама. На свим састанцима, чланови делегације су наглашавали да Косово и Метохија за Србију није само географски појам, него је Косово за Србију оно што је за хришћане и Јевреје Јерусалим. Истицано је да у САД долазе као људи Цркве да сведоче о тешком стању српског народа и Цркве на КиМ, а не као политичка организација. Истовремено, наглашавано је да ова делегација долази са подршком Владе Србије и Председника Србије, као и да Црква подржава став наше државе у процесу преговора. Поред Основних начела Светог архијерејског синода и Одбора за КиМ поводом преговора о будућем статусу Косова и Методије, делегација је инсистирала на четири основне тачке од суштинског интереса за Цркву:

1. Повратак 200.000 прогнаних Срба и 50.000 неалбанца у места порекла или у подручја која су већински насељена српским становништвом у циљу стварања компактних, егзистенцијално одрживих заједница насеља, а уз помоћ православних невладиних организација које су од поверења и које су се доказале својим радом на Косову и Методији, попут Међународне православне хуманитарне организације (ИОСС) и Човекољубља.

2. Повраћај одузете црквене и световне имовине као и црквених

имања са циљем да се омогући стварање одговарајућих економских услова за одржив повратак расељених лица њиховим домовима, који на други начин није могућ.

3. Обнова цркава, дома, школа и других уништених објеката кроз спровођење *Меморандума о разумевању* потписаног 24. марта 2005. године, запошљавање повратника ради остварења сталних примања као и омогућавање обнове свакодневног живота и живота верских заједница.

4. Примена децентрализације кроз локалну самоуправу која би омогућила одрживи повратак и безбедност расељених лица како би имали контролу над својим животима која им с правом припада, чиме би се истовремено охрабрило српско учешће у привременим косовским институцијама.

При свему томе, истицано је да на КиМ није довољно обезбе-

дити заштиту само на локалном нивоу, него је треба међународно гарантовати. Делегација је изражавала забринутост јер садашње стање на КиМ указује да се тамо гради моноетничко друштво по мери албанске већине. Албанци од уласка снага НАТО на КиМ нису показали вољу и спремност да створе услове за живот Срба на КиМ. Високи функционери Привремених институција Косова, као и други службеници, не бирају се на основу квалитета и знања него на основу војних заслуга из претходних ратова. Манастири су окружени бодљикавим жицама, људи немају слободу кретања и на делу је такозвана стратегија гушења. Прогнаници, и не само они, не могу остварити имовинска права, чиме су им, између остalog, угрожена и верска права. Управо због тога, при помињању независности, Срби имају реалан страх за свој опста-

нак. Делегација је нагласила свим саговорницима да се отклањањем само краткорочне забринутости могу изазвати далекосежне последице по регион, које ће се одразити и на Македонију, Црну Гору, Албанију, Босну и Херцеговину, Грчку и шире, као и да се не сме дозволити гашење једне културе и цивилизације на Ким.

Истицана је, упркос свему, решеност Цркве да остане на Ким, да очува, као и вековима уназад, светиње као живе заједнице, али

у свим републикама бивше Југославије са око 6000 парохија, делегација је истискала да Црква може имати изузетно важну улогу у интеграцији самог региона и региона у Европску Унију.

У политичким круговима у Вашингтону владало је велико интересовање за званичне ставове СПЦ, посебно у вези питања решавања будућег статуса Косова и Методије, али и за питање Црне Горе, Македоније и Босне и Херцеговине. С обзиром на смрт

бившег председника Србије и СР Југославије и хаџког оптуженика Слободана Милошевића, званични Вашингтон је био посебно заинтересован колико ће се тај догађај, као и неки други изазови који чекају Србију, одразити на интерну политичку ситуацију у држави.

Америчкој администрацији је познато да СПЦ ужива углед у јавности и да су званични ставови Цркве у овом пресудном времену од посебног значаја. Зато је делегација СПЦ на свим састанцима веома добро примљена, а посебно је истакнут значај Основних начела Светог арх. синода и Одбора за Ким поводом преговора о будућем статусу Косова и Методије, која су доживела јасну подршку.

У Стејт департменту делегација је 14. марта 2006. имала састанак са Куртом Волкером, замеником подсекретара Стејт департмента и Чарлсом Инглишом, директором Бироа за југ Централне Европе Стејт департмента. Волкер је истакао да су "САД посвећене заштити културе и историје СПЦ, као и верског наслеђа на Ким, али да су догађаји од пре 1999. променили Косово заувек, као и да га

је сада потребно сагледати у ширем контексту регионалних интеграција".

Делегација се 17. марта састала и са Розмери Ди Карло, замеником помоћника државног секретара у Бироу за Европу и Евроазију. Она је нагласила да је, без обзира да ли ће будући статус Покрајине бити аутономија или независност, неопходно да сви живе безбедно. Она је истакла да је у процесу преговора важност децентрализације велика за сигурност свих. Ди Карло је нагласила "да ћемо се, уколико се Срби не врате на Ким, сучити са огромном хуманитарном кризом". Она је свесна и тога да ће "ако Црква остане на Ким, остати и народ". Сложила се да косовска Влада мора да ради више на едукацији становништва преко медија, односно на подизању свести грађана, као и на бољем односу према мањинским заједницама и да ће то бити један од приоритета политике САД на Косову.

Ди Карло је поставила питање ратних злочина и рекла да је саопштењем Стејт департмента најављено да треба гледати напред и коначно затворити једно поглавље. Она је рекла да зна да је Црква излазила са саопштењима, али сматра да је важно да се то поглавље затвори и да се људи окрену будућности. Зна да многи људи у СЦГ желе то исто и зато је важно да се то питање реши у наредних два-три месеца. Владика Јован је рекао да је делегација СПЦ пре пута имала састанак у Влади и Председништву Србије и да постоји апсолутна воља да се то и учини. Он је рекао да је став СПЦ познат, а то је да сви који су чинили злочине треба с њима да се суоче. Међутим, тренутак је компликован. Србија није сама у томе, ту су и Црна Гора, БиХ. Могуће је да ствари додатно компликују две смрти у Трибуналу, Бабића и Милошевића, што је вероватно обесхрабило оне који би се предали.

У Белој кући, делегација је веома значајан састанак имала 16. марта са Беријем Цексоном, са-

да то не може без помоћи међународне заједнице. Важно је, дакле, да се настави, како међународно војно присуство, тако и цивилно присуство, са чијим представницима треба обезбедити спровођење постигнутих споразума и надгледање њихове примене. У том смислу, помињан је, између остalog, и предлог грчке невладине организације *Елиамеј* о заштити институција СПЦ на Ким. Исто тако, битно је да привремене косовске власти и медији раде на едукацији албанског становништва да би се створила клима толеранције и саживота.

Делегација је наглашавала да Црква треба да има своје место у делу преговора који се буде тицати црквених питања, не као један од директних учесника него као један независни субјект. Такође, пошто је будућност региона у интеграцијама, а не дезинтеграцији, а имајући у виду присуство СПЦ

ветником Председника. Представници српске дијаспоре у Америци, Јасмина Буланже, председница Конгреса српског уједињења, Алекс Мачески, уредник угледног дневног листа *Plain Dealer* из Кливленда (Охајо) и Андреј Верић којима се пријурдио и о. Иринеј (Добријевић), подсетили су да су управо српски гласачи у Охају били пресудни за поновни избор председника Буша, те да ће своје поверење према Републиканској странци мерити односом Буша према питању КиМ. Цексон је рекао да америчка администрација свакако има разумевања за питање поштовања права мањина и статус Цркве. Нагласио је да ће се Председник залагати да се питање заштите Цркве, њених институција и светиња, као и остала поменута питања, нађу у центру разговора у Бечу.

Истог дана, на састанку са Џудит А. Енсли, специјалним помоћником Председника и вишим директором за односе са Европом у Америчком савету безбедности, коме је присуствовао и Џозеф Р. Вуд, саветник потпредседника Чејнија, делегацији је саопштено “да је интерес и приоритет Администрације да се поштују права мањина и Цркве на КиМ”, као и да Администрација подржава ставове које је делегација изразила.

На састанку 14. марта, Берtram Браун, директор Одељења за Југоисточну Европу при америчком Националном савету безбедности, саветовао је Цркву да буде прецизна и конкретна у својим захтевима. Такође, имајући у виду добар пријем делегације у САД, његова препорука је да се убудуће упућују мање делегације од 3-4 члана, сваких шест месеци.

У Конгресу САД, владика Тедосије и о. Иринеј су 15. марта учествовали на веома важном саслушању пред Радном групом за људска права чији председавајући је конгресмен Трент Френкс. Реферате су имали и амбасадор Томас П. Милејди, који је повезао концепт права на повраћај имовине и права вероис-

поведања и Морин Гринвуд из организације за људска права *Amnesty International*. Препоруке ове организације су, између остalog, да треба интензивно радити на повратку интерно расељених лица, повећању казни за етнички мотивисано насиље и да се омогући правична накнада за последице мартовског насиља. *Amnesty International* препоручила је Влади САД да преко својих агенција, односно УСАИД-а настави са финансирањем повратка на КиМ.

Делегација је 15. марта имала састанке и са чланом српског кокуса у Конгресу Мелисом Бен, православном Српкињом, која помно прати све резолуције које се поводом КиМ доносе у Конгресу и са конгресменом Марком Керком. Одржани су и неформални састанци у српском кокусу у Конгресу. Радни ручак са члановима Конгресне молитвене групе (Стан Л. Холмс, Обрад Кесић, консултант, Чим Слејтери, адвокат и бивши конгресмен, Марк Силјендер, конгресмен) која се бави развијањем међуверског и међуетничког дијалога, делегација је имала 14. марта. Ова група, путем три српска министарства (министри Којадиновић, Драшковић, Љајић), у Београду организује први молитвени скуп у региону. На скупу ће се окупити између 100 и 140 учесника, већином високих државних званица из региона и Европске Уније.

У Сенату, најважнији састанак је био 14. марта и то са сенатором Ђорђем Војиновићем који је веома активан по питању КиМ. Он је жељео да чује конкретно шта СПЦ захтева да би се проблеми могли решавати. Рекао је да се мора установити систем којим ће се мерити оно што се спроводи на терену и о томе алармирати релавантне институције у свету, а не само имати празна обећања на папиру. Сматра, да ситуација за СПЦ и српски народ није добра на КиМ јер се покушавају истребити православни Срби. Истовремено, то је позив да се размишља како то зауставити. И сенатор Војиновић предлаже

да будуће делегације буду мање, али да чешће долазе, например сваких шест месеци. Веома важан састанак делегација је имала 15. марта и са сенатором Семом Браунбеком, којем су присуствовали и Роберт Хенд и Нокс Темз из Хелсиншке комисије Конгреса, као и са сараднициом сенатора Расела Д. Фајнголда, Емили Плагман.

У Уједињеним нацијама изузетно важан састанак делегација је имала 20. марта са Жан-Мари Геноом, замеником Генералног секретара за мировне операције који је задужен за рад мисије УН на КиМ. Гено је изјавио да је са изаслаником Ахтисаријем детаљно разговарао о потреби да се задржи међународно присуство на КиМ без обзира на будући статус. Приоритет УНМИК-а је да се настави са испуњавањем стандарда јер је у последњем извештају Генерални секретар приметио да је дошло до застоја у овом процесу. УН такође сматрају да треба наставити процес обнове порушених светиња и повратничких домова. Генерални секретар ће наставити да инсистира преко шефа УНМИК-а да Влада Косова поштује права мањина. Говорећи о децентрализацији, Гено је рекао да је ово питање “политичке природе” и да га треба гледати одвојено од питања заштите српске културне баштине. Да би се напредовало у оба процеса, потребно је, по његовим речима, да се Срби укључе у институције друштва и да их Црква охрабри да се боље организују и не осећају усамљени. УН, рекао је, виде значајну улогу Цркве у превазилажењу тензија и предрасуда, у процесу помирења и разумевања. Он је обећао да ће изасланiku Ахтисарију пренети захтеве СПЦ.

Најважнији састанак у УН одржан је 25. марта са дипломатским представницима мисија земаља чланица Контакт групе за Косово. На састанку, у проширеном саставу, учествовали су представници САД, Руске Федерације, Велике Британије, Француске, Италије, Немачке, Грчке, Словачке и Данске. Присуство-

вао је и шеф мисије СЦГ. Шеф мисије Руске Федерације, Андреј Денисов, говорио је о СПЦ као једној од најстаријих сестринских цркава Руске православне цркве и да код Руса постоји осећај братства за Србима. Заштита институција СПЦ, црква и манастира, важан је задатак у наредном периоду. Све институције и светиње заједничко су наслеђе не само Србије него и Европе и целог света. Православна црква на тим просторима је преживела вековима међу културама, кроз ратове и надамо се да неће нестати заувек, каже Денисов. Цркве и манастири су дух православног хришћанства. Зато не треба заштитити само зграде, него и дух који мора преживети.

Амбасадор Велике Британије, сер Емир Џонс Пери, имплицирао је повезаност СПЦ са скривањем оптужених за ратне злочине у Републици Српској. Владика Григорије је рекао да је то велика неистина и недобро-намерна констатација. "Препорука људима који се баве овим питањем је да с Црквом разговарају на највишем нивоу, да разговарају са Светим архијерејским синодом и с Његовом светошћу патријархом, а не преко новина и других медија. Подсетимо да су прављене велике грешке, као што је случај када су на Палама, приликом упада СФОР-а у парохијски дом, на смрт преbijени свештеник Јеремија Старовлах и његов син, катихета Александар. Таква мимоилажења између међународне заједнице и Цркве не доприносе никоме. Ми смо овде да бисмо искрено и непосредно унапређивали односе са међународном заједницом." О. Иринеј је додао да је став СПЦ и Његове светости поводом овог питања потпуно јасан, али неопходно је разјаснити и тај догађај, када су брутално, потпуно невини, преbijени о. Јеремија и катихета Александар, као и да се мора утврдити одговорност и међународне заједнице.

Заменик шефа мисије Грчке, амбасадор Александра Пападопулос је рекла да се међународна заједница залаже за очување

српске заједнице на Ким, културног и верског наслеђа и додала: "Ми који живимо у региону, знамо да све што се деси у једном његовом делу, утиче и на друге земље и делове. Не можемо имати стабилан регион без Србије. Не можемо одвојити будућност Ким од Србије и региона. Грчка је на томе радила и тај правац одржава, али мора постојати међусобна сарадња." Заменик шефа мисије Немачке, Волфганг Траутвајн, нагласио је да је потребно заштитити православне светиње, али да се тешко наслеђе прошлости мора превазићи. У том смислу, рекао је он, потребно је појачати међуверску сарадњу

као и да ће БиХ подржати свако решење око којег се договоре Београд и Приштина.

Делегација СПЦ посетила је низ утицајних научних институција у САД, где је на трибинама и састанцима, излагала како види стање, останак и опстанак српског народа и светиња на Ким. Чланови делегације 14. марта били су гости Института за светску политику, а домаћин је био амбасадор Томас Патрик Милејди. Учествовали су и на предавању *Положај СПЦ на Косову и Метохији* 16. марта у Вудро Вилсон Центру. У Њујорку, делегација је одржала низ састанака, предавања и пројекција на Колумбија

представника религија на Косову. Заменик шефа мисије Италије, амбасадор Алдо Мантовани, рекао је да се став Италије о будућности Србије и Ким своди на две речи: интеграција и сарадња. Интеграција је циљ - да сви имају место у ЕУ, а сарадња је средство. Све се мора одвијати између Србије, ЕУ и Косова међусобно.

Делегација се састала с шефом мисија при Уједињеним нацијама Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине (23. марта) Небојшом Калуђеровићем и Милошем Прицом. Амбасадор Прица је изразио став Босне и Херцеговине да је питање Ким унутрашње питање Србије и Црне Горе,

Универзитету (Хариман институт за руске, евразијске и источноевропске студије) где је од огромне помоћи био професор и помоћник директора Института, Гордон Бардош.

На срдачном састанку у Њујорку 21. марта с представницима Сталне конференције канонских православних епископа Америке - СКОБА (поглавар Грчке православне архиепископије у Америци, архиепископ Димитриос, поглавар Православне цркве Америке (ОСА), митрополит Герман, поглавар Бугарске источне православне цркве у САД, митрополит Јосиф), делегација је захвалила на свему што је

СКОБА урадила за СПЦ и српски народ (резолуција о осуди бомбардовања, о осуди рушења светиња, апели за ослобођење охридског архиепископа Јована, Дечански фонд). Архиепископ Димитриос је рекао да ће и даље, кад год може, опомињати на тешко стање у којем се налази СПЦ на КИМ, за шта је добио подршку и осталих архијереја СКОБА. Сматра да је СПЦ, са својих десет Основних начела, покрила све када је у питању заштита СПЦ на КИМ.

На састанку у Њујорку 22. марта са Тонијем Киријаполосом, саветником за међународне односе Националног савета цркве, делегација је саветована да би било неизмерно корисно ако би СПЦ активно учествовала у раду овога тела, с обзиром на подршку коју би национални савет цркве могао с ауторитетом пружити СПЦ у овом тешком времену.

Делегација се 22. марта, у Фондацији Апел савести у Њујорку, састала са њеним председником, рабином Артуром Шнајером, Енриком Мандал - Монтељом, јерменским архиепископом

Кајагом Барсамијаном, Михаелом Ајзенштатом, руском свештеником Александром Аврамовим и свештеником др Фредом Андерсоном. Рабин Шнајер је свесрдно поздравио резултате прошлогодишње посете, нагласивши да је добро што је делегација СПЦ поново дошла у САД јер је њено сведочење у овом тренутку од посебног значаја. Шнајер је рекао да је Апел савести посебно заинтересован за заштиту хришћанских православних светиња на Косову и Методији, као и за унапређење међуверске сарадње на ширем простору Југоисточне Европе.

Са представницима Светске конференције религија за мир (генерални секретар WCRP др Вилијам Вендли, о. Леонид Кишковски, заменик генералног секретара Стјан Вилумстад који је радио са Норвешком црквеном помоћи на Балкану, Анђела Оливер, Пол Шербоу), делегација се сусрела у Њујорку 23. марта. Др Вендли је истакао да је детаљно проучио десет Начела СПЦ у вези с преговорима о будућем статусу Косова и Метохије и да ће чинити све што је у његовој моћи

да помогне у истом духу солидарности као када је осудио упад СФОР-а у парохијски дома на Палама. Навео је да су заштита цркве и манастира, као и повратак расељеног народа, основни стандарди. „Ако се одрекнемо ових стандарда, одрекли смо се оних на којима почива заједнички живот у међународној заједници”, нагласио је др Вендли. О. Леонид Кишковски замолио је владику Јована, као члана Светог арх. синода, да пренесе поздраве и захвалност Његовој светости што је послao ову делегацију у САД, замоливши за његове свете молитве пред Господом.

Поред комуникације с медијима на самим јавним трибинама и предавањима, као и појединачних изјава, делегација је одржала конференцију за новинаре у седишту УН у Њујорку 23. марта.

У организацији свих активности делегацији је стајала на услуги новоизабрана председница Конгреса српског уједињења, Јасмина Буланже, као и канцеларија КСУ у Вашингтону и њен директор, члан делегације Андреј Верић, чија је помоћ била од изузетне важности. ■

Александра Серђукова

(1893 - 1978)

ДОЛАЗАК

*Сваки цвейт добиће кише,
и свака звер заборавиће ћлад,
и свачије срце биће вољено,
ио доласку Твоме, Господе!*

ТИ

*Узимаш ме у десницу и тињечиш,
као вајар кад ћрићрема ћлину.
Али бол је шако јак
да ја занемим
и не моћу да ти оговарим химном.*

ПРИЧЕСТ

*Ево ме, долазим. Прими ме.
Дај ми Твоје ноће
да још корачам по земљи.
Дај ми Твоје руке
да их ојећи ћруксим браћи.
И дај ми Твоје срце
да тоново спрадам.*

ЈАБЛАН

*Хтела сам да будем ћранацца лића,
која шири своје ћране над земљом
да би ћружила хлад уморним
и медом цвећа исцелила болне.
Али, нико не узбра моје цвеће,
а ћране ми се суше једна за другом
и већ осећам
ћрећвараш ме у јаблан,
који се као свећа диже небу.*

ПОСЛАНИК

*Човек не зна
ради чећа је он
ћослати другоме:
као ђомоћ или као бреме,
збоћ радосћи или шуте,
ради ушћехе или искушења.*

*Иако се твој дар не ћрима,
с тој мирно и саћни ћлаву,
јер си ти само посланик
Великог Владике.*

ТУМАЧЕЊЕ МОЛИТВЕ ГОСПОДЊЕ ПО СВЕТОМ МАКАРИЈУ КОРИНТСКОМ

**ОЧЕ НАШ КОЈИ СИ НА
НЕБЕСИМА**

Милосрђе Господње је заиста велико. Његова љубав према човеку је неизрецива, нарочито ако узмемо у обзир да Он воли и оне који су незахвални према свом великому Добротвору и који га срамоте. Не само да нас је подигао када смо пали у грех, по својој бескрајној љубави, већ нам је и дао законе молитве који воде Богу и доносе добрбит човечанству, како не бисмо неразборитошћу пали поново у исте грехе. Због тога Он на прави начин уздиже наш ум, на самом почетку молитве, до најувишијег поглавља Теологије, показујући да је Његов Отац - Творац читаве видљиве и невидљиве творевине, а и до Усновљења кога су се хришћани удостојили и које им омогућава да га називају Оцем по благодати.

Откако се наш Господ Исус Христос оваплотио, тј. постао човек, дато је право свима који у Њега верују да постану деца и синови Божији преко светог крштења (Јн. 1; 12). Апостол Павле пише: Јер сте сви синови Божији веома у Христа Исуса. (Гал. 3; 26) И опет: А пошто сте синови, послала Бог Духа Сина својега у срца ваша који виче: Ава, Оче! (Гал. 4; 6)

Зато нам Господ заповеда да се молимо нашем Оцу по благодати, како бисмо сачували себе увек у благодати Усновљења до самог kraja нашег живота, тј. да не будемо деца Божија само у тренутку обновљења благодаћу кроз крштење, већ и читавог нашег живота, како у вери тако и на делу. Јер свако ко не чини духовна дела, достојна обновљења са висине, већ грехе, не заслужује да назове Бога својим Оцем, већ ђавола, као што је и сам Господ рекао: Вами је отац ђаво, и жеље оца својега хоћете да чините. (Јн. 8; 44)

Он нам заповеда да Га називајмо својим Оцем пре свега да би

нам ставио до знања да смо заиста рођени као деца Божија кроз обновљење божанственим крштењем, а друго да би нас научио да морамо бити скромни у свом односу са Њим, јер смо позвани да стекнемо особине, тј. врлине, нашег Оца. Сам Господ каже: Будите, дакле, милостиви, као и Отац баш што је милостив (Лука 6;36), или као што свети Петар пише: Зато опасавши бедра разума својега, будите трезвени, са свим се надајте благодати која ће вам се донети откривењем Исуса Христа. Као чеда послушности не поводите се за прећашњим жељама из времена вашега неизнања, него по Светоме који вас је позвао, будите и сами свети у свему живљењу. Јер је написано: Будите свети јер сам ја свет. И ако зовете Оцем онога који, не гледајући ко је ко, суди свакоме по делу, проводите у страху време вашега странствовања. (I Пет. 1; 13-17) Свети Василије Велики каже: „Одлика је онога који је ро-

ђен од Светога Духа да постане као Он, у складу са мером Да-ра, тј. као Дух од Кога је рођен.“ Као што је написано: Што је рођено од тела, тело је; а што је рођено од Духа, дух је. (Јн. 3; 6)

Треће, Он нас учи да Га називамо Оцем јер смо поверили у његовог јединородног Сина и тако се помирили са Богом, док смо пре тога били Његови непријатељи и деца гнева. Говорећи Оче наш, Он је такође открио да су сви они који су поново рођени кроз свето крштење истинска браћа и деца истог Оца, Самог Бога, као и браћа једни другима. Као такви, они сачињавају једну свету, саборну и апостолску Цркву, и стога морају волети једни друге као истинска и права (законска) деца; као што нам Господ заповеда када каже: Ово је заповест моја, да љубите једни друге. (Јн. 15; 12, 17)

Овде би такође требало напоменути да се, узимајући у обзир читаво људско постојање уопште, тј. творевину, Бог назива Оцем свих људи, и верних и наверних. Стога ми дугујемо љубав свим људима, јер, будући да су их руке Божије створиле, свима им је указана подједнака част. Ми дугујемо мржњу само злу, а не ни једном створењу Божијем. Али у контексту новог стварања, тј. нашег обновљења „у Христу“, ми хришћани морамо волети једни друге још обилније, јер смо уједињени двоструком везом - и природом и благодаћу.

Када говоримо о Богу као Оцу и Родитељу у контексту стварања и новог стварања, морамо такође приметити да су сви људи подељени у три класе: истински синови (слуге), лажни синови и зли синови који су непријатељи и противници Божији. Истински синови су они који верују исправно и чине вољу Божију са радошћу. Лажни

синови су они који верују у Христа и који су примили свето крштење, али не следе Његове заповести; а ови из треће класе, мада су и они синови као Божија створења, су зли, јер су непријатељи и противници Божији, иако су веома слаби и не могу много да Му науде. Зли синови су такође они који су веровали у Христа, а потом пали у разне јереси и пријурешили се оним неверним и непобожним који никада нису ни били сједињени са Христом.

Ми, међутим, који смо се удостојили да постанемо слуге и синови Божији благодаћу кроз обновљење и свето крштење, не бисмо више смели да паднемо у ропство нашег непријатеља ђавола, саглашавајући се да чинимо његову злу вољу, да не постанемо као они за које апостол каже: које је ђаво живе уловио да врше његову вољу (II Тим. 2; 26).

Пошто је наш Отац на небу, морамо гледати својим умом (оком наше душе) на небо, где је наша очевина, небески Јерусалим, а не доле на земљу, као бесловесне животиње. Морамо се угледати на нашег најслађег Спаситеља и Владику, и на небеске лепоте раја. Не само за време молитве, већ на сваком mestu и у свако време, наш ум би требало да је усмерен ка небу, како се никада не би покварио пропадљивим и пролазним стварима овога света. На неки начин, требало би да се подвизавамо свакога дана, јер, као што Господ каже: А од времена Јована Крститеља до сада Царство небеско с напором се осваја, и подвигници га задобијају (Мат. 11; 12); тако да селик Божији у нама сачува неоштећен и чист, како бисмо се на тај начин, мало по мало, успели до образе Божијег колико год је то могуће. Бог ће нас тада просветити, а ми ћемо прославити Његово свето име на земљи као што нас учи и први део ове молитве.

ДА СЕ СВЕТИ ИМЕ ТВОЈЕ

Да ли ми морамо да тражимо да се свети име Божије зато што оно није свето? Како то може бити, ако је Он извор светости? Зар се не освећују од Њега све ствари

и на небу и на земљи? Зашто онда Он тражи сада од нас да светимо Његово име? Име Божије је по природи свето и свесвето, и извор освећења. Када се изговори, оно освећује све ствари на које се изговара, и не даје могућност никаквог умањења или увећања светости. Међутим, Бог жели и воли да Његово име славе сва створења, као што пророк и писац псалама каже: Благословите Господа сва дела Његова. (Пс. 102; 22) А Он то тражи не толико због њега самог, већ да би се сама створења осветила Њиме. Зато, шта год да радимо, све мора бити на славу Божију, по апостолу који каже: Ако, дакле, једете, ако ли пијете, ако ли што друго чините, све на славу Божију чините. (I Кор. 10; 31)

Име Божије се свети када чинимо света дела у складу са нашом светом вером. Када други људи виде наше добро владање, онда ми хришћани славимо Бога који нам даје мудrosti и сile да чинимо оно што је добро, а не верни долазе у познање истине видевши да наша дела потврђују нашу веру. Господ нам је заповедио да тако чинимо када је рекао: Тако да се светли светлост ваша пред људима, да виде ваша добра дела и прославе Оца вашега који је на небесима. (Мат. 5; 16)

Радити супротно од овога значи изазивати хулу против Бога. Као што апостол Павле каже: Јер се име Божије због вас хули међу незнабоштима. (Рим. 2; 24; Иса. 52; 5) Ово је страшан преступ који се тешко кажњава, јер људи, а нарочито неверни, могу стечи утисак да нама наш Бог наређује да се понашамо на зао начин. Стога, морамо неговати не само исправну веру и побожност, већ и врлински живот и владање.

Врлински живот је држање заповести Христових, као што и Он Сам каже: ако ме љубите, заповести моје држите (Јн. 14; 15). Када се наша љубав према Њему открије кроз поштовање његових заповести, онда је наша вера потврђена. Тако божанствени Златоуст каже:

„Ако нико не може да каже Господ Исус Христос, осим у Светом Духу, онда је свакако подједнако

тачно да нико не може имати потврђену веру, осим у Светом Духу. Али како да заправо стекнемо помоћ Духа и убедимо Га да остане са нама? Ово можемо постићи само кроз добра дела и савршено владање. Јер, као што светлост лампе одржава уље, и она се гаси када се уље потроши, исто тако и благодат Духа обасјава нашу душу и остаје у њој као неки пламен одржаван уљем, када у нама има добрих дела и велике милости. Када у нама нема милости, Дух нас напушта. Ми стичемо огањ Духа само кроз милостиво човекољубље и широко милосрђе, и тако не отпадамо од вере. Вера захтева помоћ Духа, а помоћ Духа се задобија чистим животом и изврсним владањем.”

Дакле, ако желимо да наша вера буде потврђена, потребно нам је чисто владање, које, за узврат, убеђује Дух да остане са нама и испуни наш живот својом силом. Супротно је такође тачно, тј. да зла дела умањују чврстину вере, што се види из онога што Павле каже Тимотеју, када пише: Да ратујеш добар рат, имајући веру и добру савест (а добра савест се стиче исправним животом и делима), коју неки одбацивши претрпеше бродлом вере. (I Тим. 1; 18, 19) И опет на другом mestu: Јер је корен свију зала сребролјубље, којему неки предавши се застранише од вере. (I Тим. 6; 10)

Видимо да су и они бескрупnlозни и они сребролјубиви застранили, јер су ови први изгубили добру савест, а оне друге су савладала материјална добра. Ако пажљиво узмемо све ово у обзир и водимо рачуна да развијемо савршено владање, добићемо двоструку награду: једну награду за добра дела, а другу за чврстину вере; јер оно што је храна телу, то је добро владање за веру. И као што природа нашег тела не може да се одржи без хране, исто тако и наша вера не би могла да се одржи без добрих дела: вера без дела је мртва (Јак. 2; 26). ■

*Из књиге протојереја Григорија
Дион. Драгаша «Тумачење
Молитве Господње по светом
Макарију Коринтском»
превела Катарина Кесић*

САВРЕМЕНИ ПРОБЛЕМИ ПРАВОСЛАВНОГ КАНОНСКОГ ПРАВА

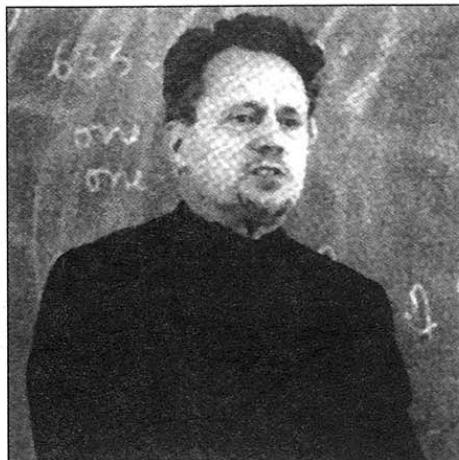
(наставак)

IV Могућа прерада посматрајећег канонске законика

Такозвана "Обновљеничка" шизма у Русији (1922-1944) иницирала је серију радикалних канонских реформи, које очигледно нису припадале компетенцији једне локалне цркве и које су предузете без икакве озбиљније бриге за основна начела Светог Предања. Неуспех и осуда "обновљене" цркве су компромитовали, у очима многих, и саму идеју канонске реформе. Заправо, ово није први пут у историји да је секташки покрет изазвао конзервативну реакцију која је одбацила чак и добре аспекте предложене реформе, само зато што су их предложили шизматици.

"Обновљена" црква, као што је јасно показао професор С. В. Тројцки¹, била је побуна од стране ожењених свештеника који су се борили за своја "права" против "деспотског" целибатног епископства и скептичних лаика. "Професионални" захтеви "обновљених" клирика су укључивали и повратак ожењеног епископства и дозволу да се клирици жење - чак и по други пут - након рукоположења.

"Обновљеничка" шизма сада не постоји, али је добро познато да на нека од питања која је она поставила није јасно одговорено од стране црквених реакција које су осудиле шизматике. У многим православним круговима о питању односа између рукоположења и брака се отворено дискутује и архијереји и теологи дају и "либералне" и "конзервативне" изјаве на ту тему. Међутим, укупан дomet споменутих питања се врло ретко примети и призна. Намерно сам изабрао ову тему за дискусију, као тест-пример, подразумевајући да су

Прошојереј Џон Мајендорф

канонске прераде могуће и у другим областима, под условом да човек има на уму основне претпоставке везане за саму веру. Прихватили смо принцип да су дисциплински канони променљиви у сваком свом аспекту који не укључује садржај вере. Ово је сама основа принципа икономије онако како га дефинишу свети Василије и свети патријарх Фотије.

Поставља се питање: Како се овај принцип примењује на три теме које разматрамо?

Те теме су:

1. одабир ожењених људи за епископски чин

2. брак након рукоположења

3. дозвола да се рукополажу људи који су се женили више него једанпут, или чија је жена била претходно већ уodata, и дозвола да се свештеници удовци жене поново.

У првом случају је старо црквено Предање, које је познавало ожењене епископе, довољно елоквентно. Овде није укључено никакво догматско питање и један нови васељенски сабор може да промени канон (Шести васељенски сабор, 48) који захтева да кандидати за епископски чин буду или нежење или да су растављени од жене приликом

хиротоније. Једино упозорење које се може упутити против такве реформе је да она не би пружила никакву гаранцију да би најбољи кандидати за епископски чин били ипак изабрани.

Када је реч о другом и трећем питању, пре свега је неопходно да се увиди да она укључују јасно различите проблеме. Прво је ту проблем брака након рукоположења. Чини се да нема никакве теолошке препреке да се дозволи ова Света Тајна људима који већ имају свети чин. Али канонски законик који забрањује ову праксу (26. Апостолско правило; Шести васељенски сабор, 6, итд.) је заснован на озбиљним пастирским и практичним разлогима. Свештеник треба да буде зрео човек који је достигао потпуну животну стабилност; а шта је нестабилније од човека који тражи жену? Шта би парохијани мислили кад би њихов пастир и "отац у Христу" почeo да тражи себи младу међу њима? Овај пасторални аспект проблема заиста носи поприличну тежину и лично не мислим да би мењање садашњих канонских захтева било пожељно.

Али питање је много озбиљније у трећем случају. Ту су догмати - новозаветни догмат о браку - јасно укључени. Не само што су ту јасни захтеви из I Тим 3; 2, 12 и Тит 1; 6, већ је и неизоставно сетити се да је дозвола другог брака од стране Цркве искључиво толерисање, а не и норма. Новозаветна норма брака је јединствена вечна заједница између два бића, у примеру Бога и Израела, Христа и Цркве (Еф 5). Све до петог века, други брак никада није био благословен у Цркви и подразумевао је дуг период под казном². Лаицима је такав брак дозвољен "на основу икономије", као мање

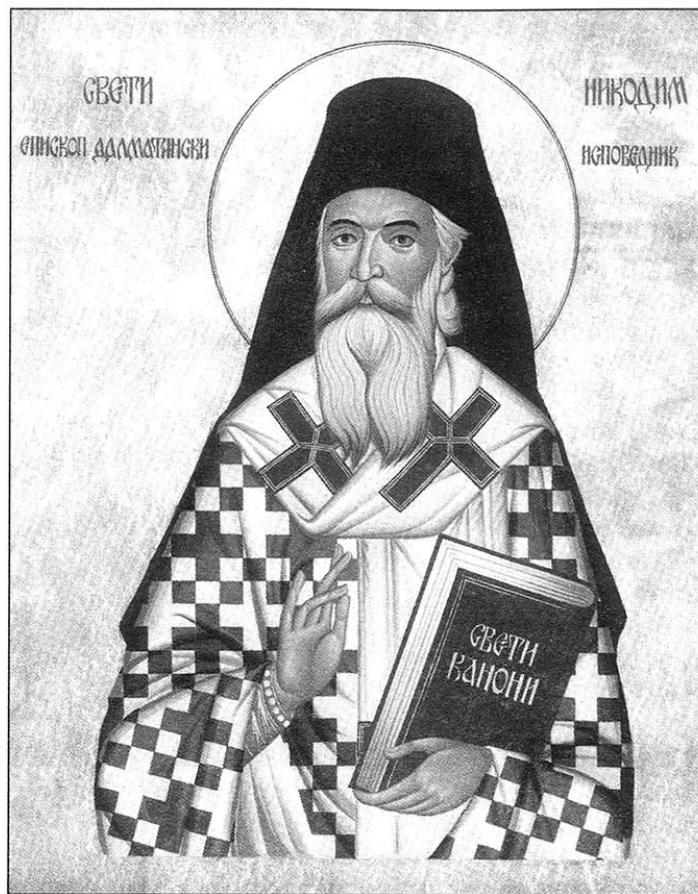
зло (I Кор 7; 8-9) или као нова шанса да изграде живот. Како би свештеници могли да проповедају такво учење о браку кад га се они сами не би придржавали? Канонски законик који забрањује рукоположење људи који су били венчани двапут или да се свештеници по други пут жене, штите не само свештенство већ и учење Цркве о браку.

Сви ми зnamо да ова законска одредба може да изазове личне трагедије, нарочито у случајевима младих свештеника са децом који изгубе своје жене. Али, нису ли такве трагедије биле још чешће у прошлости, када су младе жене чешће умирали него данас? Да ли су такве трагедије спречиле Цркву да сачува своје учење о браку засновано на есхатолошкој интерпретацији везе у љубави коју смрт не раскида? Зар не би Црква могла да ублажи неке аспекте ове трагедије (брига за децу), тако да светиња брака буде сачувана, барем у личности свештеника?

V Примат Цариграда и аутохоне цркве

Не постоји никаква контроверза у Православној цркви по питању порекла и природе "примата части" и "привилегија" Цариградског "Васељенског" патријарха. Рана хришћанска и савремена православна еклесиологија искључује идеју о примату "на основу божанског права". Међутим она дозвољава, и чак захтева, постојање извесног реда међу помесним црквама кога условљавају услови живота Цркве у садашњем еону. Ако исповедање и делање Једне Цркве треба да остане јединствено, онда оно такође мора бити и уређено. У том "реду" Цариград заузима прво место јер је Рим, претходни "Бр. 1", раскинуо заједницу са православним патријаршијским управама и тиме изгубио свој примат међу њима.

Позиција "другог по реду" није дата Цариграду из неког теолошког, већ из чисто прагматичног разлога; он је био нови главни град Царства³. Мада је

политички разлог који је стајао иза канона који су признали позицију Цариграда сада ишче-зао, задржан је консензус у Православној цркви да се задржи њихова валидност чак и под садашњим историјским услови-ма. Конзервативни инстинкт Цркве иде у корист овог консен-зуза, а очигледно постоји и предност у томе да се примат налази у земљи која није ди-ректно уплетена у православна питања. Заправо, примат Цари-града (или Истанбула) може се оправдати аргументима сасвим супротним онима који су га пр-вобитно установили. У Истанбу-лу нема ни једног православног владара, и стога би цариградски епископ могао да спроводи ко-рисну и потпуно независну службу руковођења и арбитраже, када би му се дала средства за то.

Реална права цариградског патријарха су нормална после-дица и израз чињенице да је он "први" међу православним епи-скопима: председавање на све-православним састанцима и из-весна одговорност (мада не и мо-нопол) у иницирању заједничких

делања. Осим тога, 9. и 17. ка-нон Четвртог васељенског са-бора у Халкидо-ну дају му право да прима жалбе на пресуде по-месних провин-цијалних сино-да. До пада Ца-риграда (1453) цариградски патријарх је de facto спроводио много већу власт и утицај над читавим православним светом⁴. Након 1453. године, у оквиру отоман-ске царске управе на Бал-кану и читавом Средњем Исто-ку, он је добио додатне поли-

тичке одговорности за читаву православну популацију Турског царства⁵.

Ове неконтроверзне историј-ске чињенице су неопходне за разумевање садашње ситуације у којој је стварна улога васељенског патријарха у целокупном православљу заиста поста-ла предмет дебате⁶. Понављам, контроверза није везана за по-рекло самог постојања примата, већ за његову практичну приме-ну пет векова након пада Визан-тије и један век након завршет-ка отоманске владавине на Бал-кану и Средњем Истоку. Ова де-бата једноставно не може доћи до корисног закључка уколико сви не прихвate прилично очи-гледну чињеницу да ни отоман-ско ни византијско царство ви-ше не постоје, и да у свету у ко-ме треба истаћи православно исповедање доминирају друге силе и реалности.

Реалност која је нарочито штетна за православно испове-дање у садашњем свету, а тако-ђе и за истинску манифестацију православне еклесиологије, је већ горе поменута. То је управо етнички национализам (за раз-

лику од здравог и легитимног културног патриотизма) који је наслеђен из деветнаестог века. Због овога савремено православље личи више на лабаву федерацију етничких цркава које се често међусобно свађају него ли на Једну Саборну Цркву Христову. Догматски је овај етнички национализам званично осуђен од стране Православне цариградске цркве 1872. године, али он још увек у пракси доминира већином односа између православних аутокефалних цркава. У Америци, на пример, он је чак и прихваћен као једни практични принцип црквене организације, тако да је успостављање једне "Православне цркве у Америци" која није ни грчка, ни руска, ни арапска, него прима све, укључујући и обичне Американце, изазвало поприлично бурну опозицију.

Ово су реалности које захтевају нови, директни и јасни канонски законик, уколико - као што сви православни признају - канони заиста треба да исцртају практичне захтеве православног учења. Уколико постоји неки аспект постојећих канона који се може сачувати и поново потврдити, онда је то управо примат једног над-националног центра који је у стању да дела као арбитар и зборник, одговоран за православно јединство и поредак, и независан од разних појединачних етничких интереса за које се заузимају разне националне аутокефалне цркве.

Радије се не бисмо вратили на тужне разлоге који су недавно

спречили Цариград да одигра ову улогу, посебно у вези са америчком ситуацијом. На против, предложили бисмо да Цариград, на основу свог признатог примата, постане одговоран за спровођење новог и недвосмисленог канонског законика који смо предложили изнаду 3. пасусу овог поглавља, организујући, спонзоришући и водећи неопходне консултације између аутокефалних цркава. Сличне консултације које би водиле до заједничких одлука би такође биле неопходне како би се осигурао јединствени православни став по васељенским, социјалним и мисионарским питањима. Да би била успешна, васељенска патријаршија би вероватно морала бити организована као један заиста интернационални центар чије би чланове управе бирале све цркве (види моје примедбе изнад).

Такве јасне обавезе - формално дефинисане и искључујући сваку власт над помесним црквама - би од васељенске патријаршије (чак и ако би она морала једног дана да напусти турски Истанбул, где не постоје услови за њено интернационално деловање) заиста направиле центар православне саборности. Заиста делује освежавајуће то што недавна књига о васељенској патријаршији митрополита Максима сардијског дефинише цариградски примат као служење свим црквама. Ово је заиста теолошка и еклесијолошка категорија која идеју о примату чини потпуно прихватљивом, а старе каноне сасвим разумљивим, док

у исто време остаје потпуно применљива на нову историјску ситуацију у којој живимо. Васељенски патријарх не може учinitи свој примат релевантним тиме што ће истицати савременим православним црквама да "варварске земље", поменуте у 28. канону Сабора у Халкидону, за које је Цариградска патријаршија требало да поставља епископе у византијско време, заправо подразумевају Западну Европу, Америку или Јапан. Његова улога се заправо састоји у томе да преузме морално и канонско вођство и да потврди несумњиве принципе православне еклесијологије, нарочито јединство свих православних који живе на једном географском простору, као и заједничко исповедање вере не-православном и нехришћанској свету.

Ову су питања која ће се морати расправити на предложеном Православном васељенском сабору, уколико се постави питање на његовим седницама о новом канонском законику на ове теме. Ни јефтин либерализам, ни површни модернизам, ни слепи канонски фундаментализам неће помоћи Оцима Сабора да остану, попут њихових предака, живи инструменти Светог Духа. Сигурно да ће Дух Јеванђеља, као и просвећена теолошка верност Светом Предању, бити једини прихватљиви критеријуми приликом прераде прастарих канонских правила. ■

из књиге: **Џон Мајендорф,**
"Живо предање"
превела: Катарина Кесић

НАПОМЕНЕ:

1 Оригинални руски текст књиге С. В. Тројцког је превео на енглески W. C. Embardt, Religion in Soviet Russia (London, Mowbrays, 1929. г.)

2 Види: шира обрада ове теме у мојој књизи - Брак: православна перспектива (Krestvud, W. J.: St. Vladimir's Press, друго издање, 1974. г.)

3 Види: 3. канон из Цариграда II (381. г.) и 28. канон из Халкидона (451. г.)

4 О историјској позадини ове изванредне позиције Цариграда у средњем веку види наша два члanka "Друштво и култура у четрнаестом веку: религиозни проблеми", Акти XIV-ог међународног конгреса византијских студија I (Букурешт, 1974. г.), стр. 111-124; и "Византија од 1071. до 1261.: идеолошка криза", Акти XV-ог међународног конгреса византијских студија (Атина, 1976. г.).

5 О овом периоду види Заробљена Велика Црква, S. Runciman (Cambridge, 1968.).

6 Види, на пример, преписку између цариградског и московског патријарха по питању америчке аутокефалности: комплетан текст свих докумената је доступан у енглеском преводу у Теолошком тромесечнику богословије Св. Владимир, том 15 (1971. г.).

ПРОБЛЕМ ЧОВЕКА У ПАТРИСТИЧКОЈ ФИЛОСОФИЈИ

(наставак)

Свеобухватна љубав према људима, љубав која све прашта, постаје главно оружје у рукама раних хришћана против сваког зла и насиља. Као идеалну основу свога моралног кодекса, они прихватају чуvenу јеванђељску заповест: “Љубите непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима који вас mrзе и молите се за оне који вас вријеђају и гоне” (Мт 5, 44; ср. Јк 4, 27). Историја је одавно показала друштвену неодрживост овога идеала, међутим, рани хришћани су били тек на почетку провере великог културно-историјског експеримента, они су били његови интерпретатори и гајили су дубоку веру у позитиван исход ствари. Сва ранохришћанска култура полазила је од тежње да се максимално остваре идеали хришћанског хуманизма.

Лактанције је изузетно много писао о хуманом односу према човеку, што у његов, скоро антички естетизам уноси нове, потпуно неантичке садржаје.

Као и његови претходници, Лактанције неуморно критикује Римљане за суврвост, за избацање своје “сувишне” деце на улицу, за неправедне судове, а нарочито за суврве представе, у којима гледаоци, не задовољавајући се самом борбом, траже да се рањени борци, који моле за милост, као и они који се претварају да су мртви и непомично леже, да би се спасили, дотуку. Када се учесници дуго боре, не убијајући један другога, гледаоци негодују и захтевају да се доведу снажнији гладијатори. “Овај суврви обичај убија /сваку/ човечност (*humanitatem*)” (Div. inst. VI 20, 13), - закључује Лактанције. А човекољубље, човечност (*humanitas*) у схватању свих раних хришћана је главна карактеристика “човековог ра-

зума, ако је мудар” (Div. inst. III 9, 19). Овде се црквени оци много ослањају на етичке идеје стоика, понављајући их понекад скоро дословно, али у новом духовном контексту. Да би јасније одредили границу између многобоштва и хришћанства, они често пређуткују припадност (или идентичност) ових или оних идеја стоицима (Сенеки, Епиктету пре свега). Међутим, апологети су до-

човечност” (*misericordia vel humanitas*) (Div. inst. VI 10, 2). Хуманост, милосрђе, састрађање, љубав према људима - нове су области осећања које је открило хришћанство и поставило у основу изградње нове културе. “Хуманост (*humanitas*) је највиша веза која повезује људе и ко ту везу кида мора се сматрати злочинцем и братоубицом” (ibid. VI 10, 4). Хришћанство све људе сматра браћом у најнепосреднијем смислу, пошто су сви настали од првог човека. Ранохришћански хуманизам и потиче од идеје крвног сродства свих људи. На тај начин, Лактанције даље развија своје идеје: истинско злодело је мржња према човеку, чак ако је он за нешто и крив. Свирепе звери су они, који, одбацивши сваки осећај хуманости, пљачкају, муче и убијају људе. Ове, као и све друге важне идеје, хришћани поткрепљују Божијим ауторитетом (а како би их другачије било могуће и поткрепити?). Они искрено верују да им је Бог завештао “у вери чувајте међу собом братски савез”, не чинећи никоме зло (Div. inst. VI, 10, 4-8).

Философи су својим рационализмом човеку одузели милосрђе и тиме појачали болест коју су обећали да излече, сматра Лактанције и неуморно позива “заблудело” човечанство: “Потребно је сачувати човечност ако жељимо да се с правом називамо људима. Па шта друго може сачувати човечност (*conservare humanitatem*), ако не љубав према људима (*diligere hominem*), јер (сваки) човек представља исто то што и ми сами.” Ништа није супротстављеније људској природи него раздор и неслога. Тачне су Цицеронове речи, истиче Лактанције, да човек који живи “у

Блажени Августин, минијатура из VII века

следније и успешније развијали идеје хуманог односа према човеку, поставивши их у центар свога погледа на свет, учврстивши их Божијим ауторитетом и покушавши остварити их у практичном животу.

Бог је човеку подарио мудрост и човекољубље, зато је за хришћане на првом месту веровање - “познање и поштовање истинског Бога”, али одмах иза њега и у тесној вези с њим (веровањем) је човекољубље - “милосрђе или

складу с природом” не може најудити другоме човеку (De Off. III 5, 25; Div. inst. VI 11, 1-2). Па ако најудити човеку није у складу с природом, онда помагати му - најважнија је особина човекове природе. Треба, размишља даље Лактанције, онога ко тврди да мудар не треба да осећа сажаљење, питати, како би он поступио, видећи, да човек који се налази у канџама звери, моли за помоћ човека који ту стоји наоружан. Да ли је овај последњи обавезан да помогне првоме? А ако човек гори у пожару,тоне у мору, јечи под рушевинама куће? Неће ли се у свим овим случајевима сваки човек сложити, да човечност (*humanitas*) захтева да се страдалнику помогне? Ако је то тако, пита се Лактанције, онда на основу чега је могуће тврдити да не треба помагати људима који су гладни и жедни или зими немају одећу? Овде разлике нема, закључује он (ibid. VI 11, 4-6).

Вишевековне патње, сузе и понижења већег дела човечанства старога света, на kraју, у периоду кризе тог света, довеле су човека до дубоког разумевања, да без човечности, без осећања, без мислосрђа, човек не може више живети у свом обличју. Он се мора или преобразити у звер или нестати. Управо зато су први одговорни теоретичари хришћанства - представници ране патристике, свестрано развијали, уводили у живот и бранили идеје хуманог, саосећајног односа према човеку, истрајавајући у полемикама са још живим античким традицијама. Лактанције реторички позива све оне који негирају некористољубиву врлину да се држе истине, а не њене сенке. А истина је једноставна. Помажи свима којима је помоћ потребна, не гледајући на личности. Дај слепим, хромим, сакатим и свим који су лишени помоћи и који су изложени опасности да умру без твоје помоћи. Свако ко је у могућности да помогне човеку који се налази у смртој опасности, а не помогне му, крив је за његову смрт. Осећај хуманости зато и јесте осећај који разум не може увек да објасни. Тако је Лактан-

цију тешко да објасни рационалним Римљанима, зашто је потребно подржавати живот богаља, болесних, убогих, зашто, причинавајући себи непријатност - умањујући свој иметак, продужавати патње тих богаља. Као и у свим другим сложеним и тешко објашњивим ситуацијама или животним правилима, Лактанције опет мора да се позива на Бога, чији је ауторитет, у прво време, активно помагао ствараоцима нове културе. Ако су ти несрећници бескорисни за себе и за људе, али ако Бог допушта да уживају (уза све и поред свега уживају!) у животу, значи да за Бога нису бескорисни (Div. inst. VI, 11, 15-19).

Истинска хуманост, по Лактанцијевом мишљењу (а то је став и читаве ране патристике), је у сталној помоћи и у срдичности и гостољубивости свима којима је она потребна. Истински хуман човек храни сиромашне, откупљује заробљенике, штити удовице, сироте и немоћне, пази болеснике, сахрањује сиромашне и луталице, трошећи на то све своје богатство и имовину. У томе Лактанције и види “истинску правду” (*perfecta justitia*), на којој и треба да се заснива људско друштво (ibid. VI, 12, 1). Безумни су они, сматра он, који на “забаве”, борбе, изградњу раскошних зграда, троше толико паре које би биле довољне да се прехране становници читавог града. Лактанције усрдно препоручује богатима, да онима који немају, поделе све оно што троше на своја задовољства - представе, псе и коње, на издржавање гладијатора и слично. Ми знамо да ови позиви раних хришћана нису оставали без одговора. Нису били усамљени случајеви када су богати многобошци тога времена делили своју имовину и примали хришћанство. У овим утопистичким, али дубоко хуманим позивима раних хришћана који су безусловно признали једнакост свих људи пред Богом, састојала се њихова страствена жеља да учите људе једнаким и у њиховом друштвеном животу. Управо рано хришћанство и секте јесеја и

терапеута које су му претходиле, даље су модел првих заједница заснованих на пуној имовинској и сталешкој једнакости. Стварност касне антике врло брзо је показала друштвену неодрживост ових идеја, међутим, представници патристике каснијих векова следећи их, уочили су у овоме рационално зрно, мада донекле у другој равни.

Августин, као највећи и последњи представник латинске патристике, видео је (у хришћанству) нови однос према свету и нов поглед на свет, пројект идејом љубави. Тумачећи речи псалма: “Запевајте Господу песму нову...” (Пс 95, 1), он указује да се ова песма може певати и ћутећи, јер она је љубав: "... сама љубав је глас Богу; сама љубав је нова песма. Слушај шта јесте нова песма: Господ говори дајем вам нову заповест, да љубите један другог” (Enar. in Ps. 95, 2). Постоје две врсте љубави, објашњава Августин у тумачењу другог псалма, једна земаљска, нечиста, плотска која човека привлачи ка свему што је пролазно, па због тога и у дубине пакла. Друга љубав је света, која нас уздиже у висине, и у нама распламсава тежњу ка вечном, непролазном и бесмртном. Она нас уздиже из дубине пакла на небо. Свака љубав има своју снагу. Земаљска је као лепак на крилима, не дозвољава да летиш. Ваља очистити крила од тога лепка и узлетети уз помоћ двеју заповести: љубави према Богу и љубави према ближњему - у небо, у друштво житеља Горњег Јерусалима. У *Песми најг јесма*, постоје предивне речи: “љубав је јака као смрт”, али љубав је у извесном смислу јача од смрти, јер она умртвљује нас грешне и рађа за нови живот (Enar. in Ps. 121 praef.).

Проучавајући новозаветне идеје љубави према личноном апсолуту и према ближњем, Августин долази до уверења да свеобухватна љубав мора чинити основ живота и бити главни подстицај спознаје света и његовог праузрока. Истинска љубав води до спознаје Бога, а таква љубав, слаже се Августин с Новим заве-

том, чини "да ми, држећи се истине, праведно живимо и презирено све смртно осим љубави према људима, у којој желимо да они воде праведни живот" (De Trin. VIII 7, 10). На другом mestу он спаја љубав према ближњем са састрадавањем: "... ма у чему да се огледа наша делатност међу људима, она мора бити прожета састрадавањем и најискренијом љубављу" (De catesh. rud. 17, 1). Јубав према људима код Августина није сама себи довољна, она је само пут према Богу и он то стално истиче. У периоду касне антике човечанство је дошло до идеје хуманизма, практично у савременом смислу те речи. Међутим, савршено несебична љубав према људима била је још недоступна и неразумљива човеку онога сувога времена. Идеја хуманизма могла је бити прихваћена, али не одједном и не од свих (тај процес траје дадесет векова као *minimum*), и то само освећена Божијим ауторитетом и као пут ка високом духовном циљу. Хришћанство позива да волиш себе самога и свога ближњега као себе. Зар човек исконски не воли себе, па и неке од својих ближњих? Међутим, та љубав је била egoистичка, користољубива, плотска, лишена високог духовног идеала хуманизма. Такву љубав Августин класификује као пожуду (*cupiditas*) и супротставља је духовној и врлинској љубави, љубави која има тежњу к узвишном. "Љубављу (*caritas*) ја називам, пише он - тежњу душе да се наслажује Богом Њега самога ради, а собом и ближњима - Бога ради; а пожудом - тежњу душе да воли себе и ближњега и сваки други предмет, али не Бога ради... Што се више разара царство пожуде, то се више учвршије царство љубави" (De doctr. chr. III, 10, 16). Пожуда - то је љубав усмерена према тварном свету ради њега самога, а чиста љубав (*caritas*) за свој крајњи циљ има Творца (De Trin. IX 8, 13). У историји људске културе настало је тренутак када је човек спознао свој узвишени положај и схватио да главни покретач међуљудских односа мора бити љубав, и ту

С. Склирис, Човек и природа, линорез

идеју он је активно почeo уводити у правцу друштвеног живота што је у том периоду било могуће под окриљем Божијег ауторитета. Стари богови грчко-римског пантеона нису били погодни за овај циљ. Био је потребан нови Бог, узвишенији и ауторитативнији од древних, и истовремено, онај који поседује емоционално-психолошке карактеристике човека - био је потребан Богочовек, који би несебично, из целе дубине своје човечије душе волео људе који га mrзе, људе огрезле у своје ситне страсти и крупне злочине, који би без кривице, ради тих људи, истрпео од њихових руку патње и на крају, ради љубави према њима, пошао у срамотну смрт од истих тих руку и том љубављу искупио њихове грехе; потребан је био сам Исус Христос - материјално утешавање несебичне и духовне љубави према људима, како би и тврда људска срца успамтела том љубављу, осетила њену лепоту и снагу. Да би се ова љубав учврстила у људским срцима морала је испунити цело човеково биће, све сфере његовог

практичног живота и духовне делатности. Теорија и пракса многих ранохришћанских посленика била је усмерена на остварење ове велике идеје која је кроз многе векове остала машта и утопија човечанства, које је у сталном конфликту са самим собом. Друштвена стварност позног Римског царства никако, природно је, није могла допринети развоју идеја хришћанске свеобухватне љубави. Као и други хришћански идеолози који су се налазили у служби Царства, Августин је морао уложити много напора да би тај идеја ускладио са хришћанству неспровивом сувором

стварношћу. Зато је он најчешће остајао у сferи чисте теорије, за право у идеалном духовном животу, верујући у његово остварење тек у будућем Царству блаженог живота. На нивоу људског живота патристичка философија појам љубави поставила је знатно изнад разума. Код Августина ове две категорије стоје, по свој прилици, на истом, али веома високом нивоу, допуњујући једна другу.

Разум је, као што је познато, од најстаријих времена у представама философа (овде ни Августин није изузетак), био повезан с умом, а љубави је припадала сфера "срца" под којом се није имао у виду мисаони већ чувствени део човековог духа. Она није директно повезана с органима тела, већ као да чини неке тајне дубине духа - утробу духа. Зато, Августин срце (*cor*) уводи у главну теорију познања - ни више ни мање, као главни орган познања. Бог се може достићи не разумом, већ срцем које воли (види: Јер 147; In Iohann. ev. 74, 4). Да би срце било способно да достиг-

не читавог Творца оно мора бити очишћено. "Очишћење срца" (purgatio cordis) - прва је етапа на путу до апсолутног знања. J. Ratzinger је проучио еволуцију овога важнога појма у процесу Августиновог духовног развоја. У његовим ранијим трактатима, он имају како изражен неоплатонистички карактер, и по природи ствари, мало се разликује од онога духовно-душевног "прочишћења", које су Грци означили чувеним термином *katharsis*. За разлику од аристотеловског катарзиса, код Августина, под утицајем неоплатонизма, оно је више спиритуализовано. То је чишћење душе од свакојаких материјалних тежњи и побуда, њено одухотворење (vidi De ord. II, 19, 50), уздизање од материјалног света к духовном. У овој фази Августин је очишћење схватао као пут духовне аскезе.

У периоду свештеничке делатности, Августин, не одустајући од свога ранијег поимања, очишћење разрађује као нови ниво, у чисто хришћанском духу. Истинску чистоту срца Августин сада не

види у духовној слободи од материје, ни у ритуално-култној чистоти (као код старијих Јевреја), већ у духовном смирењу, унижењу (humilitas) и послушању (oboedientia). Ове нове црте душевног склада људима донео је, тачније, показао је њихов значај за хришћанску традицију - сам Богочовек, и оне се тада схватају као најважнији фактори purgatio cordis. "Humilitas i oboedientia - пише J. Ratzinger - два су нова мотива који сада доминирају и заузимају место голог спиритуализма. Тежак човеков положај сада се схвата унеколико другачије: човекову несрећу Августин више не види само у томе, што је он, стојећи на једном од најнижих ступњева еманације, оптерећен материјом, већ у томе, што је у њему скривен лик Божији, а скривен је пре свега под superbia (околошћу, В. Б.), која је главна карактеристика филозофа, који су, без обзира на своју духовност, нечисти пред Богом због своје гордости. Тако је настало једна од значајних промена у слици света и /у схватању/ човека. Место онтолошког дуа-

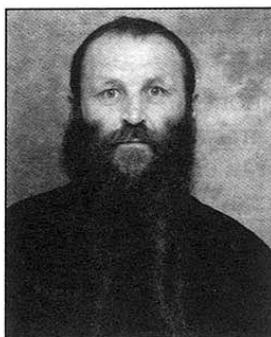
лизма материје и духа сада је заузео етичко - историјски дуализам *superbia i humilitas*." Главна човекова несрећа није у његовој оптерећености материјом, већ у скромности његовог духа. Њему сада није потребна духовна аскеза, већ аскеза послушања.

Највећи представник петристике је, на тај начин, поставку и решење проблема човека пренео у изузетно религиозну сферу, у којој је он, у том периоду, једино и могао бити у својој пуноћи постављен. Међутим, средњовековно феудално друштво није било у стању и није имало реалних друштвено-економских могућности за конкретно, мање-више задовољавајуће решење овог кардиналног животног проблема. Па ипак, хуманистички занос патристичке философије дао је позитивне подстицаје развоју духовне, а у првом реду, уметничке културе средњег века и ренесансе, а потом и новој поставци проблема човека у философији новог и најновијег доба. ■

Виктор В. Бичков
превео с руског Гојко Ненадић

Упокојио се у Господу

ЈЕРОМОНАХ АВАКУМ (МЕДИЋ), ДУХОВНИК МАНАСТИРА ДРАЧЕ

Изnenада, за овогемаљаска мерила, 1. марта ове године, у свом манастиру, Светониколајевској обитељи Драче, упокојио се, након срчаног удара, јеромонах Авакум. Сахрањен је, у порти Драче, 3. марта. На опелу је чинодејствовао епископ шумадијски Господин Јован, уз саслужење архимандрита Герасима (Костића) и великог броја јеромонаха, свештеника и ђакона. Од дугогодишњег духовника манастира Драче оправстиле су се све сестре ове обитељи, али и много монаха и монахиња из других манастира, као и велики број житеља Крагујевца и околних села. О молитвеном животу јеромонаха Авакума, монашком подвигу уопште и значају монаштва за Цркву, беседио је епископ Г. Јован.

Јеромонах Авакум рођен је, од оца Тодора и мајке Анђе, 1955. године у Тодорићима код Шипова у Босни и Херцеговини. У завичају је окончао основно образовање, да би потом у манастиру Острогу завршио Монашку школу СПЦ. Затим, одлази на

Свету Гору и у манастир Хиландар где је замонашен од угледног игумана Никанора. У свештенички чин рукоположен је од епископа шумадијског др Саве (Вуковића). У манастиру Драчи духовник је од 1990. године.

Нама, који још нисмо близу Господа, Коме се, сигурно, због свог богоугодног и молитвеног живота преслио отац Авакум, остаје да не заборавимо духовну утешу коју је многима пружао. У незабораву ће, посебно, остати својој многобројној духовној деци коју је из световног неспокоја уводио у Цркву и литургијску заједницу са Богом. Као да је својом једноставношћу, руралном природом, стидљивошћу и потпуној преданошћу молитви био нарочито пријемчив за урбане, животним недаћама уздрмане Крагујевчане који су радо долазили у његов манастир да траже животни смисао и извесност постојања у Цркви. Заслужан је што су многи нови чланови Цркве схватили да монаштво није неко посебно мистично стање, већ да су и монаси људи од овог света који својим подвигом помажу маловернијима да буду ближе Господу.

Уверени смо да га је Господ призывао у своје окриље. ■

Црква у питањима и одговорима

О ИСПОВЕСТИ ДЕЦЕ

Преносимо део интервјуа са митрополитом Антонијем (Блумом), из књиге "О духовном очинству"

Питање: Неки духовници постављају високе аскетске захтеве пред људе што им долазе на исповест, па и пред децу, нарочито инсистирајући на држању строгог поста неколико дана уочи причешћа. Једна васпитачица из дома за незбринуту децу довела је групу сирочади у један московски манастир да се причесте. Настојатељ манастира питао је јесу ли деца држала пост три претходна дана; када се испоставило да то није био случај, он никоме није допустио да се причести. При томе је казао: "Запамтите, децо: код Бога ништа не бива тек тако."

Митрополит Антоније: Мислим да он није поступио правилно. Сматрам да би Бог ту децу примио са љубављу: та она су прекршила једно црквено правило за које никада нису ни чула! Деца нису била приморана да испоштују то правило, јер је васпитачица, вероватно, желела да мала сирочад приђу Богу с радошћу, а не са осећајем да се Богу прилази једино с тешком муком, да се Њему не приступа "тек тако". Замислите овакву сцену: мајка седи у својој соби, одевена у белу хаљину. Напољу је пролеће. Врата су отворена. Њен синчић се игра у врту. Гле, ето га у песку, па у трави, трочкара, ваља се, скакуће, сав се испрљао. У једном тренутку изненада се сетио маме - није се сетио главом, него се срце његово сетило маме, и у њему се родио силан порив да јој се баци у загрљај, да је пољуби. Потрчао је к мајци. Шта да чини? Да га заустави, да каже: "Та шта си то наумио? Зар не видиш да сам у белој хаљини, да ћеш ме сву испрљати? Хајде прво да се окупаш!" Ако је мајка осећајна и разумна, заборавиће на своју хаљину, на своју белину. Одазваће се на ту нежну детињу љубав, ставиће чедо у крило, загрлiti га, дати му да је пољуби - па нека умаже и хаљину и њено

лице, није важно - и онда ће га опет пустити да се игра. Чини ми се да се и Бог према нама овако поставља. Према томе, када дете долази на причешће, оно треба да у себи осећа порив и радост: идем Христу, Који ме, као и мама, воли, Који жели да ме загрли, Који жели да ми подари нежност, Који ми допушта, без обзира на то што је Он Бог, да будем Његов дечак или Његова девојчица... Ето на који се начин ваља постављати према детету које долази да се причести.

А што се тиче достојности, оправдите, али милиони људи посте, и држе строги пост и уочи причешћа, и у другим околностима, а може ли се руку на срце рећи да од тога постају бољи, односно ближи Богу? Не, не би се могло рећи. У многим случајевима требало би казати: боље да ниси такав лицемер, боље да не испуњаваш сва правила типика с толиком прецизношћу, а да не заборављаш љубав и милост, и оправштање, и све врлине о којима Христос говори.

А сада бих вам испричао шта чиним када ми дете дође да се први пут у животу исповеди. Обично оно доноси хартију на којој је мајка написала читав списак његових кривица. Дете почиње да чита, а ја га зауставим: "Ко је саставио тај списак?" - "Мама." - "А слажеш ли се са тим списком?" - "Наравно, чим мама каже да то није добро." - "Хајде да мало одложимо тај списак у страну и да попрочамо. Знаш ли ти нешто о Христу?" - "Да, мама ми је причала о Њему, читали су ми Еванђеље." - "И како ти се чини: да ли ти се Христос допада, да ли би волео да упознаш са Њим и да се спријатељите?" Дете размишља извесно време и обично каже: "Да, волео бих да Он буде мој пријатељ." - "А знаш ли ти шта је то пријатељство? Пријатељство се састоји у томе да своме пријатељу бу-

демо верни у свему, да чинимо све да се он не ожалости, да свим силама настојимо да му донесемо радост. Ако је тај пријатељ старији, паметнији или бољи од тебе, онда чиниш све што је у твојој моћи да личиш на њега. Шта мислиш: да ли би желео да са Христом склопиш овакво пријатељство?" - "Да, волео бих да будем Његов пријатељ!" - "Е па, ево шта ћемо учинити. Сада ћеш заборавити на тај список и одговорити ми: када би сада Христос на видљив начин стајао пред тобом (а невидљив Он већ овде стоји) и када би те упитао: Реци Ми, имаш ли нешто што те је срамота да Ми кажеш или због чега те је срамота да Ја то знам чак и да Ми то не повериш - шта би ти одговорио на то?" И дете се поверава: "Лагао сам, чинио сам овакве и онакве ствари. Било би ме срамота да Христос то сазна - а Он то ипак зна. Шта да радим?" - "Ти Mu онда то сам реци, не тако да Он то зна без тебе и мимо тебе, него Mu једноставно откриј све: да си крао бомбоне, да си лагао, да ниси слушао старије јер те је мрзело да послушаш, да си исмејао неке своје другове, да у пријатељству ниси био веран. Реци Mu да ли си се заузимао за свога друга када су га други дечаци вређали, исмејали, неки пут га можда и тукли? Да ли си стао поред њега и казао: ако желите да бијете њега, туците и мене?" - "Нисам." - "Ето, покај се за ово." Тако се дете може научити да се каје за своје реалне грехе, и то зарад пријатељства са Богом, зарад пријатељства са Христом, јер је Христос његов Пријатељ, а печат пријатељства јесте верност, жеља да се пријатељу причини радост и да се никада не буде узрочник његове ожалошћености или бола. Ето на који начин ваља разговарати са дететом. ■

превела са руског
др Ксенија Кончаревић

Деција станица

“Који не љуби Царства Божије као деше неће ући у Њега”

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО

У први дан недеље дођоше врло рано на гроб, и донесоше мирисе што припремише, а с њима и неке друге жене; али нађоше камен одваљен од гроба. И ушавши не нађоше тело Господа Исуса. И док се оне чуђаху томе, где, два човека стадоше пред њих у блиставим хаљинама; а када се оне уплашише и оборише лица земљи, рекоше им:

“Што тражите живог међу мртвима? Није овде, него устаде; сетите се како вам каза док беше још у Галилеји, говорећи како Син Човечји треба да буде предање у руке људи грешника и да буде разапет и трећи дан да васкрсне.”

И сетише се речи његових. Па вративши се од гроба, јавише све ово једанаесторици и свим осталима. А то беху Магдалина Марија и Јована и Марија Јаковљева и остале с њима које казаше ово апостолима. И овима се учинише њихове речи као бунцање, и не вероваше им. А Петар устаде па отрча на гроб, и нагнувши се виде само покрове где леже, и отиде чудећи се у себи томе што се додгило. (Лк 24, 1-12)

ВАСКРШЊА СЛУЖБА

Које је најдивније, најрадосније, најсребреније, најздравије, најпоузданјије место на целом свету? Наша Црква за време вакршње службе у поноћ!

Ми смо хришћани чији је Господ вакрсао из мртвих зато што нас воли. То је суштина наше Цркве.

Корак по корак следимо Господа Исуса Христа:

1. Замрачена црква

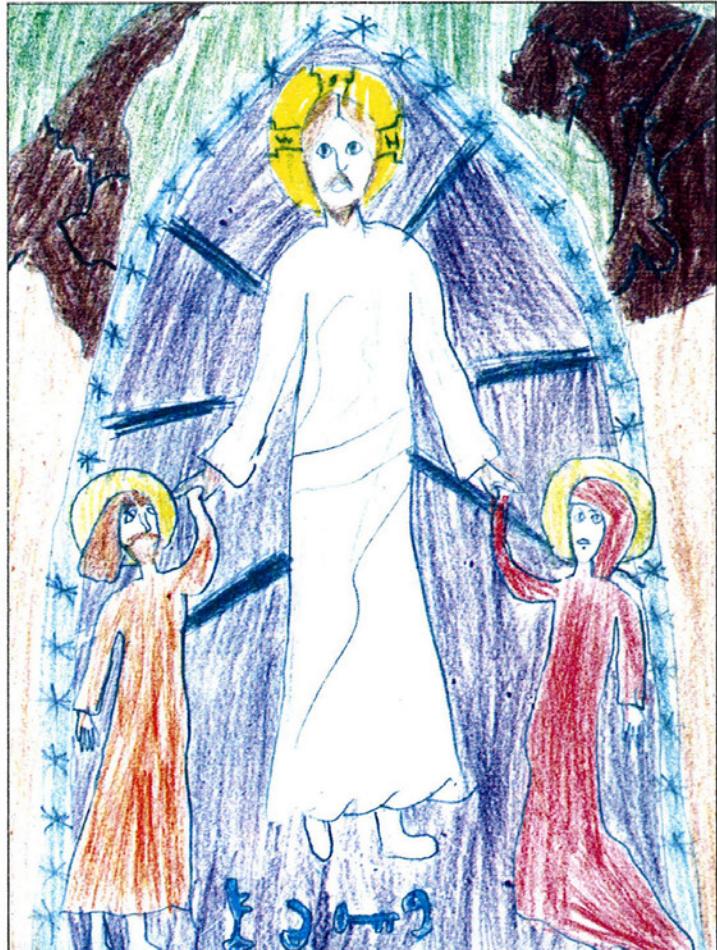
Светла и свеће су погашени. Стојимо у мраку. Свештеник долази у најсветлијој одежди, носећи упаљену свећу у руци, и говори нам да је Господ Исус Христос светлост! Свештеник говори: “Дођите, узмите светлост.” И још каже: “Прославите Бога који је вакрсао из мртвих.”

2. Црква пуна светlostи

Преносимо светлост са свеће на свећу, од суседа до суседа, док се цела црква не испуни светлошћу.

3. Вакршњи опход

У поноћ, носећи Крст, Јеванђеље и икону Вакрснја, свештеник, у пратњи свих верника, иде око цркве три пута. Звона звоне! Народ пева вакршњи тропар. Личимо на жене мироносице које су дошли у зору да помажу тело Господа Исуса

Јелисавета Велимировић, О Ш Рудовиц

Христа. Али, одједном стајемо. Врата на цркви су затворена! Свештеник чита из Јеванђеља о Вакрснју. Сви певају: “Христос вакресе из мртвих!” Тада се врата отварају и народ улази у цркву певајући вакршњи тропар.

4. Јутрење и Литургија

Заједно, као тело Христово, прослављамо вакрснје Христово радосно певајући: “Христос вакресе из мртвих, смрћу смрт разрушши, и онима у гробовима живот дарова”, током целе Литургије.

После Литургије православни хришћани поздрављају једни друге речима: Христос вакресе! Добијају одговор: Ваистину вакресе!

Верници доносе обојена јаја да би се освештала. Обојеним јајима се куцамо и најрадоснији празник почиње у свим црkvама и домовима.

МОЈА ЉУБАВ ПРЕМА ХРИСТУ И МАЈЦИ БОЖИЈОЈ

Одломци из радова деце са веронауке трећег, четвртог и петог разреда
ОШ "Јелица Миловановић" из Сопота.

Волела бих да су сви људи срећни, па и ја, али се понекад деси да будем тужна. Тада моје мисли одука Мајци Божијој. Молим се и тражим помоћ од ње. Када тешкоће прођу, знам да ми је она помогла. (Мина Костадиновић, III/1)

Док идем путем до школе, молим свету Богородицу да ми подари мир у души и унесе радост у живот. Може жеље су скромне и знам да ће их она услишити. (Андрејана Срећковић, III/1)

Кад порастем бићу сликар и највише ћу сликати свету Богородицу. (Стефан Николић, III/1)

Људе најбоље познајемо када их заволимо. Мајку Божију не можемо открити разумом или гледањем, већ само љубављу. Када нам љубав испуни срце, свет нам изгледа леп. Да би смо то схватили треба да волимо једни друге и делимо све. (Јасна Лазић, III/2)

Када уђем у цркву, прекрстим се и пољубим икону на којој је насликана Пресвета Богородица. Родивши Исуса дала нам је право да је зовемо Мајком Божијом, јер је Он наш Бог. Хвала јој на том дару и хвала јој што нас преко свог Сина учи правди, поштењу, љубави, доброти и достојанству. (Кристина Кос, III/2)

Моја осећања према Мајци Божијој су јака и чиста као љубав Маријина према Исусу. (Невена Јарановић, III/1)

Моја љубав према Мајци Божијој је велика, али није као њена љубав према нама. Ја волим Мајку Божију као своју мајку, зато што је родила Спаситеља света Исуса Христа. (Ђорђе Сарић, IV Тресије)

Бојана Димитријевић, ОШ Рудовци

Када сам почела да похађам веронауку научила сам да су праве хришћанске врлине вера, нада и љубав. (Драгана Јекић, V/1)

И ја сам хришћанка. Од малена сам желела да сазнам што више о мојој вери. Али моје знање је било оскудно, тако да сам већ у првом разреду одлучила да кренем на верску наставу. Није ми било напорно, а после сваког часа моја љубав према Христу била је све већа. (Андреа Рајшић, V/1)

Љубав је трећа хришћанска врлина и већа је од свих. (Душница Петровић, V/1)

Кад сам био мали мама и тата су ме редовно водили у цркву, као што чине и данас. Сећам се да сам питao тату: "Ко је онај чика на крсту?" Он ми је одговорио: "To је Божији Син, Исус Христос." Када смо дошли

кући, мама ми је објаснила ко је Он и какав је живот имао. Сада када сам старији могу више да разумем Исуса кога неизмерно волим. У срцу чувам љубав и наду да ће се Он вратити и да ће завладати љубав и мир међу свим народима. (Александар Кузмановић, V/1)

Бог све види, све зна, свуда је присутан. Верујем у Бога и молим се за здравље и добар успех у школи. (Александар Лазић, V/1)

Христа не можемо видети очима, али га можемо видети срцем и душом. Можемо осетити Његову љубав. Редовно идем у цркву и молим се Богу. Носим бројаницу и крстić које никад не скидам. Христос је једини кога сматрам за свог господара и каква год да је Његова воља ја ћу је поштовати. (Бранислав Бијелић, V/1)

Има нешто што ме вуче да одем у цркву и имам неко задовољство да се помолим Богу. Више пута сам се причестио. Маштам о томе да постанем анђео и да служим Богу. (Дарко Обрадовић, V/1)

Ја волим веронауку и верујем у Бога. Моја љубав према Христу је велика. Редовно идем на Литургије и причешћујем се. Свако вече пред спавање помолим се. У несретама и невољама које нам се дешавају са нама су анђели, које нам Исус шаље у спас. Оно што љубав може да уради, не може нико други. Мама и тата су сву своју љубав пренели на мене и маг брата. Бог је рекао да, ако верујеш у Њега, можеш све да урадиш. (Стефан Мијаиловић, V/1)

На сва питања о цркви и православљу тата ми је давао одговоре. Та објашњења су у мени пробудила љубав према Христу. Као што је тата мени објаснио шта значи љубав према Христу, тако ћу и ја својој деци пренети љубав и потрудити се да је увећам. (Никола Ђурић, V/1)

Ја сваки проблем решавам лако, /јер Мајка Божија жели тако./ Она је звезда што на небу сја,/ она све моје тајне зна. (Весна Дивјак, V/2)

Моја љубав према Мајци Божијој тече као небеска река која се улива право у моје срце. (Анђела Балабан, V/2)

Сав хришћански свет воли Мајку Божију, зато што је родила Исуса Христа Богочовека, који је умро на крсту да би окајао грехе човечанства. Волим је зато што је блага, пуне доброте и, наравно, што је Богомајка. (Јелена Станишић, V/2)

Док слушам или читам приче о Богородици, моја љубав према њој све више расте. Волим је јер ми је лакше кад јој се помолим. Мислим да би сви људи требали да јој верују, поштују је и поверају јој своје тајне, баш као што ја то чиним. (Сандра Матић, V/2)

Купићу велику икону Мајке Божије, на којој она држи Господа Исуса, да могу да јој причам све, и да је молим да ми помогне у учењу, и да будем одлична, као и до сада. (Тијана Маџаревић, V/2)

Моја љубав према Мајци Божијој не може да се види, не може да се чује, не може да се додирне, већ само да се осети. (Кристина Војиновић, V/2)

Још увек ми пролази кроз главу онај брижни поглед Мајке Божије који сам видела када ме је дека довео у цркву и показао ми њену икону. Тада поглед пун топлине увек ме прати кроз живот, а кад год уђем у цркву подсвети ме на мог деку. (Милица Терзић, V/2)

Мислим да и сви одрасли људи треба да уче веронауку, да би било више људи у цр-

Слађана Симић, ОШ Рудовци

кви и да би могли да се исповеде за све, да би им било лакше. (Саша Џупаћ, V/2)

Ја волим Мајку Божију зато што је добродушна и свима жељи да помогне. (Ненад В. Ранковић, V/2)

Мајка Божија је посебна особа коју волим и којој верујем и могу да јој кажем све моје тајне. (Вељко Борикић, V/2)

Верујем у Мајку Божију јер јој је Бог дао љубав да нас воли и штити. (Давид Јеремић, V/2)

Мајка Божија је заштитница све добре деце света. (Милица Јовановић, V/3)

Кад кренем на пут, помолим се Мајци Божијој, и она ме чува.

Александар Симић,
ОШ "Мирко Томић" Обреж

Увек је Мајка Божија уз мене. (Марија Јоксимовић, V/3)

Моја љубав према Мајци Божијој је бескрајна. Волим је као своју мајку. Ја сам моју мајку изгубила и зато се молим светој Богородици. Она ми је у свакој неприлици помогла и од зла ме чувала. Она је пример за све и њој се треба дивити. (Нада Јовановић, V/3)

Богородица ме гледа са неба и помаже ми као и другима. Свако вече пред спавање, ја јој се помолим. Горе на небу са њом је и мој дека. Молим се да га чува, јер га много волим, као и њу. Моја љубав према Богородици је бескрајна и искрена и заувек ће бити. (Тамара Урошевић, V/3)

Љубав Мајке Божије је најчистија, најтоплија и најсветија. Зато је волимо, поштујемо, дивимо јој се и захвални смо јој. (Марко Александрић, V/3)

Ако волиш Богородицу, она ће тебе волети, а ако је не волиш, она ће тебе опет волети, јер је она Мајка Божија и воли све. (Ирена Живановић, V/4)

Лик Мајке Божије нам пружа топлину и блаженост, учи нас мирноћи, честитости и правом животу. (Драгана Синђелић, V/4)

Постити и молити се не треба само кад смо у невољи, већ и у добру треба захваљивати Богу за оно што нам је дао. (Јелена Жарковић, V/4)

Увече, пред спавање, помолим се Мајци Божијој, како би нам свима помогла. (Кристина Николић, V/4)

Богородици: Хвала Богу са висина/ што ти роди Божјег Сина,/ што нас штитиши, што нас браниши,/ и добротом својом храниши. (Даница Николић, V/4)

Када нам је тешко молимо се Мајци Божијој. Она према народу гаји велику и несебичну љубав. Осећајна је и веома брижна мајка. (Лазар Мијаиловић, V/4)

приредила
вероучитељица
Јелена Арсић

ВАСКРШЊА ПРИЧА

Двориште нам је било завејано снегом. Ветар је привијао жбуње ка земљи. Читаво поље, све до шуме, било је бело. Хтео сам да донесем дрва из дворишта, али ме мама није пустила. Каже: "Где ћеш, однеће те ветар, још си мали?"

Ех, кад ће већ једном пролеће? Моћи ћу да пуштам бродиће у потоцима...

И ево, снег се отопио, зажуборили су потоци, долетеље су птице, а на брежуљцима се појавила зелена трава. Чим се врба покрила белим паперјем, мама и ја смо набрали гранчица и на Цвети кренули у цркву да их освештамо.

Уочи Васкрса мама је скувала јаја у љусци од лука и у чинији их изнела на сто. Јаја су била златно-смеђа. Направила је и слатки васкршњи колач са сиром. У Великом посту - кромпир па кромпир. Једва чекам да пробам колач.

Али, ево дође и Васкрс! Мама ми је обукла нове панталоне. Њих могу да носим само када је празник. Сложила је обожена јаја у корпицу и дала мени да носим. "Гледај пред ноге, иначе ћеш пасти и испустити корпицу", рече ми. Колач је увезала у белу крпу и тако смо кренули у цркву.

У цркви је већ било доста народа из околних села, из нашег такође. Зазвонише звона. Са крстом и иконама три пута обиђосмо цркву уз песму: "О Васкрсењу Твоме, Христе Спасе, анђели певају на небесима. Учини да и ми на земљи чистим срцем Тебе славимо."

Уђосмо у цркву и хор запева ускршњи канон. Било је претопло од великог броја упљених свећа. Отац Стефан је излазио кроз царске двери, благосиљао народ крстом и клицао: "Христос васкрсе!" И сваки пут је читава црква радосно и гласно одговарала: "Ваистину васкрсе!"

Невена Аћимовић,
ОШ Крушиевица

Мало касније из олтара кроз отворене царске двери изађе отац Стефан. У рукама је држао Чащу са Причешћем. Ставио сам руке на груди у облику крста и пришао да се причестим. "Причешћује се раб Божији Лука на остављање грехова и на живот вечни," - рече отац Стефан. Отворио сам уста и у сребреној кашичици сам примио Свето Причешће. Под мојом брадом ђакон Јован је држао црвени убрус да ни једна кап Светог Причешћа не падне на под.

Драган Симић, О. Ш. Рудовци

Пре причешћа поче исповест. "Христос невидљиво стоји и прима вашу исповест," - рече отац Стефан. Он седе поред налоња на коме су били Јеванђеље и сребрни крст. Ја приђох, а он ми стави преко главе епитрахиљ, и рече: "Хајде, исповеди своје грехе. Да се ниси тукао са неким?" Рекао сам да сам се потукао са Миланом. "А зашто?" - упита отац Стефан. "Врећао је Милицу," рекох. "А шта си још урадио?" Признао сам да сам појео комадић ускршњег колача, а рупицу сам затрпао сиром. "Господ и Бог наш Исус Христос, - рече отац Стефан, - нека ти опрости, чедо Лука, сва твоја сагрешења. Иди и више не греши."

Приђох сточићу. Тамо ми дадоше да попијем мало топле воде са вином. Дадоше ми и комадић просфоре. И то сам појео. А Петрија ми даде велику просфору, укусну као мамин бели хлеб кад се охлади. Приђе ми мама и польби ме честитајући ми Свето Причешће.

Служба се завршила. Отац Стефан узе босиљак и поче светом водицом кропити и освештавати васкршња јаја. Звона су звонила. Узех корпицу са освештаним јајима и кренусмо у наше село. На небу је још било звезда. Кад смо дошли кући, још увек су се чула црквена звона, а ја сам тихо понављао: "Христос васкрсе. Христос васкрсе." ■

ТИПОЛОШКА ПОВЕЗАНОСТ БИБЛИЈСКИХ ПОТОПА И ВАСКРСЕЊА МИСТИЧКОМ ПОТКОМ ХРИСТОВЕ БЕСЕДЕ НА ГОРИ

(наставак)

Исто то важи за причу о потопу: она свој пунији смисао добија тек на равни праликовног функционисања текста као још несавршени и непотпуни наговештај коначног очишћења и обнове света Христовим крштењем, васкрсењем и другим доласком (1 Пт 3,18-22; 2 Пт 3,5-13). У том смислу су потопне воде - воде очишћења, као што је то и вода у јеврејским обредним чишћењима - прањима ногу (Пост 18,4; 19,2; Лк 7,38,44; Јн 13,2-15); 1 Тим 5,10), руку (Пс 26,5; Мт 15,2; Мк 7,1-5; Јн 2,6) и целога тела (Пост 35,2, Изл 19,10; 29,4, 40,12; Лев 8,6; 16,4,24; 17,16; Јез 16,4-9; 36,25, Јев. 10,22). У питању је очиститељска моћ воде која се заснива на њеној пратварној чистоти и животодавности за свако тело (Пс 104,1-18), али и на поверењу у присуност егзистенцијално утемељујуће божанске силе у тој пратварној моћи (уп.: Прича о Неману, 2 Цар 5; Лк 4,27). Утолико је и Крститељево крштавање (Мт 3,6,11; Мк 1,4; Лк 3,3) као погружавање, потапање под воду, само спољашње очишћење целога телесног човека који је под телесним законом греха (уп.: Рим 3,19-20; 7,7-25), мада се ипак у њему пре свега изнутра, душевно збива потпуно преумљење, преобраћење, покајање, као одрицање од претходног небоговољеног, погрешног телесног живота, живота вођеног телесним страстима, као очишћење од телесних грехова (уп.: Рим 1,22-32; 7,5; 13,14; Гал 4,3; 5,16-21; Еф 2,3; Кол 3,5-9; 1 Пт 4,2-3; 2 Пт 2,10), те је у питању прање, чишћење целога грешнога тела за но-

ви, чист и праведан, боговољени живот (уп.: 1 Пт 3,21). Али то је само припрема за Христово нутрено крштавање-погружавање: увођење кроз Светим Духом Божјим освећену воду (уп.: Јн 5,2-4) у саму божанску силу и славу, у божански нестворени, а свестваралачки и свеживотодавни огањ Духа Светога (Мт 3,11; Мк 1,8; Лк 3,16; Јн 1,33; Дап 1,5; 11,16), у чему је наднаравно, божанско поткрепљење и освећење покајане, преобраћене душе светодуховном силом, тако да се потом може на овој слобод-

но утемељивати чистота читавога људскога духовно-душевнотелеснога бића (уп.: Јн 13,8-10). Могућност светодуховнога крштења доноси људима само отелотворени Јединородни Син Божији (Јн 1,14) који је једини Помазаник-Христос-Месија управо пуноћом Божјега, Очевога Светога Духа (Ис 61,1; Лк 4,18-21; Дап 10,38) и једини Посредник Божијега животодавнога (Рим 8,2; Отк 11,11) Духа људима (Јн 14,6-11,16-17,21-26; 15,26; 16,7; 1 Тим 2,5; Јев 8,6-13; 10,12-18). Исусово крштење на Јордану од стране Јована јесте у ствари освећење воде крштења Христом-Сином Божијим и Његовим и Очевим Светим Духом ради исцељења грехом смртоносно разоренога човечанства (Дап 2,38; 22,16), ради његовога оздрављења од греха и обновљења читавог људског света који су сами људи били заразили својим разорним грехом и смрћу (2 Кор 5,17; тит 3,5-6; Рим 8,19-21). Ова обнова света попут његовога стварања из праокеана (Пост 1,2) почиње из јорданских вода које су светодуховно очишћене и освећене за животодавност (уп.: Пс 74,13), при чему се у саделатности лично открива Света Троица: Отац, Син и Дух (Мт 3,16-17,28,19; Лк 3,21-22; Јн 1,32-34). То значи да се овде кроз голубљи лик Христовога помазања Светим Духом враћамо не само на слику потопне голубице која доноси благовест о престанку потопа, што такође означава почетак обновљења и спасења света (Пост 8,7-12), али само времененог, а не као ово крајње - коначног, него и на

слику самога почетка стварања првобитнога рајскога, доброга и светога света из праокеана под покретима крила светодуховне птице (Пост 1,2).

У самој бити Христово крштење започиње светодуховним објављењем и помазањем на Јордану, а испуњава се Његовом божанском, логосном (Јн 1,1,14; 2,19; 10,18) и светодуховном ваккрсењском победом над смрћу (Рим 1,4; 1 Пет 3,18) након голготскога смртоноснога распећа на крсту (Мк 10,38; Лк 12,50). Утолико је свако крштење Њему вернога погребење, потапање у Његову смрт ради божанске победе над грехом и смрћу (уп.: 1 Кор 15,54-57), односно ради смрти грешнога живота и уласка у силу Христовог телесног ваккрсења (уп.: Мт 28,9; Лк 24,36-43; Јн 20,19-20,24-29; Дап 10,41), те поновно рођење за вечни богољевни живот (Јн 3,3,5-8,13-16; Рим 6,2-11; Кол 2,12-13; Тит 3,5-7). Тако су апостоли уведени у крститељску пуноћу животодавнога Светога Духа (1 Кор 15,45) по Христовоме крсном распећу, ваккрсењу и вазнесењу, тиме што им је Вазнети послao Његов и Очев Дух и помазао их Њиме да могу крштавати (Дап 1,5; 2,1-6,38-39,41; 11,11-18; Рим 8,1-17; Гал 4,6-7; Тит 3,5).

Но потпуно остварење овога крштењскога светодуховнога дејства јесте процес који свој свршетак има у Христовоме повратку у људски свет у свој свеобновитељској сили Божјој, у Његовој свестваралачкој и сведржилачкој отњеној енергији, у слави Божјој (Мт 16,27; 24,27-31; 25,31; 2 Сол 1,7-10; Тит 2,13) и у тиме изазваном своепштем ваккрсењу у духовним телима (Рим 8,11,14-30; 1 Кор 6,14,17; 15,12-23,35-53; 1 Сол 4,14-17) за вечни живот или за вечну смрт, зависно од претходног прихватања или одбијања ове крштавајуће и оживљујуће Божје ватрене сile и благодати (Мт 25,34,41,46; јн 5,24-29; 6,40; Рим 2,5-8; Сол 1,7-10; 2 Пт 3,7,10,12-14; Отк 20,11-15; 21,1-8,27). Ова крајња и коначна, есхатолошки пуна делотворност светодуховне крштава-

јуће божанске сile је наговештења још у пророчким књигама (Ис 4,3-5; 32,15; 44,3-4; Јез 36,24-28; 39,29; Зах 12,6-10; 13,1-2). Управо кроз слику изненаднога потопнога, тварнога очишћења људскога света је сам Христос наговестио изненадност свога поновног и коначног доласка ради пуне делотворности своје божанске отњене енергије, своје светодуховне очиститељске и обновитељске крститељске сile (Мт 3,11-12; 24,27,37-39; Лк 13,49-50; 2 Пт 3,5-15). У томе смислу је потпуно тварно очишћење тела водом претеча и наговештај коначно спасоноснога светодуховнога очишћења душе ватром самога Божјега бића (Јев 12,29).

Утолико Ноје само тварно, телесно очишћен греши у употреби вина опивши се и разголитивши се пред синовима. Тек они који су крштени у божанској отњини Светога Духа могу да препознају, схватају и прихватају отњени Божји дар у винограду, свету тајну ватреном силом Божјега Духа освештанога вина, светост причеснога вина у причесном хлебу, светост отелотвореног божанства у људској телесности и самој освећеној њиме, светост божанске крви, светост самога божanskога живота, божанске душедаха-духа (Јн 4,24) сједињеног у отелотвореној Божјој стваралачкој Речи, у Божјем Сину-Логосу са људском телесношћу. Управо ту тајну причеснога вина наговештава Христос претварајући на свадби у Кани Галилејској старозаветну, потопну воду телеснога очишћења у вино (Јн 2,1-11), у праслику своје божанске причесне свеочишћујуће и свеспасавајуће крви (Рим 3,23-26; 5,9-10, Еф 1,7; Јев 10,19-23; 1 Јн 1,7). Утолико се Нојева и све друге старозаветне животињске крвне жртве повременог и привременог очишћења и обновљења у краткотрајном жртвеном повезивању са Богом (Изл 12,3-14, 21,27; 24,4-8; 29,10-25,42-46; Лев 17,11,14; Понз 12,23) замењују оном коначно и трајно очишћујућом и с њиме повезујућом једнократном и непоновљивом крвном жртвом са мота отелотворенога Бога, Сина

Божјега (Јев 9,11-28; 10,1-14), која остаје трајно присутна у причесном хлебу и вину као бескрвној жртви ради сталне чистоте и богоповезаности у Христовој цркви, еклесији, сабору, у Христовом божанској крвљу извршаваном сабирању и повезивању људи и народа (Јн 6,32-58; Дап 20,28; 1 Кор 10,16-17; 11,24-26; Еф 2,13; Кол 1,20-22; Јев 9,14; 1 Јн 1,7). Тако нам се Ноје као Први Жрец, Свештеник крвне жртве, али истовремено и Први Виноградар показује као пралик Христа који је истовремено Велики, Вечни Космички Првосвештеник (Пс 110,4; Јев 3,1-6; 4,14; 5,5-10; 6,20; 7,1-3, 15-28; 8,1-2; 9,11-12; 10,19-23) али и само Жртвено Јагње за живот света (Ис 53; Мт 20,28; 26,28; Јн 1,29,36; 6,32-35,51-58; 15,13-16; 1 Кор 5,7; 1 Пт 1,18-21; Отк 5,6-14), будући да је баш Он животодавни Космички Чокот (Јн 1,4; 11,25-26; 14,6; 15,1-8; 1 Јн 1,2; 5,20).

Но између Праведнога Ноја и Исуса Христа - same отелотворене Правде Божје (Рим 1,16-17; 3,21-26) објавитељски посредује мистични лик Цара Правде-Мелхиседека, који је истовремено Цар Мира-Салема (Јерусалима - Града Бога Мира, уп.: Пс 76,1-3; Јев 7,1-2) и свештеник Свевишњега Бога који с Авраамом обедује хлеб и вино у обеду благословног савеза (Пост 14,18-20), чиме јасно указује на потпуно оправдање и помирење кроз Христову причесну жртву новога и коначнога савеза, која је пак само маглово наговештена у Нојевом виноградарству, Мелхиседек је цар и свештеник Свевишњега Бога као Бога Правде, која је савршена исправност и непроменљивост божanskога бића очита у његовој непоколебљивој верности своме очинскоме, творачком и сведржилачком савезу љубави са створењем (Ис 41,2,10; 54,5,7-8,10; 55,3; 42,5-6; 2 Кор 13,11,13). ■

(наставиће се)

Миодраг Лома

(Текст је преузет из часописа:
"Књижевност и језик",
година 1997, бр 1)

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

КРАГУЈЕВАЦ

Доброчинство Цркве

Епархија шумадијска, на дан празновања Светог првомученика и архијакона Стефана, поклонила је Педијатријској клиници Клиничко - болничког центра у Крагујевцу један неонатални инкубатор и три пацијент монитора. Ова донација омогућена је добротом парохијана цркве Свете Тројице из Мелбурна, на челу сprotoјерејом ставрофором Мирославом Поповићем. У име Шумадијске епархије, поклон је уручио епископ шумадијски Г. Јован, у пратњи свештенства. У име Клиничког центра, овом значајном догађају присуствовали су директор др Радомир Павловић и бројни лекари. Епископ Јован изразио је задовољство и радост што је Епархија шумадијска, добротом и љубављу цркве Свете Тројице из Мелбурна, у прилици да уручи Клиничком центру средства неопходна за успешно и ефикасно лечење и бригу о подмлатку. Нарочиту захвалност владика Јован изразио је свештенику Мирославу Поповићу из Мелбурна. Директор клиничког центра, др Радомир Павловић захвалио се Епархији и епископу Јовану на поклонима и истовремено је нагласио важност бриге и љубави коју СПЦ исказује своме верном народу, нарочито деци.

БАРАЈЕВО

Ко према Богу стоји, у љубави да стоји

Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован је 5. фебруара 2006. године, уз саслужење свештенства бељаничког намесништва, служио Свету архијерејску литургију у храму Спашавања моштију Светог Саве у Барајеву.

У току Свете литургије владика је рукоположио Владимира Димића из Барајева у чин ћакона. Том

приликом епископ је новорукоположеном клирику наше епархије говорио о тешкој и одговорној свештеничкој служби и упутио му речи поуке: "Црква те поставља да служиш Богу и своме роду, а твоја величина у свештеничком позиву и призиву, биће онолико колико буде твоја ревност у служењу другима. Јер значај свештеничке, а од данас и твоје службе, јесте у томе да служиш другоме да би и тебе Бог послужио."

У својој проповеди преосвештени владика Јован нарочито је истакао значај хришћанских врлина наде и љубави. Такође, надахнуто је говорио о дару Божијем: "Ко према Богу стоји, у љубави да стоји. Бог од нас не тражи много - само то да на Његову љубав одговоримо љубављу и да на Његово Богољубље одговоримо нашим човекољубљем."

У Светој архијерејској литургији учествовао је и велики број верника барајевске парохије.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Канонска посета врбичкој цркви

На празник светог Симеона Мироточивог, 26. фебруара 2006. године, Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован обавио је канонску посету Аранђеловцу, где је, у храму Светог архангела Гаврила, у тзв. врбичкој цркви, служио Свету архијерејску литургију.

Владика је, тумачећи Свето Јеванђеље, истакао да су свест о Страшном суду и спасењу данас далеко од свакодневног живота оних који себе сматрају хришћанима, као и да су данашњи људи занесени и узнесени робовањем пролазном свету и тенденцијама нехришћанске цивилизације. Владика је говорио и о правди и љубави, истичући да су истинска љубав и истинска правда увек узајамни и да прате једна другу: "Данас имамо много примера такозване родитељске љубави која је веома повезана са погибљном попустљивошћу." Преосвештени епископ је опоменуо родитеље да се њихова обавеза у васпитању деце не може надоместити непотребним поклонима, већ да је потребно посвећивати време и пажњу сопственој деци и на тај начин им пружити толико потребну родитељску љубав.

Говорећи о светом Симеону Мироточивом, владика Јован је указао на нераскидиву везу овог светитеља са својим народом, истакавши да се његова величина огледа у његовој љубави и служењу Богу и народу. Подсетио је на истину да је један народ онолико велики колико има светитеља и да не треба заборавити колико је светитеља изнедрила наша света Црква, у чије су темеље себе уградили и свети Симеон и свети Сава.

На крају, владика је благословио сабрани народ, и подсетио да нам се ближе дани Часног поста, у којима треба обновити врлински живот и покајање, јер су то предуслови који су неопходни да би се схватила љубав распетог Спаситеља, па и само Вајсрење.

Зоран Алексић, јереј

КРАГУЈЕВАЦ

Слава Дечијег хора Свети Симеон Мироточиви

И ове године, када се обележава десетогодишњица постојања Дечијег хора крагујевачке Саборне цркве, свечано и молитвено је прослављен хорски заштитник - свети Симеон Мироточиви. На дан празника, 26. фебруара, Хор је певао на Светој литургији, а затим је пререзан славски колач. Колачари су биле сестре Брковић, Мина, Јана и Нада. Најстарија сестра Мина, члан Хора од оснивања, данас је искушеница у манастиру. Током славског послужења, хористи, њихови родитељи и пријатељи могли су да истакну значај активног учешћа младих у црквеном животу, а хоровођа, професор Марија Радојевић захвалила је свима који помажу и пружају подршку.

Први дечији хор у Шумадијској епархији основан је у Крагујевцу 1996. године и до данас је у хору певало више од сто педесеторо деце. Хор данас има тридесет пет чланова и редовно учествује у богослужењима Саборне крагујевачке цркве.

ПЕТКА

Исповест свештенства Колубарско-посавског архијерејског намесништва

У храму Преподобне мати Параклесе у Петки код Лазаревца, 15. марта 2006. године, одржана је исповест свештенства Колубарско-посавског архијерејског намесништва. Духовник и исповедник свештенства је и ове године био архимандрит Алексеј (Богићевић), игуман манастира Светог Луке у Башњанима, који је са свештенством колубарско-посавског намесништва, након завршене исповести, служио Свету литургију пређеосвећених дарова.

На Светој литургији је беседио свештеник Владимир Стојковић, први парох лазаревачки. Он је у својој проповеди истакао важност и неопходност поста у хришћанској преображају човека и његовом учествовању у радости Вајксења.

На Светој литургији се, осим свештенства, причести и велики број верних.

По завршетку Свете литургије пређеосвећених дарова уследила је трпеза љубави, након које је јереј Зоран Радојевић, парох шести лазаревачки, читao реферат на тему "Литургија као мера пастирског служења". Као изасланик Његовог прео-

свештенства епископа шумадијског Г. Јована, читању реферата присуствовао јеprotoјереј-ставрофор др Зоран Крстић, професор Богословског факултета у Београду и ректор богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу. После излагања реферата и уводне речи проте Зорана Крстића, уследила је дискусија о положају свештеника у данашњем времену и о могућности пастирског деловања, која је по мишљењу свих присутних била веома конструктивна.

Марко Митић, јереј

БАЊЕВАЦ

Исповест свештенства Бељаничког намесништва

Свештеници Бељаничког архијерејског намесништва 17. марта 2006. године сабрали су се у цркви Силаска Светог Духа у Бањевцу ради исповести. Пређеосвећену Литургију Светог Григорија Двојеслова служили су јеромонах Евтимије из манастира Јошанице, и свештеници Василије Спасојевић и Жељко Ерић. Веома лепу и надахнуту проповед о посту, изговорио је млади свештеник Владимир Димић, указавши најпре на значај поста и покајања, а затим и на значај Светог Причешћа и Литургије. После Литургије у сали у парохијском дому, имали смо прилику да присуствујемо доста добром и предавању на тему „Однос Цркве према нецрквеним организацијама“ које је припремио свештеник Милорад Михајловић. У предавању нас је отац Милорад подсетио на погубно деловање многих нецрквених организација, као и многих секти, и указивао на велику одговорност пре свега пастира Цркве да чувају поверено им стадо. Притом је указивао на потребу припреме пастира за борбу против њих, мислећи на припрему богословску, али и на нове начине деловања, нпр. телевизија, радио итд. Истражно је инсистирао да је живот у Цркви прожет Духом Јеванђеља и Истине најбољи чувар хришћана од многоброжних заблуда, као и најбољи гарант исправног деловања према било којој организацији у свету.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Исповест свештенства Орашачког намесништва

У петак Пачисте недеље Часног поста, 24. марта 2006. године, у храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, одржана је исповест свештенства Орашачког намесништва.

Исповедник је био архимандрит Алексеј (Богићевић), настојатељ манастира Светог апостола и јеванђелисте Луке у Башњанима.

Након свештеничке исповести архимандрит Алексеј је, уз саслуживање свештенства Орашачког намесништва, служио Свету литургију пређеосвећених дарова, на којој је проповедао protoјереј-ставрофор Стокан Ђирковић на тему "Наука Богија као средство спасења".

Учешће на Светој литургији је узео и велики број верника из Аранђеловца и околине.

Након Свете литургије protoјереј Ранко Ђураш је прочитao свој богословски реферат на тему "Па-

рохијско мисионарење". Читању реферата је присуствовао и изасланик Његовог преосвештенства епископа шумадијског Господина Јована, ђакон Александар Сенић, професор богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу. После излагања реферата развила се дискусија о поменутој теми, која је про текла у братском духу. У дискусији је нарочита пажња посвећена проблему исповести верног народа. Упоређивана је данашња пракса ове свете тајне са ранохришћанском праксом и еклесиолошким сми слом саме исповести и покајања.

Након завршене дискусије уследила је трпеза љубави.

Никола Миловић, јереј

СИПИЋ

Исповест свештенства Лепеничког архијерејског намесништва

У среду Крстопоклоне недеље поста, 29. марта 2006. године, одржана је исповест свештенства Архијерејског намесништва лепеничког. Ове године исповест је одржана у Сипићу, у храму Светих бе сребренника Косме и Дамјана. Исповедник је био јеромонах Евтимије, игуман манастира Јошанице. Исповест је почела у 7 часова и приступило јој је свих једанаест свештеника овог намесништва. Након исповести служена је Света литургија прећеосвећених дарова. Служио је Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован уз саслужење свештеника Лепеничког намесништва.

После Свете литургије Прећеосвећени владика се састао са председником општине Рача и његовим сарадницима, који су свог епископа упознали са стањем у општини. Владика је обавестио представнике општинских власти о својој посети САД, а у вези стања на Косову и Метохији.

Након тога је уследила трпеза љубави у организацији Ц. О. Сипићи.

После ручка епископ Јован је одржао састанак са свештенством Лепеничког намесништва, на којем је свештеник Миломир Васиљевић, парох вишевачки, прочитao реферат на тему "Покаяње, исповест и епитимија". После прочитаног реферата уследила је дискусија, у којој је постављено доста питања у вези црквеног живота у парохијама, на која је епископ давао одговоре.

Након братског састанка, Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован напустио је Сипић, благосиљајући присутне свештенике и народ, пожелевши свима свако добро од Господа.

Љубиша Р. Ђураш, протонамесник

ТРЕСИЈЕ

Исповест свештенства Космајског намесништва

У петак Крстопоклоне недеље Часног поста, 31. марта 2006. године, под куполама манастира Светих архангела у Тресијама на Космају, обављена је света тајна исповести свештенства Космајског намесништва. Свештенство је исповедио архимандрит Јован (Маричић), духовник манастира Тресије.

Свету литургију прећеосвећених дарова служио је Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован, уз саслуживање свештенства космајског намесништва. Певао је хор цркве Светог апостола и јеванђелисте Марка из Београда, под управом професора Предрага Миодрага. Парох по повићки, јереј Горан Стојановић, надахнуто је проповедао на тему "О крсту и спасењу душе".

Након Свете литургије прећеосвећених дарова, у сали манастирског конака, парох ралски, јереј Славиша Поп Лазић, прочитao је реферат на тему "Спасење света и човека у искуству пастирског служења". Након читања реферата уследила је размена мишљења о овој веома важној теми за сваког парохијског свештеника.

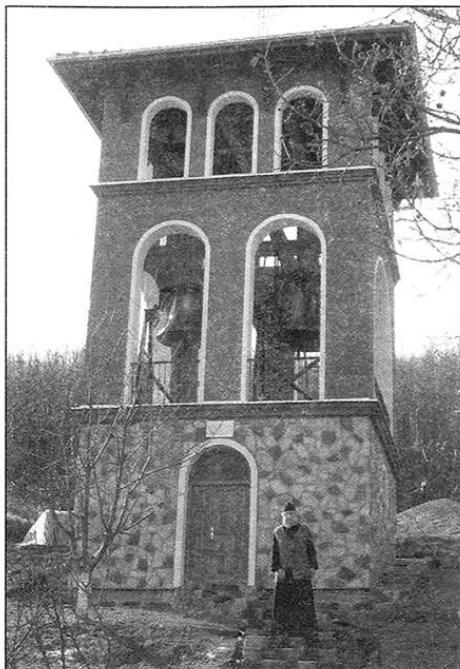
Љубиша Смиљковић, протојереј

ЗВОНА МАНАСТИРА СВЕТОГ ЛУКЕ

Манастир Светог Луке, изнад села Бошњане, код Варварина, налази се на крајњем југу Шумадијске епархије. До пре неколико година на овом месту било је само пусто манастириште. Тада у нашу Епархију стиже архимандрит Алексеј (Богићевић) и отпочиње обнову манастира.

Непосредни разлог ове наше посете је нови велелепни звоник са седам звона који, својом висином од 14 метара, доминира над манастирском портом и читавим крајем. Звоник има камену основу димензија 5,60 метара дужине и 4 метра ширине, унутар које је замишљена капелица, «зимска црква», која још није завршена, а биће посвећена светом кнезу Лазару и светом цару Николају Романову руском, што је јединствен случај у Српској Православној Цркви. Са изградњом ове »Кнежеве куле«, како је назива отац Алексеј, отпочело се јула месеца 2005. године, када је епископ шумадијски Господин Јован дао благослов. Милошћу Божијом и уз помоћ приложника ове свете обитељи, градња је завршена за свега неколико месеци. Његово преосвештенство владика Јован је освећење извршио на дан светог апостола и јеванђелисте Луке, уз саслужење

бројног свештенства и присуство око 2000 верника. Испод свог крова звоник има 7 звона од којих су два највећа и најтежа (2 и 1, 2 тоне) у читавој Шумадијској епархији. Њихов звук се простире око двадесетак километара од манастира.

Питали смо оца Алексеја одакле толика његова љубав према звонима и звоницима. Говорећи о настанку »Кнежеве куле«, Отац Алексеј нам је говорио о свом животу у манастиру Високи Дечани, у коме је, као дечак, отпо-

чео свој монашки подвиг, и где је отпочело његово узрастање уз звона ове Царске Лавре, преко Свете Земље и Свете Горе, где ће такође провести један део свог живота. На сваком од тих светих места су га пратила звона, која су својом појавом, звуком, и значењем доприносила да ове светиње буду непоновљиве и још посебније. »Звона су Глас Божији, који опомиње«, каже отац Алексеј и при том додаје да код Руса влада мишљење да звона штите од града, па чак и бактерија. И људи овога краја говоре да од када су се први пут зачула звона манастира Светог Луке у ближој околини није било штете изазване градом.

Тако уз Божију помоћ, приложници из свих крајева Србије, али и они ван граница отаџбине, помажу да од једног »трњака«, кога је затекао отац Алексеј, настане мозаик у коме је последњи сегмент, за сада, овај велелепни звоник.

»Тешко је објашњиво како, мало по мало, љубављу и приложницима, као од удовичине лепите, готово ни из чега, ниче манастир«, гласно је размишљао испраћајући нас високопреподобни отац Алексеј. ■

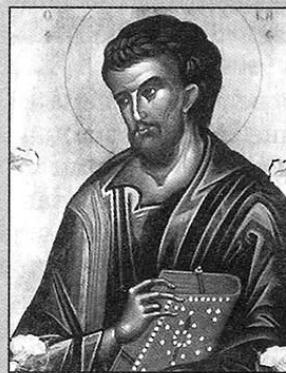
Зоран Алексић, јереј

ИЗВЕШТАЈ ЕПИСКОПУ О МИРОТОЧЕЊУ ИКОНЕ

Прослављајући манастирску славу Светих четрдесет севастијских мученика - Младенце, недостајао нам је Ваш архијерејски и очински благослов. Али, знали смо да сте духовно били с нама, иако сте телом далеко.

Слава је, на први поглед протекла као и до сада, молитвено и свечано, уз веће присуство верника којих је било око две стотине. Међутим, десило се нешто необично, што ме је приморало да Вам се писмено обратим.

Вама је, Свети владико, познато да манастирска икона Светог апостола и јеванђелисте Луке повремено мироточи, али овај пут, на дан манастирске славе, петнаестак минута пред почетак Свете литургије, народ је приметио да се на горњем делу иконе појављују капи мира попут росе. Неке капи су клизиле до доње ивице иконе и веома су мирисале.

Током мироточења иконе, дододило се и једно исцељење. Брат Иван Динић из Параћина (славски колачар за прошлу годину), добио је напад бubrežних болова, те је хитно морао бити превезен у болницу. Пре него што ће кренути, миропомазао сам га поред иконе. На путу за болницу, код Варварина, болови су потпуно престали, тако да није морао поћи на лечење.

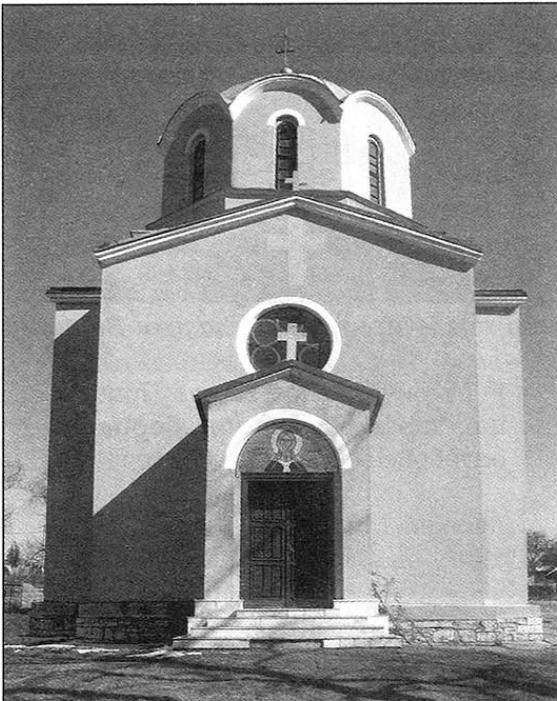
Пре два дана смо икону обрисали ватом, али црква још мирише на свето миро. ■

**29. марта 2006.
Настојатељ, архимандрит Алексеј**

САЧУВАНА ДУХОВНА БАШТИНА ВРАНИЋКОГ КРАЈА

Вранић је старо насеље о чему сведоче археолошки налази пре Христа који су припадали старчевачкој култури. Посавина и вранићки крај били су у саставу прве српске државе у време кнеза Часлава у првој половини X века, и Зете у време Константина Бодина крајем XI века, те каснијих српских средњовековних владара. Значајне трагове оставил је српски краљ Драгутин који је овим крајевим управљао пуне 32 године, све до своје смрти 1316. године. За време његове владавине подигнуту су следећи манастири: Светог Христифора у Мислођину, Свете Богородице између Велике Моштанице и Сремчице и Свете Тројице у Железнику. Вранић се први пут се помиње у турским катастарским пописима из 1528. године са три српска дома и четири одрасла мушкарца. Слична је ситуација била и у суседним селима: Мељаку, Гунцатима, Баћевцу, Борку и др.

У походу на Беч Турци су у Посавини присиљавали Србе да им буду коморције. Извесни Лека Ђауровић Милијановић био је тада сведок турског напада и пораза код Беча. Вратио се жив и здрав својој кући у Вранићу да сведочи о великој војни. Ратна срећа се потом мењала, час у корист Аустрије, час у корист Турске. Прво је Аустријска војска потисла Турке чак до Скопља, потом се морала повући преко Саве и Дунава, а са њом је кренула и велика сеоба Срба под патријархом Арсенијем Чарнојевићем, у пролеће 1690. године. Аустрија је у северној Србији повратила управу у периоду од 1717. до 1739. године, када је поново потиснута, што је довело до друге велике сеобе Срба под пећким патријархом Арсенијем Јовановићем Шакабентом. У рату Аустрије и Турске, крајем XVIII века, из Вранића и Посавине је велики број Срба отишao у добровољце од којих је формиран фрајкор. По завршетку рата Аустрија је још једном напустила Србију, а Србе као

много пута пре тога "Турцима под сабљу предала". Вранић је поново опустео. На упражњена места насељавао се српски народ с југа који није успео да се испред турског зулума склони преко Саве и Дунава.

У догађајима Првог и Другог српског устанка Вранић и Посавина имали су особит значај. Истакнути устаник из Вранића, Павле Поповић, заједно са својом браћом свештеницима, Атанасијем и Димитријем, састајао се са посавским кнезовима: Симом Марковићем, Николом Станковићем, Милисавом Чамџијом, Јанком Катићем, Хади Рувимом и другим виђенијим Србима који су избегли сечу кнезова и радили на припреми устанка. Турски хан у Вранићу на Окапини био је један од првих који су устаници запалили. Упалио га је 19. фебруара 1804. године Милисав Чамџија, прослављени јунак из оба устанка. После пропasti Првог српског устанка кнез Сима Марковић поново је окупљао народне прваке и покретао народ на борбу за слободу. Новембра 1816. године у Вранићу је боравио и књаз Милош Обреновић.

Након ослобођења од Турака, Вранић почиње интензивније да се насељава, тако да у првој полу-

вини XIX века постаје једно од највећих села у Београдском округу. Школа је у Вранићу отворена 1848. године, што је за београдско подручје релативно рано, јер је до средине XIX века читаво подручје имало свега 16 школа у 123 села. У српско-турским ратовима 1876-78. године учествовали су и становници Вранића. Посебно је значајно њихово учешће у Балканским и Првом светском рату о чему сведоче и бројна изложена документа и предмети учесника из овог краја. Бурни догађаји из Другог светског рата нису мимошли ни Вранић и Посавину. У овом рату паље су бројне недужне жртве, многи домови су разрушени, уништења имовина.

За време владавине краља Драгутина, житељи Вранића и околних села задовољавали су своје духовне потребе у манастирима: Мислођину, Великој Моштаници и Железнику. Из тог периода помињу се духовници: игуман Матија и јеромонах Трифун из манастира светог Христифора у Мислођину, као и свештеници Вукашин и Петко.

Београдски егзарх Максим Ратковић у попису цркава 1733. године спомиње цркву у Железнику посвећену Вазнесењу Господњем и свештеника из Вранића, Марка Станисављевића. Парохија је обухватала: Дражевац, Јасенак, Мислођин, Малу Моштаницу, Барич, Вранић, Мељак, Баћевац, Гунцате, Велику Моштаницу, Пећане, Умку, Руцку, Сремчицу, Железник и Дољане, данашњу Остружницу. Тек 1874. године одвојила се баричка парохија. Први помен о цркви брвнари у Вранићу датира из 1752. године. Црква се налазила на месту Окапина у близини турског хана, а први свештеник који је служио у њој био је Јован Матејевић, чији је Пентекостар сачуван. Она је страдала након пропasti Кочине крајине. На месту Окапина, по наређењу Павла Поповића, 1810. године

подигнут је споменик - белег. Грађу старе цркве мештани села Вранића пренели су на нову локацију - Црквени крад, и ту подигли нову брвнару. Приликом слома Првог српског устанка, цркву брвнару Турци су 1813. године запалили. Од те цркве сачуван је путир и неколико фрагмената иконостаса. Данашња црква брвнара (трећа по реду) подигнута је 1823. године по налогу књаза Милоша Обреновића, за време свештеника Атанасија Поповића.

Црква је посвећена четрдесеторици севастијских мученика - Младенцима, а освећена је од стране ондашњег београдског митрополита Агатангела, (каснијег Васељенског патријарха). Подигли су је мајстори Осаћани, а помиње се и мајстор Сима из Вранића. Првобитно је била покривена шиндром, а касније је доживела измене. Улазна врата израдио је мајстор Никола Димитровић, а иконе Константин Молер. Црква стражари над гробним плочама скривеним у трави: војводе Павла, свештеника Атанасија, Димитрија Поповића и осталих угледних пароха вранићких, те Јована Јоксића и других виђенијих људи овога краја.

Међутим, када ступите у унутрашњост цркве сазнаћете да данашњи потомци ових људи ни мало не воде рачуна о овом изузетно вредном националном и културном благу. Објекат није у функцији и налази се у критичном стању. Грађа припремљена за обнову цркве набављена је још пре тридесет година, а пројекат је урађен у Заводу за заштиту споменика града Београда, али се ништа не предузима и објекат се налази пред рушењем. У цркви брвнари служили су следећи свештеници: Јован Матејевић, Атанасије и Димитрије Поповић, Антоније Поповић, Јован Томић, Илија Влајковић, Пантелејмон и Стефан Бели, Теодор Поповић, Јован Пешић и Радоје Димитријевић. У црквоној порти налази се и типична шумадијска двodelна кућа с краја XVIII века. Припадала

Дикерије и штрикирије владике Валеријана

је Мирку, писару Павла Поповића, "врсног Србина, борца за ослобођење народа и отечества свог за време устанка Карађорђа и књаза Милоша 1804. и 1815. године, одликованог члана народног суда, преминулог 1816. године". У њу су свраћали Карађорђе, књаз Милош, па и Аганлија, један од злогласних београдских дахија, као и многи уважени Срби тог времена. Ова кућа пренета је у црквену порту и рестаурисана 1977. године према завештању породице Матић из Вранића која ју је даривала цркви. У њој се налази преко 350 етнографски значајних предмета који чине један својеврstan музеј.

Парохијски дом подигнут је заузимањем пароха Радивоја Митровића и његових парохијана 1995. године, а освећен је од стране епископа шумадијског Саве. У парохијском дому налази се црквена ризница, која је резултат дугогодишњег рада свештеника Радивоја Митровића. Прота Радивоје је сакупљао вредне примерке археолошких предмета, старог новца, оружја, као и иконе, црквене књиге, етнографски материјал, документа и фотографије важних личности и друго.

Божјом промисли отргнуте су од заборава и сачуване иконе: Богородица са Христом, Исус Христос, Четрдесет мученика, Распеће Христово, свети Козма и Дамјан, свети Никола, свети Георгије, свети Трифун, свети архијакон Стефан, свети јеванђелист Лука, Богородица Оранта и друге. Од експоната примењене уметности вредно је споменути крст Хаџи Рувима игумана манастира Богојева, рађен 1796. године, а покло-

њен цркви у Вранићу 1800.; ручни крст из XVII века; звono из XIX века; сребрну кадионицу из 1857.; сребрни путир; сребрну петохлебницу из 1856.; свећњаке од кованог гвожђа. Ту се налази и богата књишко-архивска грађа која обухвата период од XVI до XX века као и библиотека која има око 10000 књига. Споменућемо само изузетно вредне књиге као што су Октоих, штампан у манастиру Дермана 1604. године са рукописним додатком; рукописни Посни Триод из 1628. године, из Кијевопечерске Лавре; Триод из 1756. са кожним повезом; Пентикостар, штампан у Москви 1752. године; Јеванђеље, штампано у Москви 1794. године; Псалтир, штампан у Кијевопечерској Лаври 1790. године; Требник, штампан у Москви 1796. Посебан део ризнице чине експонати из раздобља неолита и римског доба. Посебну пажњу привлаче камена секира и ножеви стари између 5500 и 6000 година, као и остаци старчевачке културе. У нумизматичкој збирци се налазе келтски, римски и византијски новац, затим новац Немањића, Обреновића, Карађорђевића, првогорског краља Николе и других европских држава. У порти се налази и млекар - поклон Станике Мијаиловић из Вранића од њеног прадеде Илије.

Црква светог пророка Илије подигнута је 1888. године за време свештеника Милоша Јоксића, краља Милана Обреновића, митрополита Теодосија Мраовића. Иконостас је урађен по пројекту Момира Коруновића, а радио га је Војислав Штиха. Фреске су радили Андреј Бицленко и Милован Арсић из Београда. У новој цркви служили су следећи свештеници: Милош Јоксић, Живота Обрадовић, Милутин Стојановић, Борислав Митровић, Боривоје Гавриловић, Василије Поповић, Радомир Микић, Мирослав Јеремић, Миодраг Стојановић и од 1969. године Радивоје Митровић, који је за свој рад одликован октобарском наградом иprotoјерејским чином. ■

Радивоје Митровић, протојереј

СВЕТИ ВЛАДИКА НИКОЛАЈ

**Дугометражни документарни филм: сценарио и режија ђакон Ненад Илић.
Српска православна црквена општина Берлин, 2006. DVD издање**

Пред нама је дугометражни документарни филм о светом Владику Жичком и Охридском Николају (Велимировићу).

У време када се у нашој културној јавности и даље воде идеолошка расправе око личности светог Владику Николаја и око значаја његовог дела, Српска православна црквена општина из Берлина представља нам велики производијски подухват, документарни филм Свети Николај Српски.

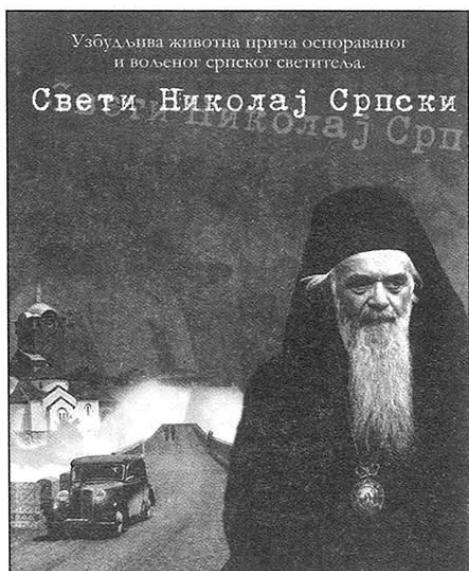
На жалост, још увек у нашој јавности можемо чути веома агресивно изнета мишљења о тобожњој мрачњачкој, шовинистичкој и антиевропској димензији Владику Николаја, која неупућенима дају сасвим искривљену слику о овом “највећем Србину после Светог Саве”. Филм који је пред нама, у безмало два сата трајања, разбија стереотипе такве пропаганде и показује светог Владику у сасвим другачијем светлу.

Овај филмска прича у прилично широким захватима прати живот светог Владику, од рођења у Лелићу, преко школовања у земљи и инистранству, владичанске службе у Жичи и Охриду, па до боравка у нацистичком логору и избеглиштву у САД. Филм се не завршава Владичиним престављањем, већ се продужава причом о његовој канонизацији и о доласку његових светих моштију у Србију.

Пред нама дефилују документарни снимци најважнијих догађаја десетог века (најважнијих за Србе и Србију): Балкански ратови, Први и други светски рат, успостављање комунистичке власти у Србији, распад Југославије, секвенце НАТО бомбардовања, који су испреплетани са животописом светог Владику Николаја, тако да гледалац схвата у којој мери је жички и охридски светитељ био њихов непосредни и значајни учесник.

У филму можемо видети и сећања људи који су лично познава-

ли светог Николаја Српског, као и аутентичне снимке места и градова који су значајни за живот и рад светог владике. Пред нама се нижу живописна шумадијска села, попут владикиног родног Лелића, али и светске метрополе и велегради, као што су Лондон, Петроград, Чикаго, Београд...

Аутор овог филма радњу води одмереним, али модерним редитељским поступком, у којем се, најчешће веома успело, смењују стари документарни филмови са новим снимцима и краћим играним секвенцима, праћени веома умесно и добро уклопљеном нарацијом. Можда је упућени гледалац на основу познавања ауторског рукописа ђакона Ненада Илића (сетимо се само веома успеле шпице за ТВ “Саборник”), очекивао и нешто смелије редитељске захвате, али је то ипак изостало, тако да смо добили мањевише класичну документаристичку нарацију (што само по себи није никаква мана).

Неки делови Владикиног живота обрађени су детаљније, док су други изнети краће и сажетије. Вероватно би се око критеријума тог избора дало дискутовати, али то је неизбежно када је реч о било ком документарном филму.

Овај филмски пројекат намеће одређена питања везана за саму природу филмске обраде житија светих. Наиме, мишљења смо да је потребно правити разлику (јер она постоји и у формалном, тзв. жанровском, а и у суштинском смислу) између световне биографије историјске личности и житија светитеља. Намеће се питање да ли је сам избор личности довољан да филм именујемо као житије светог, или је потребна и одређена форма. Да ли су аутори овог филмског дела имали претензију да направе нешто више од биографије, тј. да направе житије? Наиме, свети Владику Николај је веома успешно приказан у “свом времену”, али мислим да је недовољно истакнута есхатолошка димензија његовог живота (не заборавимо – житије представљају светитеља из перспективе Царства Божијег). Да би дело које је пред нама било филмско житије било је потребно осим историјске димензије Владику Николаја као интелектуалца и националног радника (што је он неоспорно и био), мало више нагласити и истаћи Владикину светост и молитвеност (што је Владику такође неоспорно поседовао, и име за сву вечношт). Основни тон житија увек је мета-историјски и есхатолошки, док класичан документарни филм остаје само у домену историје.

Ове речи не треба схватити као критку упућену ауторима овог дела, чије је снимање заиста веома значајан црквени и културни догађај, и који најусрдније препоручујемо нашим читаоцима, већ као позив православним ауторима да својим делом одговоре на питање да ли је у форми и технички филма могуће пројавити истину Будућег века и, да тако кажемо, “одшкринути прозор” ка Царству Небеском, а самим тим и да ли је могућа православна филмска уметност?

Никола Миловић, јереј

Нове књиге

У ОГЛЕДАЛУ И ЗАГОНЕТКИ

Монографија о иконопису оца Стаматиса Склириса, издавач: Православни богословски факултет у Београду

Пре десетак година, у време када сам почињао да се бавим иконописом, први пут сам у часопису "Беседа" прочитao текст оца Стаматиса "Од портрета до иконе". Тај текст је умногоме формирао мој став по питању иконе, њеног значења, функције и улоге у савременом свету, као и правац у коме ће се кретати мој рад. Касније су ми до руку дошли и неке репродукције икона оца Стаматиса и такође оставиле веома јак утисак на мене. Одушевљавао сам се под утиском Синајских икона, Сопоћана, Равене, Панселина, Рубљова, Теофана Грка, али иконе оца Стаматиса биле су прва савремена дела пред којима ми је душа устремпала. Оне су се обраћале баш мени, неком ко је одрастао на савременој (постмодерној) естетици двадесетог века, у коме сам живео, васпитавао се и учио, и то већим делом ван Цркве, без Бога. Отац Стаматис ме је уверио да сам се уласком у Цркву нашао на правом месту. Касније сам имао част да оца Стаматиса и лично упознам, да ми буде професор на академији, да од њега учим, да слушам његове савете, и да тако напредујем у позиву који ме је одабрао, у хваљењу Бога четкицом.

Овај приказ је субјективан, јер када о великим људима говорите једино објективно јесте бити субјективан, а отац Стаматис је један од оних људи који вас трајно обогате кад поред њих само прођете.

Већ дugo је било најављивано да ће монографија оца Стаматиса изаћи из штампе. Када сам већ престајао да се надам, јавили су ми да ће у Београду бити промоција и да је књига у продаји. Отрачо сам на Богословски факултет где се промоција одржавала, купио књигу, одјурио кући, прочитао је од корица до корица, прво текстове који до сада нису били код нас превођени, а затим и оне које сам раније већ толико пута испчитавао. Сада ми о овој књизи вала нешто рећи.

Технички подаци били би следећи: Књига има 635 страница, на којима се налази 35 текстова, и 510 репродукција икона, фресака, слика, цртежа и графика оца Стаматиса, што углавном представља највећи део опуса овог великог уметника и богослова. Текстови су подељени у пет тематских целина: Теологија иконе, Техн

дицину 1971. и теологију 1976. год. Постдипломске студије наставио је на Богословском и Философском факултету у Београду. Рукоположен је 1979. године, а за свој пастирски рад унапређен је у чин протојереја-ставрофора. Излагао је на бројним изложбама у Грчкој и иностранству, и осликао већи број храмова.

Најважнија порука оца Стаматиса јесте оригиналност. Не она која је сама себи циљ, већ предањска, светоотачка оригиналност живота у Христу, аутентични доживљај царства Божијег, загледаност у живот будућег века. Он нам поручује да ћемо једино тајвим животом моћи да сведочимо Христа свету који нас окружује, а који Га не познаје. И да ћемо једино тако успети да Христа представимо и визуелно, односно, ликовно. Наша уметност (уметност Цркве) треба да буде у дијалогу са светом у коме настаје. Од њега треба да узме оно што је у њему добро (како је увек и узимала), а њему да понуди оно што му недостаје - веру и спасење од смрти.

Несумњиво је да се отац Стаматис својим делом већ убројао у ред највећих хришћанских мислилаца и стваралаца новијих времена, какви су били Николај Велимировић, Александар Шемман, Јустин Поповић, Клајв Луис, Николај Берђајев, Александар Мењ..., оних чија ће мисао и чије ће дело остати заувек.

И да завршим овај приказ речима самог аутора: "Колико год развијамо менталитет копирања, утолико ћемо сами себе осуђивати да немамо вредност за друге, као уметност, као култура и као начин живота. Ми можемо да оправдамо духовну обамрлост која води понављању и униформисању доживљаја, али немамо право да прећутимо да је тражени духовни циљ - онтолошка оригиналност сваког доживљаја који побеђује мртвило рутине." ■

Дејан Манделц, иконописац

орија уметности, Историја уметности, Уметничка критика, и Нешто лично. Предговоре су написали Митрополит пергамски Јован (Зизјулас), Епископ Атанасије умировљени захумско-херцеговачки и сам аутор. На крају се налази регистар сликарских дела. Издавач је Православни Богословски факултет Универзитета у Београду, уредник издања је Епископ хумски Максим (Васиљевић), штампање су помогли Министарство вера Републике Србије, Манастир Острог, Манастир Тврдош и Милан Пештут. Формат књиге је 20 x 22 цм, што би била и једина замерка. Наиме, издавачка пракса је потврдила да је усправан формат, због величине самих репродукција, најпогоднији за штампање монографија, али чињеница да ово није класична монографија, већ уједно и зборник текстова, чини да предходна критика делимично губи на снази. Иначе, репродукције су веома добре.

Отац Стаматис је рођен 1946. год. У Пиреју. Дипломирао је ме-

ЕВХАРИСТИЈА КАО ВАСКРСНО СЛАВЉЕ

И сваки дан бијају истрајно и једнодушно у храму, и ломећи хлеб по домовима примаху храну с радошћу и у простоти срца (Дап 2,46)

Укратком опису живота и структуре првохришћанске заједнице у Јерусалиму, који налазимо у *Делима айостолским*, примећујемо да су хришћани свакодневно проузносили молитве у храму заједно са Јеврејима, док су Евхаристију (ломљење хлеба) вршили у приватним домовима, где су се сабирали. Посебно је за нас значајно повезивање учешћа на евхаристијској трпези са радошћу. Радост је била основа атмосфере у првобитној хришћанској заједници. Хришћани су са радошћу и весељем приносили дарове. Уз ово Благодарење, увек су неизоставно ишли заједничке трпезе љубави, нама познате као агапе. Узрок овог слављеничког тона свакако морамо тражити у начину на који је схватана Црква у овој заједници. За ране хришћане, Црква је сабрање свих чланова на једном месту око епископа, који приноси дарове за многе, као што је Христос принео себе за сав род људски. Епископски трон је представљао живу земаљску икону небеског престола Божијег, будући да земаљска Евхаристија није била ништа друго него истински образ службе Богу. Дакле, Евхаристија је схватана као сабрање спасеног Народа Божијег, који пева песму нову, у Новом Јерусалиму, око Јагњета. Појам Јерусалима је у почетку носио географску одредницу, јер је прва Црква пребивала у том граду, али после разорења се под Јерусалимом почиње подразумевати Евхаристија као Нови Јерусалим, у који ће Господ поново доћи (као што је дошао и у стари) и остварити вечно Царство. Евхаристија је предокусвечере Будућег Царства, икона коначног Васкрсења. Учешће у евхаристијском обеду значи узимање удела у Васкрсењу Будућег Века. Из овог става је произлазила радост коју апостол Лука спомиње у *Делима айостолским*. Ломећи хлеб свако-

дневно, хришћани су учествовали у есхатолошком Васкрсењу, и предокушали плодове вечног живота, остварујући тако јединство са Христом, које се неће прекинути у векове.

Међутим, у наше време, често смо сведоци другачијег посматрања хришћанства, које је потпуно страно виђењу ране Цркве. За разлику од првих хришћана који су хришћанство схватали на еклесиолошки начин (*ek kaleo*) позивам, тј. сабор позваних), што се одражавало у свакодневном животу кроз есхатолошко сабрање мноштва народа око једног, у наше време хришћанство се посматра кроз призму религије, тј. хришћанство се појми као скуп теоријских дефиниција, које одређују веру, и које садрже одређене животне норме, чијим испуњавањем можемо достићи морално савршенство, које ће нам обезбедити улазак у Царство Божије. Евхаристијско сабрање је истиснуто из средишта живота у Цркви. Литургија се сматра тек нешто свечанијом молитвом. Није ретко видети, да у току сабрања верници користе бројанице, и тако успостављају духовну везу са Богом, или приступају исповести, као психотерапеутском третману, који ће појединцу обезбедити душевни мир. Оваква атмосфера је потпуно страна апостолском предању. Димензија есхатолошког Васкрсења, у Евхаристији, која је заузимала централно место у животу ране Цркве, потиснута је на периферију, а Евхаристија се тумачи као изображенје догађаја из прошlostи. Управо ова чињеница (потискивање есхатолошког садржаја Евхаристије) је највећи проблем Цркве нашег времена, који се налази у основи осталих савремених недоумица, које смо навели.

Поставља се питање да ли се хришћанство може сврстати у ред осталих религија и свести се

на скуп доктрина и култова које имају и остale религијске заједнице? Где је место Евхаристије у Цркви? Шта је средиште живота у Цркви? Шта је Евхаристија? Има ли на Евхаристији Цркве места за молитвена усавршавања верних, индивидуалистичког типа?

Новозаветни списи говоре о Доласку Месије, Васкрсењу умрлих и успостављању Вечног Царства као већ оствареним, али и есхатолошким догађајима - Месија је дошао; својом смрћу је уништио смрт, и васкрсао целу творевину; уговорио нам је будућу Вечеру Вечности, у којој имамо удела. Рани хришћани су се свакодневно сабирали на истом месту око епископа, у коме су видели Христа, и на тај начин пројављивали веру да су последњи дани (Царство Будућег Века), већ остварени, али не у свој сили и пуноти. Дакле, примећујемо да је у извornом предању Цркве, Евхаристија простор Васкрсења Будућег Века, у којем ми, већ овде и сада, партиципирамо.

Евхаристијско сабрање новозаветне Цркве у почетку је имало изразито вакрсни карактер. Међутим, није свако сабрање, само по себи, икона есхатолошког сабрања последњег дана. Diferentia specifica евхаристијског сабрања, у односу на сва остала, је у чињеници да је Дух Свети Онај који сабира сав сабор Црквени. Сабрање Цркве, ради евхаристијског приноса, је сабрање у Духу Светом, који даје Цркви есхатолошки идентитет. Црква се сабира у Духу који је Дух Васкрсења Христовог. У својој беседи на Педесетницу, апостол Петар долазак Духа поистовећује са последњим данима о којима говори пророк Јона, а дан Педесетнице доводи у везу са величким и славним Даном Господњим. Очигледно, предање Цркве апостолских времена је у Евхаристији видело уплыв есхатона у

историју и долазак коначног Вакрсења.

Такође, евхаристијски дан, за рану Цркву није могао бити било који, већ први дан седмице, или осми, који су хришћани прослављали уместо суботе, од самог почетка Цркве, као литургијски дан сам по себи, или сећање на Христово Вакрсење, приносећи евхаристијску жртву и вршећи друге тајне и богослужења. Али, поред овог историјског смисла, недеља је проткана есхатолошком нити, јер је икона дана у којем ће смрт бити поражена за сва времена. Седмица има седам дана, а недеља је осми дан који неће проћи. Служење Евхаристије у овај дан још је једна афирмација вакрсног карактера ове службе. Дакле, Евхаристија је за хришћане новозаветних времена била виђена као онтолошки сусрет историје и есхатона, у коме се предокушају плодови вечног живота, али историјске ране остају реалност.

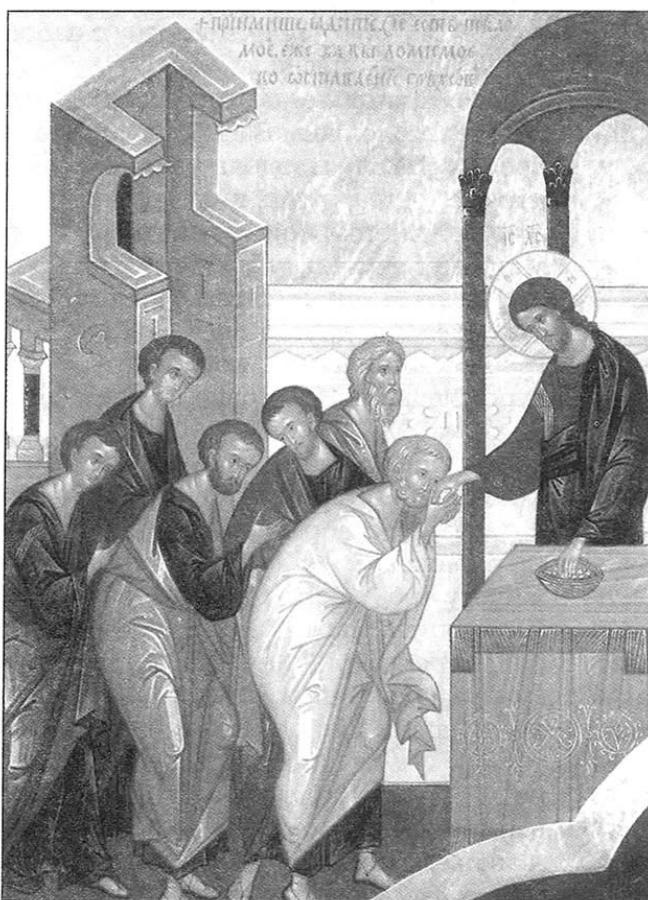
У схватању Цркве, то јест Евхаристије, у првим вековима апостолско предање о есхатолошком карактеру литургијског сабрања је неповређено. Ову чињеницу поткрепљује литература тог периода, у којој се често наглашава сабрање, које у себи има високу ноту есхатолошког Вакрсења. Тако, у ранохришћанском спису *Дигахи*, налазимо стихове: "Као што је овај хлеб (који ломимо) био расејан по горама, и сабран, постаде један, тако нека се сабере Црква Твоја са крајева земље у Царство Твоје", или: "Спомени Господе Цркву Твоју... и сабери од четири ветра, њу - освећену у Царство Твоје које си јој припремио... Ако је ко свет, нека приступи, а ако није, нека се покаје." Свети Климент Римски, у схватању Цркве, види директну пројаву есхатолошког Царства: "И ми, дакле, у слози (у једномислености), сабравши се заједно на једно место по савесности, као из једних уста зазовимо к Њему усрд-

но, да постанемо учесници великих и славних обећања Његових. Вакрсни карактер Евхаристије (Цркве) се огледа у речима Па-

њу сабравши се заједно, ломите хлеб и вршите Евхаристију (Литургију)." Апостол Варнава, у недељи види дан осми, дан вечности, почетак Новог Света, који долази после седмог дана, символ оног миленијума у којем ће Христос царовати са праведнима.

Овај кратки преглед развоја богословља о Евхаристији у првим вековима, уверава нас да се Евхаристија схватаја као сабрање новог Израиља, Духом Светим, у Новом Јерусалиму, око Христа, уз напомену да је Литургија Цркве икона општег Вакрсења, тј. да ми кроз Евхаристију предокушамо дане есхатона, а живот вечни, у апсолутном смислу, дар је Другог и Коначног доласка Христовог.

Литургија Цркве се развијала кроз векове, али у основи је остала идентична апостолској. Ова основна форма се искристалисала у IV и V веку, наравно трудом пре свега светог Јована Златоустог и светог Василија Великог. Текстови евхаристијских молитава, сведоче да је у време ових отаца, у схватању Евхаристије, био изражен дух есхатолошког Вакрсења, у коме ми већ овде и сада учествујемо. Један од најкарактеристичнијих примера је молитва анамнезе, у којој се у ред окончаних, историјских догађаја домостроја спасења, ставља и Други долазак Христов, што упућује на онтолошку везу између Евхаристије и Осмог Dana, као што говори св. Василије Велики у свом делу *О Светом Духу*, наглашавајући: "Ми не само као саваскрсли Христу и као они који су дужни да тражимо што је горе, дате нам благодати, себе у време молитве овако држимо, већ и зато што се сматра да је ово државље икона ишчекиваног века." У својој *Ускрињујој речи* свети Јован Златоуст говори о празнику Вакрсења називајући га светло славље, радост Господа, а крунишући своју реч о величини пра-

сиира Јерминија, према којима, они који су у Цркви - добијају живот вечни (живот у Кули), а они који остану изван Цркве бивају савладани од смрти: "Они, дакле, од њих, додаде он, који су се покајали, имају боравиште у Кули (Цркви); а они од њих, који ће се касније покајати, настаниће се у зидовима (око Куле); док они, који се не покају, него још остану упорни у делима својим, умреће смрћу." Свети Игњатије Антиохијски, упућујући посланицу Римљанима, поистовећује учешће у евхаристијској трпези са задобијањем љубави непропадљиве, тј. есхатолошког живота. У посланици Ефесцима, свети Игњатије евхаристијски хлеб назива леком бесмртности, предохраном да нећемо умрети, него свагда живети у Исусу Христу. Такође, у списима овог периода, истиче се веза између Литургије и недеље, која, као што смо могли видети, има есхатолошки садржај. Писац *Дигахија* позива: "А у недљу Господ-

зника говори: "Трпеза је препуна, наслажујте се богато сви! Теле је угојено; нека нико не изађе гладан; сви уживајте у богатству доброте! Нека нико не оплакује сиромаштину, јер се јави опште Царство... Угорча се Ад, окусивши Тело Његово." Другим речима, Златоуст нам говори да је празник Васкрсења ништа друго, до евхаристијска трпеза, у којој учествујући, суделујемо у коначној победи Христовој над смрћу.

Свети Максим Исповедник, кога отац Јован Мајендорф сматра оцем византијског богословља, у својим Коментарима на дело *О црквеној јерархији* Дионисија Ареопагита, говори: "Догађаји Старог Завета представљају сенку, Новог Завета икону, а истина је стање будућег века." Нови Завет је, за светог Максима, у реалној, онтолошкој вези са стањем будућности. Овде, под Новим Заветом треба подразумевати евхаристијску жртву, кроз коју учествујемо у данима последње реалности. На истом путу је био и свети Никола Кавасила, неколико векова касније, када је говорећи о животу у Христу рекао: "Жivot у Христу, дакако ниче у овом животу, и у њему има свој заметак, али савршенство поприма у оном будућем, односно, када до спремо до оног Dana." На другом месту, он износи став, да је у Евхаристији сажет целокупан домострој спасења, који врхуни у претварању дарова у само Господње Тело, које је Васкрсло.

Као што видимо, светоотачка литература посматра Евхаристију из угла есхатологије. У Евхаристији окупшамо плодове будућег живота у Христу, партиципирамо у догађају општег Васкрсења, али коначан резултат (а то је потпуна победа над смрћу), до неће Христос својим Другим и Коначним доласком.

Међутим, доба које долази после XIV века донело је са собом неке нове елементе теологије, потпуно стране православном доживљају. Према оцу Јовану Мајендорфу, деградација ранохришћанске литургијске свести може се пратити још од прогласа хришћанства за државну рели-

гију Империје, када у Цркву улази велики број номиналних хришћана, од којих се Црква брани кроз ускраћивање причешћа на свакој Литургији, постављањем иконостаса...

У сваком случају, есхатолошко-васкрсни карактер Евхаристије је данас озбиљно угрожен. Евхаристија је темељ и биће Цркве, и свако „обольење“ ове службе, прети постојању саме Цркве.

За разлику од периода XVI - XIX века, савремена теологија изражава много већи ниво интересовања за дела светих Отаца, што даје могућност изворнијем приступу Евхаристији. Многи теолози чине напоре да Евхаристији врате есхатолошки печат Васкрсног славља.

Николај Афанасјев је, разматрајући проблем односа есхатологије и историје написао: "Црква је почетак последњих дана. Ступајући у њу, ми улазимо у есхатолошки период, који за нас још није наступио. Очекујући Христов долазак у слави, ми се сусрећемо са њим сваки пут у Евхаристији." Присуство последњих дана, још јасније изражава Георгије Мандзаридис: "Са Светом Евхаристијом, Црква живи објаву Царства Божијег. Есхатон се нуди као заручник у садашњости, док садашњост постаје сасуд и символ есхатона." Христо Јанарас сматра да Христос пасхалној вечери даје нови садржај - садржај Новог Завета. "Пасха сада није само прелазак једног народа из ропства у слободу, него прелажење целокупног рода људског из смрти у живот." Александар Шмеман, у свом опширном тумачењу Евхаристије износи следећи закључак: "Можемо закључити да се богослужење родило, и у својој спољашњој структури устројило, пре свега, као символ Царства... Сва новина и сва стварна и апсолутна уникалност хришћанске Литургије састојала се у њеној есхатолошкој суштини, као парусији (тј. присуству) будућег, као јављању долазећег као причешћа Царством Будућег века... Уосталом, символ

Царства по преимућству... беше Евхаристија, тајниство доласка васкрслог Господа, тајниство сукрета и општења са њим, за његовом трпезом у његовом Царству." Јован Мајендорф, дајући резиме своје књиге *Византијско богословље*, пише следеће: "Евхаристијски канон Литургије Јована Златоустог прославља Други долазак Христов, заједно са догађајима прошлости - крстом, гробом, васкрсењем, вазнесењем. У евхаристијској присутности Господа његов предстојећи долазак је већ остварен, а време је превазиђено." Михаил Кардамакис, пак, када говори о Евхаристији, износи следеће виђење: "Недеља је празник Пасхе, дан у коме са Евхаристијом обнављамо учешће у Христовом Васкрсењу и животу. Ова веза са Пасхом и Евхаристијом недељу чини почетком и крајем историје, вратима за ново време у историји, за улазак вечности у време овога света предокуском благословеног и бескрајног Царства Божијег, у коме ће се свет усавршити изнова, налазећи своје евхаристијско назначење." Јован Брија, под појмом Евхаристија, у свом *Речнику православне теологије*, наводи: "Недељу, икону будућег века, Црква доживљава као предокусно Царство баш евхаристијским обожујућим телом, символом преображеног човечанства." Критикујући праксу, да се Литургија служи само за људе одређеног узраста или занимања, Јован Зизјулас примећује следећу чињеницу: "Наравно, у суштини, и смрт представља други вид тог дељења, које намеће наше биолошко и друштвено биће. А пошто све то превазиђемо, иконично изображење још увек није потпуно. Наиме, да би стварност била потпуна чекамо васкрсење тела. Но, ми то васкрсење предокушамо тиме што превазилазимо те деобе, које су, како рекосмо, проткане смрћу и пропадљивошћу."

Сви теолози, које смо навели у овом кратком прегледу, наглашавају *евхаристијски парадокс - већ сага и не још*. У Евхаристији имамо реалан контакт са буду-

ћим веком. Евхаристија премошћава данас, јуче и сутра. Литургијско сабрање дарује нам искуство вечног живота, искуство заједнице са Вакрслим Христом. Међутим, овај однос, иако је реалан, тј. иако је будуће Вакрсење већ онтолошки присутно, његово дејство није остварено у својој сили и слави - *Смрт ослањајући последњи нейријашел* (1 Кор 15,26), односно непријатељ који ће последњи бити побеђен, јер његова жаока још увек рањава творевину. Наравно да је реч о жаоци за коју знамо да на крају не усмрћује, и да она смрт, оних који су причасници Тела Вакрслог Христа, претвара у уснуће.

Старозаветни списи су вапајчовека за избављањем од смрти које ће се остварити доласком Месије. Месија ће доћи и донеће Вакрсење свим људима. Тада ће се сабрати сви спасени у Јерусалиму, око Спаситеља. Биће успостављено Царство Божије, које ће трајати у све векове. Празник када је ова месијанска чежња била најизраженија јесте Пасха.

Нови Завет шаље јеванђeosку поруку - Месија је дошао, умро и вакрсао за нас и донео нам то-

лико очекивано Будуће Царство у којем нам је дао могућност учешћа већ сада. Овај контакт са Царством Божијим, у оквирима пролазности, остварује се кроз Евхаристију, као присуство реалности Осмог Dana, у предокуству. Евхаристија пробија временске баријере и сједињује историју, садашњост и будућност. Тако, на сабрању Цркве, ми, овде и сада, постајемо причасници Вечере вакрслог славља. Због разних околности у којима је Црква живела кроз историју, ова перспектива Евхаристије, као онтолошког учешћа у Царству Божијем је помућена, али у самој сржи, Евхаристија је сачувала есхатолошки карактер иконе Будућег Царства Христовог. То се огледа, како у њеној структури, тако и у богословском садржају:

а) У православној Цркви, Евхаристија је Литургија - дело сабраног народа. Никада се не може служити у индивидуалне сврхе, већ је искључиво - сабрање свих верних око епископа, који седи на престолу Христовом, а око њега свештенници, на престолима дванаест апостола. Као што смо видели, сабрање је конститутивни еле-

мент Вакрсења у библијском предању, у чему видимо потврду есхатолошке димензије Евхаристије.

б) Текст канона Евхаристије упућује на то, да је Царство Будућег века успостављено и да се Христос зацарио за сва времена.

Циљ домостроја Божијег на земљи је било вакрсење твари у Христу, које нам се дарује у евхаристијском сабрању. Стога је Евхаристија средиште живота у Цркви, шта више, Евхаристија јесте Црква, а учествовати у Цркви, значи бити учлањен у Тело Вакрслог Христа. Стога, индивидуалне молитве на Литургији значе одбацање живота начином Цркве, одрицање Вакрсења. Евхаристија је гарант да се Црква неће претворити у хришћанску религију и помешати са осталим религијским заједницама, јер се у њој укида свака врста дуализма (живот - смрт, створено - нестворено, свето - профано, ...). Евхаристија је окушање плодова Вакрсења, пресађивање темеља постојања из историје у Вечност.

Томислав Пауновић,
ученик IV разреда
Богословије Светог Јована
Златоустог у Крагујевцу

Исповест свештенства Крагујевачког намесништва

ПОСВЕДОЧЕНА ЛИТУРГИЈСКА ОБНОВА ПАСТИРСКОГ СЛУЖЕЊА

Све што се догађало у току два дана великопосне исповести свештенства Крагујевачког архијерејског намесништва (5. и 6. априла) уверава нас да је и у Шумадијској епархији присутна висока свест о нужности литургијске обнове у Цркви, свест да је Литургија центар смысла вере, богослужења, молитве, обреда. О томе се, уз изношење многих теолошких аргумента, разговарало и током саме исповести у Саборној цркви у Крагујевцу (исповедник архимандрит жички Герасим) или нарочито након читања богословског реферата (*Лишургијска обнова пастирској служења*) који је припремио јереј Дејан Лукић, парох Нове крагујевачке цркве.

Овај, за дискусију подстицајни реферат, прочитан је након што је одслужена 6. априла у Саборном крагујевачком храму Света литургија Григорија Двојеслова, на којој је, уз саслужење више свештеника и ђакона, началствовао епископ шумадијски

Господин Јован. Пастироначелник Шумадијске епархије, који литургијску обнову пројављује пре свега личним примером, готово свакодневним принишењем бескрвне жртве, дао је и смерница теолошким разговорима, указујући, поводом реферата, да се спасењска мисија Цркве једино сведочи Литургијом и активним укључивањем у њу што већег броја верника. И смишоје литургијског богослужења је у причешћивању, у заједници, у љубави...

Расправа је била заиста плодоносна, јер је учествовао велики број високобразованих теолога који су указивали како данас прави пастир мора распознавати наслаге историјског наслеђа Цркве које нису увек биле еклесијалне природе. И због те чињенице, неопходна је добра теолошка образованост наших свештеника, али, порука је, све је узалудно ако свештенослужитељ у сваком трентку не пројављује живу веру у Живог Бога.

ТОБОМ СЕ, ВЛАДИЧИЦЕ, ГРАДОВИ ПРАВОСЛАВНИХ НАШИХ ЦАРЕВА УЧВРШЋУЈУ

Ова „Молитва молбена светој Владичици нашој Богородици и увек Деви Марији, заступници рода хришћанског, говорена на литији са светим крстовима“ налази се у једном српском Требнику из XV века који се чува у Синодалној московској библиотеци, а објављена је у Гласнику Српског ученог друштва, XX,

Београд 1866, у редакцији К. И. Невострујева. У наш лист пренесена је према преводу професора Ђорђа Трифуновића („Огледи и преводи, XIV - XVII век“, Београд 1995). По лепоти једноставности казивања, овај

молитвено - химнографски текст близак је „Слову љубве“ деспота Стефана Лазаревића и „Похвали светом кнезу Лазару“ монахиње Јефимије и припада групи црквених песама са почетка XV века у којима се моли за спас Деспотовине и деспота Стефана Лазаревића

Моли се свештеник:

Царице света Владичице, бе- смртна девојко чиста, Пресвета Дева Богородице, тебе молимо и теби се искрено молимо милости- вој Владичици и пречистој Матери милостивог Владике нашег Исуса Христа, који због милоср- ђа милости своје не отрпе гледати ђаволом мучен род наш, који је сишао са небеса и уселио се у те- бе, пречисту Деву, и засијао из тебе као што сам зна.

Молимо ти се надо свих хри- ђана, услиши, Владичице, нас молиоце у часу овом и не остави нас који се у тебе уздамо.

Весеље анђеоско, Де- во, ти си рекла својим пречистим устима, Владичице: Нећу вас остави- ти сироте.

Зато, о, царице, Мати превечнога цара, испуни, пречиста, реч своју делом ускоро.

Сродничка наша бли- зости, не окрећи лица твојега од нас, Владичи- це, не превиди нас што к теби прилазимо, услиши рабе своје у беди што се налазе, јер ниоткуда се не уздамо помоћ примити, Дева, осим од тебе. Тебе посредницу вазда изно- симо за наше молбе и на небесима наше молитве- нице, Богородице, и на земљи брза помоћнице, чиста. Тебе, о, Владичи- це, како приличи сви ро- дови земаљски славимо иако смо недостојни - јад-

ни и мноштвом греха обремење- ни.

Но, твоје милосрђе покреће- мо на молитву ка милостивом Владици нашем и сину твојем прворођеном и превечном цару, јер неће презрети тебе, о, Владичице чиста, онај коме се мо- лиш за нас.

Постарај се за нас молитеље, јер згрешисмо и не смедосмо јад- ни погледати очима на висину, ни руке наше, - које оскрнависмо свакаквим гресима, - да пружи- мо да се помолимо.

Све, - о, Дево царице превеч- на, - ране што нанесе на нас - по правди нанесе као судија, пре- вечни цар.

Како згершиносмо и безконо- васмо и одступисмо од њега и прегрешисмо у свему!

Заповеди његове не послушасмо, нити сачувасмо, нити учинисмо како нам заповеда.

И све, о, Владичице Дева, што нам је учинио и све што нам је нанео - истиниту пресуду је учинио.

Сада нам није до отварања усана наших.

Стид и поруга међу народима и одмахивање њихових глава јесмо данас и јесмо понижени по читавој земљи због гре- хова наших.

Но, душом скрушеном и духом понизним молимо опроштење за оно што смо згрешили и сада за тобом идемо свим срцем нашим.

Не посрами нас, уздање, о, Богородице чиста, теби се молимо и од лица твојега дрхтимо.

Не посрами нас, чиста, већ учини по кротости твојој и по мношту милости твоје и дај славу имену твоме великоме, Владичице.

И посрами оне што твојим рабима показују зла и нека се постиде од сваке своје силе.

И снагу њихову сруши да познају непријатељи наши како ти јеси

Владичица једина чиста и силна по читавој васељени.

Теби, о, весеље и похвало, анђели приносе хвалу, арханђели са страхом предстоје, начала се клањају, господства почитују, силе дрхте, престоли се страше, херувими као царици приносе ти поштовање, серафими ти приносе дарове, многооки служе.

Како превазиђи ове чистотом - сви се страше, сви дрхте, сви ти служе са страхом, јер цара њихова, о, Владичице чиста, родила јеси, те се зато толике светлости удостоиши.

Ко од земаљских може тебе да похвали, о, Владичице чиста, царице, бесмртна девојко, Мати, Пресвета Дево.

Како да прославимо тебе, свеколику славу!?

Ако би се ко одважио, пре би песак морски или капље кишне избројао него чудеса твојих бездан испитао.

Но, опет и још молимо се, надо наша, не заборављај нас грешне, јер твоје смо наследство и удео, "сви овце пашићака твојега".

Покажи, Владичице, и сада, као и раније, чудеса твоја, да се видевши непријатељи наши тебе, - наду нашу, што се за нас бори, - врате натраг и да се разиђу и погину, лукове њихове смрти, стреле њихове натраг врати.

Пошаљи у помоћ нашу војницима старешину великога Гаврила, који ти је јавио радост "Господ је с тобом", о, надо наша, Господ је с тобом, Господ је с тобом, и због тебе с нама.

Пошаљи Гаврила, о, Владичице, да сруши победно ових дрзосну силу.

Пошаљи великог старешину Михаила на ове нове Асирце, на дете Агарино, на незаконитог Измаила, јер оставише Јерусалим у пустоши, а сада дођоше у крајеве наше и хоће да оскрнаве цркву твоју свету.

Јер ово станиште твоје и ћивот положисмо теби, светињи твојој, Владичице.

Устани, царице, зашто спаваш, устани и бди.

Устани и помози нам, зашто лице твоје окрећеш и забо-

рављаш убогост нашу и невољу нашу?!

Покриј и сачувај, Владичице, цркву своју коју ти уручи син твој и миродатно спасавај.

Сваку поделу и тежњу за раздором далеко од нас одгони и било који народ да се дигао на рат - претњом заустави.

Ти, о, Владичице, сломи насртaj безаконих јеретика и запушши кривоговорљива и нечиста уста њихова, која не признају тебе увек истиниту Матер Слову Божију.

Ти си похвала верним и потпора.

Теби се данас све радује и обнавља, небеско и земаљско скупа: сабор анђела, скуп отаца и патријараха, духови пророчки, збор свештеника, скупштина апостола, мноштво учитеља, предивни пук прехвалних, славопобедних и непобедних мученика, праведника светле душе, чете преподобних, свако достојање и узраст, цареви и силници, вође и вођени, момци и девојке, старци са младићима.

Теби данас, заједничко весеље наше и похвало, песму молебну приносимо као живота даваоцу.

Ти си нашег живота живот и основа живота, свих хришћана потпора, и онима који у тебе уздање положише - помоћници.

Ти си, о, Пресвета Дево, светих пресвета и сваке светиње пресвета ризница.

Ти јеси, о, Дево, кћи Адамова и Мати Божија.

Ти се више од сваке твари украси, више од небеса се пројављају, више од сунца просија, више од анђела узвиси се.

Тобом се хвале свештеници, јер ти си свима родила првосветитеља, по реду Мелхиседекову, првога архијереја.

Твојом помоћу обогаћују се монаси, својим сузама потапају противника. Тобом се градови православних наших царева учвршћују, земље оснажују, људи што твоје име призывају издржавају, укрепљују се области, поучне речи се распострањују и божествени закони се чувају.

Ти си мужевима моћ, женама част, девојкама чистота, матера-

ма, о, пресвета мати, похвала, младићима слава, старцима потпора, богатим учитељицама, убогим утеша, здравим снага, болним избављење, у пристаниште доспелим весеље, буром гоњеним пристаниште, заблуделим вођа, тешким јармом греховним обремењеним - олакшање за све и у свemu и више од свих.

Ти што се божаствено приброя јединородном твоме сину, пречиста, покажи, дакле, још овим највише милости твоје, неспорчна, отвори милосрђе своје пресветло, као светилник ове просветљавај, као облак осењуј, као роса јутарња прохлађуј, као посуда мане насладијуј, као ћивот смртоносног таласа спасавај, као жезло сломи сваког противника и као оно у Црвеном мору заједно са крвљу, као друге фараоне, све који су устали против, туђинске војнике потапај.

Спаси, Мати Божија, раба твојега вернога деспота нашега и учврсти га свемоћном и чврстом твојом руком, којега изабра превечни цар, син твој, и ти, свесвета царице.

И учини да господар људима твојим и наслеђем твојим, што је стекао часном крвљу Владика.

Благослови га, Владичице, благословом вечним, обуци га силом твојом озго, постави на главу његову венац од камења драгог, даруј му дуг живот, дај му у десницу скиптар спасења, постави га на престо правде и огради га силом твојом.

Утврди мишицу његову, покори под ноге његове све варварске народе који хоће рат, посеј у срце његово страх твој и ка грешницима опроштење, покажи га чувара свете и саборне Цркве.

Да и ми у благостању његовом добро и непорочно поживимо и у православљу истинском да појемо Свету Тројицу, Оца и Сина и Светога Духа.

И тебе, о Пресвета, чиста, бесмртна царице, Владичице, Богородице, Мати Дево, увек као нашу заступницу и брузу помоћницу да прослављамо, појемо, величамо од почетка и до века, сада и увек и у векове и јоште на веки векова. Амин. ■

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. јануара 2006. до 28. фебруара 2006. године:

ОСВЕТИТИ:

- Нову палионицу свећа при Светоуспењском храму у Младеновцу, Арх. нам. младеновачко, 15. јануара 2006;
- Нове крстове за храм Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини, Арх. нам. беличко, 19. фебруара 2006.

РУКОПОЛОЖИТИ:

- Ђакона Петра Бранковића, дипломираниог теолога из Младеновца, у чин превзивтера 27. јануара 2006. у Саборном храму у Крагујевцу;
- Дејана Василијевића, свршеног богослова, у чин ђакона 15. јануара 2006. у Светосуспењском храму у Младеновцу, а у чин превзивтера 31. јануара 2006. у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу;
- Владимира Димића, дипломираниог теолога из Барајева, у чин ђакона 5. фебруара 2006. у храму Светог Саве у Барајеву, а у чин превзивтера 7. фебруара 2006. у храму Светог Григорија Богослова у Грошици.

ОДЛИКОВАТИ:

Орденом Светој Саве другог ступена:

- Милосава Петровића из Тополе за подизање конака манастира Брезовица.

Орденом Симеона Мироточивог:

- Госпођу Милеву Обрадовић из Младеновца, за подизање палионице свећа и неизмерну помоћ Светоуспењском храму у Младеновцу.

Орденом Вожда Карађорђа:

- Драгана Јовановића, градоначелника Тополе, за помоћ манастирима и црквама Епархије.

Правом ношења црвеног појаса:

- Јереја Дејана Ђорђевића, привременог пароха трећег светосавског у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко.

Чином ирошорезвића:

- Протонамесника Драгана Васиљевића, привременог пароха првог светосавског у Крагујевцу.

ПОСТАВИТИ:

- Јереја Горана Ракића за привременог пароха другог лесковачког у Лесковцу, Арх. намесништво бељаничко;

- Новорукопложеног јереја Владимира Димића за привременог пароха другог барајевског у Барајеву, Арх. намесништво бељаничко.

РАЗРЕШИТИ:

- Јереја Горана Ракића даље дужности привременог пароха другог барајевског у Барајеву, Арх. намесништво бељаничко;
- Јереја Милорада Михаиловића даље дужности привременог пароха другог лесковачког у Лесковцу, Арх. намесништво бељаничко.

ПРИЧИСЛИТИ:

- Јеромонаха Максима (Петровића) обитељи манастира Денковца.

ПРИМИТИ У СВЕЗУ КЛИРА:

- Архимандрита мр Алексеја (Богићевића) из свезе клира Епархије нишке.

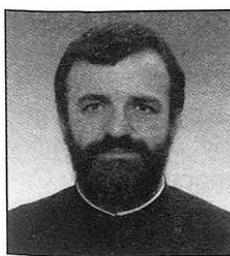
ПОДЕЛИТИ КАНОНСКИ ОТПУСТ:

- Јереју Зорану Керезовићу за свезу клира Архиепископије београдско-карловачке;
- Душану Динићу, студенту Богословског факултета, из Тольевца, за свезу клира Епархије тимочке.

УПОКОЈИЛИ СЕ У ГОСПОДУ:

- Схи архимандрит Петар, игуман манастира Денковца;
- Јеромонах Авакум (Медић), духовник манастира Драче.

СВЕШТЕНИЦИ И ЂАКОНИ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ РУКОПОЖЕНИ У ЈАНУАРУ И ФЕБРУАРУ 2006.

Петар
Бранковић,
јереј, парох
Друге становс-
ке парохије,
Крагујевац.
Рукопложен
у чин превзи-
тера 27. јануара 2006. у Саборној
цркви у Крагујевцу. Рођен 9. јуна
1961. у Тополи.

Дејан Васи-
лијевић, јереј,
парох баничин-
ски. Рукополо-
жен у чин ђакона
15. I 2006. у Успе-
нском храму у
Младеновцу, у
чин превзивтера 31. I 2006. у храму
Светог Димитрија у Крагујевцу.
Рођен 13. XI 1979. у Крушевцу.

Владимир
Димић, јереј,
парох II барајев-
ски. Рукополо-
жен у чин ђакона
5. II 2006. у хра-
му Светог Григорија у Грошици.
Рођен 11. IX 1978. у Београду.

СЛУЖЕЊА, ПОСЕТЕ И ПРИЈЕМИ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

од 1. јануара 2006. до 28. фебруара 2006. године:

ЈАНУАР

1. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу;
- Примио градоначелника Крагујевца Верољуба Ставановића.

2. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродорому - Крагујевац, поводом годишњице мироточења Распећа Господњег у овом храму.

3. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродорому - Крагујевац;
- Посетио оболелог архимандрита тресијског Јована (Маричића) у болници;
- Посетио манастир Павловац на Космају.

4. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродорому - Крагујевац;
- Посетио манастир Денковац поводом смрти настојатеља - схи архимандрита Петра.

5. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију и опело схи архимандриту Патру у манастиру Денковцу;
- Примио градоначелника Крагујевца Верољуба Ставановића.

6. јануар 2006 - Бадњидан:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродорому - Крагујевац;
- Примио представнике медијских кућа и упутио верном народу Божићну поруку;
- Учествовао у обреду уношења бадњака у Епархијски двор;

- Служио бденије у Саборном храму у Крагујевцу.

7. јануар 2006 - Божић:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу.

8. јануар 2006 - Сабор Пресвете Богородице:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Становима - Крагујевац;
- Учествовао са крагујевачким лекарима у акцији прикупљања средстава за лечење оболелих од малигних болести.

9. јануар 2006 - Свети првомученик и архијакон Стефан:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродорому - Крагујевац и одликовао парохе овог храма - протонамесника Драгана Васиљевићаprotoјерејским чином и јереја Дејана Ђорђевића правом ношења црвеног појаса;

- Клиничко - болничком центру у Крагујевцу предао један неонатални инкубатор и три пацијент монитора који су обезбеђени уз помоћ црквене општине Свете Тројице у Мелбурну.

- Посетио protoјереја ставропфора Животу Марковића, поводом крсне славе.

- Посетио protoјереја ставропфора Младена Симоновића у Параћину, поводом крсне славе и сусрео се са епископом браничевским др Игнатијем.

11. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Орашту;
- Посетио Копљаре и одредио место за подизање нове цркве;

- Крстио у Аранђеловцу малу Јовану, кћерку аранђеловачког ћакона Ненада Јовановића.

12. јануар 2006:

- Примио, у Епархијском двору у Крагујевцу, академике Јованку Калић, Љубомира Максимовића и Никшу Стипчевића - договор о прослави шест стотина година од подизања манастира Каленића.

13. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу;
- Посетио, са рођацима, манастире Каленић и Прерадовац;
- Служио бденије у Саборном храму у Крагујевцу.

14. јануар 2006 - Обрезање Господа Исуса Христа; Свети Василије Велики:

- Служио Свету архијерејску литургију у Маршићу - Крагујевац, поводом храмовне славе.

15. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Младеновцу и рукоположио Дејана Василијевића у чин ћакона;
- Посетио, са рођацима, Орашац, Петропавловску цркву у Аранђеловцу, манастир Дивостин, цркву Светог Димитрија у Крагујевцу.

17. јануар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу.

18. јануар 2006 - Крстовдан:

- Служио Свету архијерејску литургију и водоосвећење у Саборном храму у Крагујевцу.

19. јануар 2006 - Богојављење:

- Служио Свету архијерејску литургију и водоосвећење у Саборном храму у Крагујевцу;

■ Учествовао у Богојављенским свечаностима на крагујевачком језеру.

20. јануар 2006 - Сабор светог Јована Крститеља;

■ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Жичи и посетио епископа жичког Г. Хризостома, поводом крсне славе;

■ Посетиоprotoјереја ставрофора Зарију Божовића, поводом крсне славе.

21. јануар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу;

■ Обишао оболелог Обрада Миленковића у болници.

22. јануар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у селу Влашки код Младеновца;

■ У манастиру Каони узео учешће у опелу Милораду Кнежевићу, оцу епископа аустралијског Г. Милутине.

23. јануар 2006:

■ У Патријаршији СПЦ, учествовао на састанку епархијских архијереја из Србије о уређењу пензионог и здравственог осигурања свештеника;

■ Служио у Саборној цркви у Београду парастос Николи Тесли.

24. јануар 2006:

■ Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ;

■ Одржао састанак са министром просвете и спорта у Влади Србије Слободаном Вуксановићем.

26. јануар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у селу Бањи код Аранђеловца;

■ Осветио производни погон мермера предузећа Венчац;

■ Примио епископа Заграничне руске цркве из Чикага Г. Петра;

■ Служио бденије у Јагодини и учествовао у Светосавској академији;

■ Примио представнике медијских кућа у Јагодини и дао изјаву поводом прославе Светог Саве.

27. јануар 2006 - Свети Сава Српски:

■ Служио, са епископом Петром, Свету архијерејску ли-

тургију у Саборном храму у Крагујевцу;

■ Пререзао славски колач и учествовао, са епископом Петром, у прославама Светог Саве у Првој крагујевачкој гимназији и Основној школи *Свети Сава* у Крагујевцу.

■ Одржао беседу, у име Његове светости патријарха српског Г. Павла, на Светосавској академији у Сава центру у Београду.

28. јануар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу;

■ Учествовао на трибини Духовног центра крагујевачке Саборне цркве.

29. јануар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у старој цркви (бившем манастиру) Силаска Светог Духа у Церовцу код Сmederevske Palanke.

30. јануар 2006:

■ Примио градоначелника Крагујевца Верољуба Стевановића.

31. јануар 2006;

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Сушици - Крагујевац, поводом годишњице мртвочења престоних икона; рукоположио у чин превзивера ђакона Дејана Василијевића.

ФЕБРУАР

1. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;

■ У Патријаршијском двору у Београду учествовао у свечаности додеље Ордена Светог Саве члановима Друштва за изградњу храма Светог Саве: Ненаду Богдановићу, Драшку Петровићу, Мирку Петровићу, Миромире Мишковићу, Милки Форџан, Слободану Радуловићу, Ђорђу Антељу, Момчилу Спремићу и Дирекцији за грађевинско земљиште и изградњу Београда;

■ Примио старешину храма Светог Димитрија у Лазаревцу и ауторе пројекта за изградњу новог црквеног центра у Лазаревцу.

2. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;

■ Посетио манастир Дивостин и обавио духовни разговор са сестринством;

■ Учествовао у представљању мултимедијалног етнолошког пројекта *Србија - земља, смиренничтво*, аутора академика Петра Влаховића.

3. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;

■ У Патријаршији СПЦ примио, као шеф делагације Светог архијерејског синода за посету САД, Ф. Визела, изасланика САД за преговоре о будућем статусу Косова и Метохије и америчког амбасадора у СЦГ М. Полта;

■ Одржао састанак у Републичком заводу за заштиту споменика културе са члановима Одбора за изградњу црквеног центра у Лазаревцу.

4. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;

■ Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Николу и Милицу.

5. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Барајеву и рукоположио у чин ђакона Владимира Димића, дипломираног теолога.

6. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому - Крагујевац.

7. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Григорија Богослова у Гроцници, поводом храмовне славе; рукоположио у чин превзивера ђакона Владимира Димића.

8. фебруар 2006:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;

■ Рад у Патријаршији СПЦ.

9. фебруар 2006:

■ Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ.

10. фебруар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу;
- Посетио у болници оболеле свештенике Животу Марковића и Рада Вимбаша;
- Учествовао на трибини Духовног центра Саборне цркве у Крагујевцу.

11. фебруар 2006:

- Служио у манастиру Денковићу Свету архијерејску литургију и четрдесетодневни парастос схи архимандриту Петру;
- На молитвеној свечаности у манастиру Никољу у Шаторњи уручио Орден Карађорђа Драгану Јовановићу, председнику општине Топола и икону Мајке Божије Велимиру Илићу, министру за капиталне инвестиције у Влади Србије.

12. фебруар 2006 - Света Тријерарха:

- Служио Свету архијерејску литургију у Тополи, поводом храмовне славе гробљанске цркве;
- У Патријаршији СПЦ разговарао са бившим епископом захумско-херцеговачким Г. Атанасијем.

13. фебруар 2006:

- У Патријаршији СПЦ, у пратњи патријарха Г. Павла, учествовао у пријему иранског амбасадора.

14. фебруар - Свети великомученик Трифун:

- Служио Свету архијерејску литургију у Благовештенском храму у Младеновцу - Рајковац;
- Пререзао славски колач градским комуналцима у Аранђеловцу;
- Посетио јереја Бранислава Бороту у Аранђеловцу, поводом крсне славе;
- Служио бденије у Саборном храму у Крагујевцу;
- Посетиоprotoјереја ставрофора Милана Бороту, поводом крсне славе.

15. фебруар 2006 - Сретење

Господње:

- Служио, поводом државног празника и годишњице подизања Првог српског устанка, Свету архијерејску литургију и парастос устаницима у Орашту;
- Сусрео се у Орашту са председником Владе Србије др Војиславом Коштуницом и члановима државне делегације, учесницима прославе годишњице Првог српског устанка.

16. фебруар 2006:

- Одржао састанак са директорком Републичког завода за заштиту споменика културе Горданом Марковић и професором др Радошем Љушићем о организацији обележавања шест стотина година од подизања манастира Каленића;
- Учествовао, у Коларчевој задужбини у Београду, у представљању часописа Канадске епархије *Источник*.

17. фебруар 2006:

- Посетио, као шеф делегације Светог архијерејског синода за посету САД, амбасадора ове земље у СЦГ М. Полта, председника Србије Бориса Тадића, председника Владе Србије Војислава Коштуницу, министра иностраних послова СЦГ Вука Драшковића и Дирекцију Европске Уније у Београду.

18. фебруар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму у Крагујевцу;
- Примио епископа захумско-херцеговачког Г. Григорија;
- Крстio Саву, сина јереја Небојше Ракића, професора Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу.

19. фебруар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Старој цркви у Јагодини и осветио крстове за ову обновљену цркву.

20. фебруар 2006:

- Одликовао, у Епархијском двору у Крагујевцу, Орденом Светог Саве, Милосава Петровића из Тополе за подизање конака у манастиру Брезовицу.

21. фебруар 2006:

- Примио, у Патријаршијском двору у Београду, изасланика председника Руске Федерације.

22. фебруар 2006:

- Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ.

23. фебруар 2006:

- Отпутовао, са делегацијом Светог архијерејског синода СПЦ, у Сарајево.

24. фебруар 2006:

- Посетио Председништво Босне и Херцеговине са члановима делегације Светог архијерејског синода СПЦ, митрополитом загребачко-љубљанским Г. Јованом, митрополитом дабробосанским Г. Николајем, епископом зворничко-тузланским Г. Василијем и епископом будимљанско-никшићким Г. Јонакијем.

25. фебруар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију и парастос поводом Задушница у саборном храму у Крагујевцу;

- Примио митрополита дабробосанског Г. Николаја.

26. фебруар 2006:

- Служио Свету архијерејску литургију у Аранђеловцу - Врбица;
- Учествовао на донаторској вечери у Крагујевцу за изградњу храма Светог Саве.

27. фебруар 2006:

- Посетио у Загребу митрополита загребачко-љубљанског Г. Јована.

28. фебруар 2006:

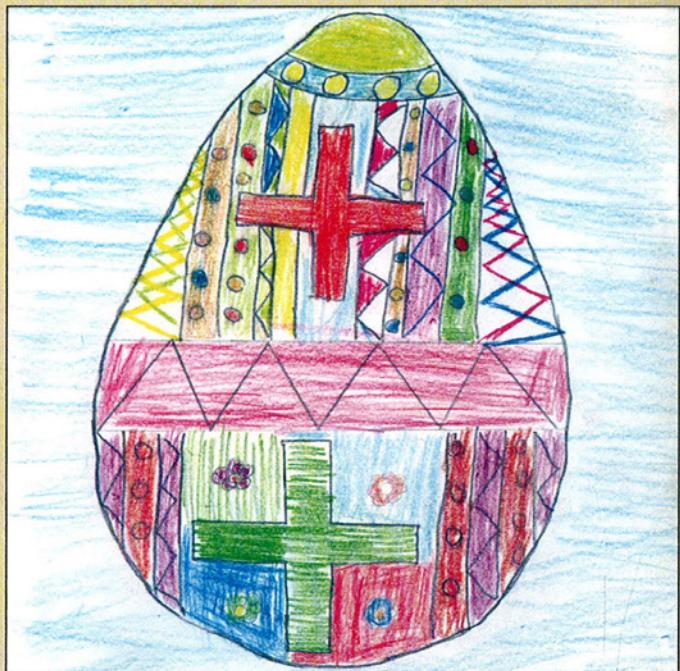
- Посетио, са члановима делегације Светог архијерејског синода СПЦ, митрополитом загребачко-љубљанском Г. Јованом и епископом зворничко-тузланским Г. Василијем, председника Републике Хрватске Стјепана Месића.

ПРАВОСЛАВНА ГАЛЕРИЈА

Катарина Ђорђевић

Данко Аћимовић

Виктор Драгићевић

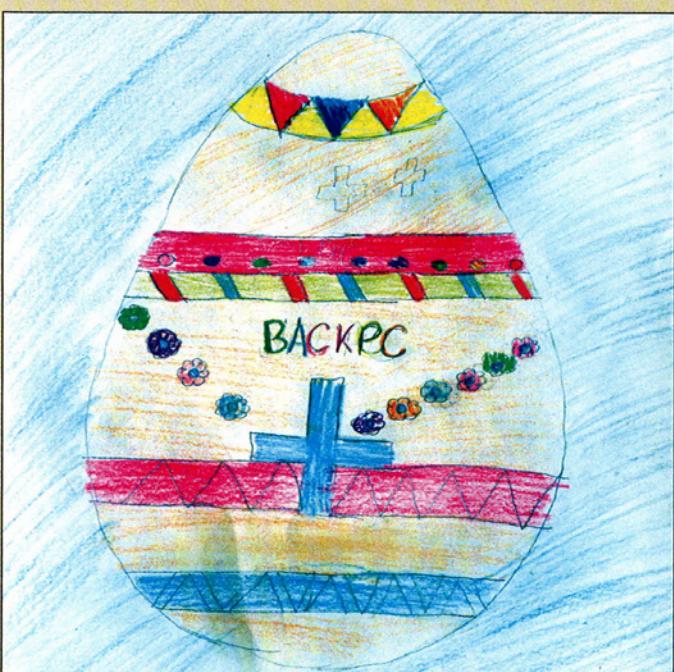
Данијела Ђорђевић

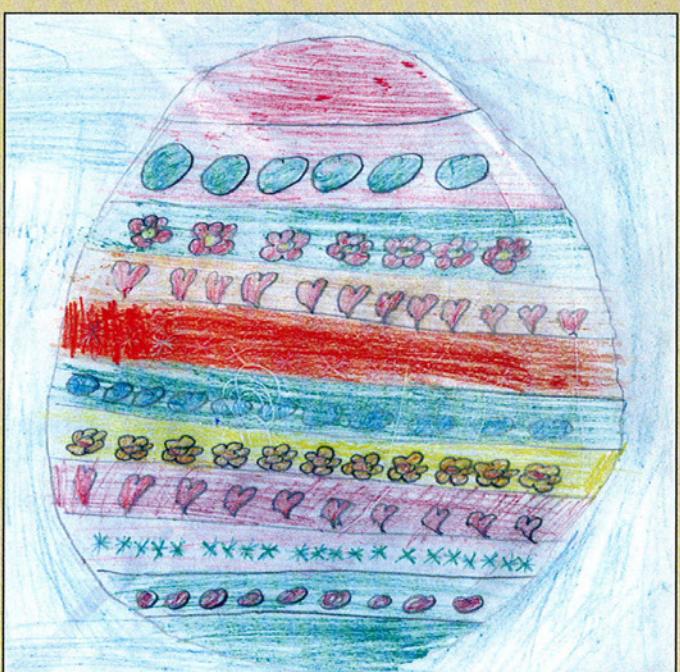
Немања Новаковић

Василије Ускоковић

Марија Поповић

Алекса Милановић

